

Melléklet a Közgyűlés 60/2022. (V.26.) számú határozatához

**BESZÁMOLÓ MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
2021. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

MISKOLC

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
1.1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	4
2. Demográfiai adatok.....	6
3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	9
3.1. A GYVT. ÁLTAL AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZÉRE KÖTELEZŐ FELADATKÉNT ELŐÍRT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE	9
3.2. GYERMEKÉTKEZTETÉS	12
3.3. AZ ÖNKORMÁNYZAT RENDELETÉBEN – ÖNKÉNT VÁLLALT – PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE	18
4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	21
4.1. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA	21
4.2. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA	51
4.3. A CSALÁDOK- ÉS GYERMEKEK ÁTMENTI OTTHONA SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA	72
4.4. A BÖLCSŐDEI FELADATELLÁTÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK BEMUTATÁSA	80
5. Szakmai ellenőrzések.....	93
6. Bűnmegelőzési tevékenység.....	95
6.1. A MESZEGYI BŰNMEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉGE	95
6.2. A MISKOLCI ÖNKORMÁNYZATI RENDSZET 2021. ÉVBEN VÉGREHAJTOTT IFJÚSÁGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEI	104
6.3. A MISKOLCI RENDŐRKAPITÁNYSÁG BŰNÜGYI OSZTÁLYÁNAK 2021. ÉVRE VONATKOZÓ IFJÚSÁGVÉDELMI JELENTÉSE.....	106
7. Civil szervezetekkel történő együttműködés.....	109
8. A hátrányos helyzetű családok és gyermekek további segítése, valamint a gyermekek egészségének védelme érdekében végzett tevékenységek	110
8.1. MENTOR PROGRAM.....	110
8.2. A VÉDŐNŐI GONDOZÁS ÉS A GYERMEKEK EGÉSZSÉGES FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ SZŰRŐPROGRAM	112
9. Értékelés	116

1. Bevezetés

A **gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésére** tekintettel a települési önkormányzatoknak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról minden évben május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést kell készíteniük. A beszámoló elkészítése során lehetőség nyílik a tevékenységek felülvizsgálatára, az esetleges hiányosságok felszínre hozására, a változások bemutatására.

A települési önkormányzatok és megyei kirendeltség számára a beszámoló tartalmi követelményeit **a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza**, amelyek az alábbiak:

- a) a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- b) az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása,
- c) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- d) a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- e) a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján,
- f) a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása,
- g) a települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek.

Ezen túlmenően az előző évhez képest történt jogszabályi és a helyi szociális ellátórendszerben végbement változásokat is bemutatja a beszámoló, információt nyújtva a város gyermekekkel kapcsolatos szociális szolgáltató politikájának kialakításához és fejlesztéséhez, illetve a fejlesztéseket tartalmazó tervdokumentumok megalapozásához.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) a jövőben is kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének, ezen keresztül esélyegyenlőségének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások komplex biztosításával, különböző, törvény által előírt és azon is túlmutató önkormányzati rendeletben a helyi sajátosságokhoz és szükségletekhez igazított pénzügyi támogatások megállapításával, sokszínű intézményi háttérének működtetésével igyekszik biztosítani.

Az értékelés elkészítéséhez szükséges - a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátására vonatkozó - adatok és információk szolgáltatására a **MESZEGYI** került felkérésre. A bűnmegelőzés területére vonatkozóan - a **Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya** és a **Miskolci Önkormányzati Rendészet** került megkeresésre. A gyermekek

egészségének megőrzése, betegségek megelőzése céljából végzett tevékenységekről és szűrővizsgálatokról, azok számáról a **Miskolci Egészségfejlesztési Intézet** (továbbiakban: MEFI) nyújtott tájékoztatást. A gyermekétkeztetéssel kapcsolatos adatok a **Kórház- és Menzaétkeztetés Kft-től** és a **Miskolci Közintézmény-működtető Központtól** (továbbiakban: MKmK) származnak.

Az említett intézmények által megküldött primer adatok és beszámolók képezik az anyag lényegi elemeit. A többi adat és a statisztikai mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, a helyi népesség-nyilvántartó, a helyi térinformatikai rendszer, valamint a jegyzői szociális nyilvántartás.

A beszámoló elkészítéséhez adatot és tájékoztatást szolgáltató személyeknek, szervezeteknek, intézményeknek köszönetet mondunk segítő közreműködésükért!

1.1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A beszámoló elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

A gyermekek alapvető jogait az **Alaptörvény** deklarálja. A XVI. cikk (1) bekezdése alapján „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, továbbá a szociális szolgáltatások és ellátások biztosítását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. (Gyvt. 1. § (1) bekezdés)

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet** rendelkezései.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **15/1998.(IV.30.) NM rendelet** (a továbbiakban: NM rendelet) rendelkezései.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének, szabályait, továbbá az Szt. rendelkezései alapján nyújtott ellátások kiegészítéseként meghatározott települési támogatásokat és azok jogosultsági feltételeit. Városunkban a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi

szabályait **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 2/2015.(II.10.) számú rendelete** (továbbiakban: Rendelet) tartalmazza.

A Gyvt. 29. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, a szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról, valamint a köznevelési intézmények étkeztetéséért fizetendő térítési díjakról az Önkormányzat Közgyűlése **26/2018.(XII.17.) számú önkormányzati rendeletében** határozott.

2. Demográfiai adatok

A város területének nagysága: 236,66 km², amelyből belterület: 54,21 km², zártkert: 29,34 km², külterület: 153,11 km², népsűrűség: (2021.02.24-i adatok alapján) 640,8 fő/km²
(Forrás: helyi adatgyűjtés.)

Ebben a fejezetben feltüntetett adatok 2022.02.02-án kerültek lekérdezésre a Vizuál Regiszterből. Az adatbázis folyamatosan frissítésre kerül és archív adatok (előző évek, hónapok, napok) lekérdezésére a rendszer nem ad lehetőséget.

2022. február 2-án az állandó lakosok száma a 2021. február 24-i adatokhoz képest 153.975 főről 149.019 főre csökkent, amelyből a férfiak száma: 69.353 fő, a nők száma: 79.666 fő volt.

Természetes szaporodás (fő)

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás
2019	1316	2325	-1.009
2020	1236	2464	-1228
2021	1151	2648	-1497

Forrás: Népeség nyilvántartási rendszer

A tendencia évek óta azt mutatja, hogy a halálozások száma jóval meghaladja a születések számát, ezáltal természetes fogyásról beszélhetünk.

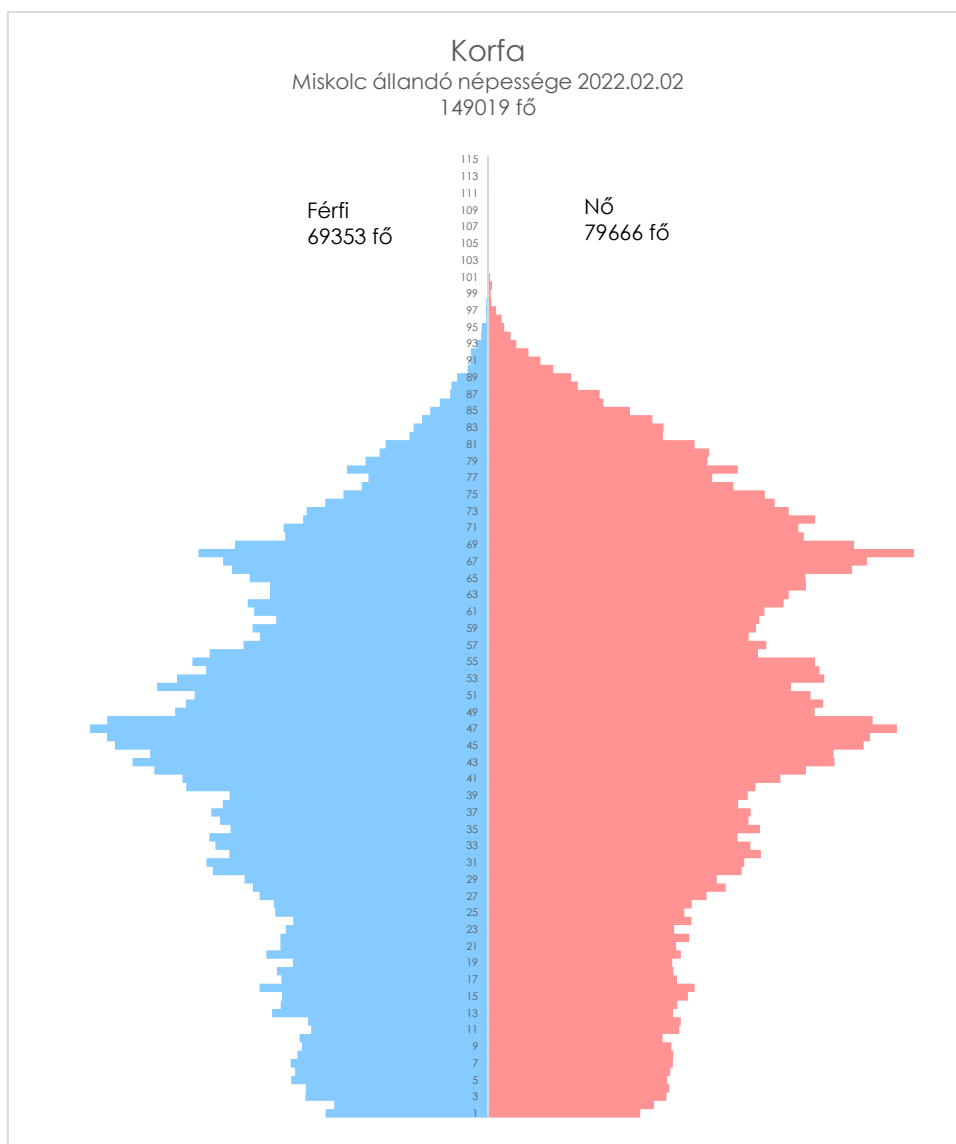
Öregedési index:

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2021	33373	19717	169,26 %

Korfa a 2022. február 02-i állapot szerint

A miskolci korfa **alakja hagyma**, amely a fogyó népesség jellemzője. A keskeny alap, felfelé kicsit szélesedő forma a fiatalabb generációk fogyását és az idősebb korosztályok arányának növekedését tükrözi.

Az ábra a város népességének nem és kor szerinti megoszlását oly módon mutatja be, hogy a függőleges tengely jobb oldalán a nők, bal oldalán a férfiak számát ábrázolja egymásra helyezett szalagdiagramok formájában. Míg a fiatalabb korosztályoknál a nemek aránya kiegyenlítődő, az életkor előrehaladtával a nők magasabb száma jellemző.

A népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlása Miskolcon 2022. február 2-i állapot szerint főben meghatározva (fő):

Nem/év	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75-84	85-
Férfi	10 030	7 401	13 899	17 723	8 320	7 594	3 535	851
Nő	9 687	6 873	13 340	18 220	10 153	11 894	7 163	2 336
Összesen	19 717	14 274	27 239	35 943	18 473	19 488	10 698	3 187

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

A 2021. évi állapothoz képest a 65-74 év és a 85 év feletti korosztályt képviselők száma mutat kisebb növekedést, a több korcsoport létszáma csökkent.

A gyermekek számának megoszlása nem és kor szerint 2022. február 2-i állapotnak megfelelően (fő)

Nem/év	0-3	4-6	7-14	15-18
Fiú	2 430	2 092	5 508	2 984
Lány	2 420	1 939	5 328	2 726
Összesen	4 850	4 031	10 836	5 710

2021. évhez képest mindegyik gyermek korosztály képviselőjének száma csökkenést mutat.

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

3.1. A GYVT. ÁLTAL AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZÉRE KÖTELEZŐ FELADATKÉNT ELŐÍRT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE

A szociális és gyermekjóléti ellátások feltételeit az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak kell biztosítaniuk. A Gyvt. meghatározza az Önkormányzat által kötelezően nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások körét, amelyek **2021. évben a következők voltak:**

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- kiegészítő pénzbeli ellátás,
- gyermekétkeztetés

3.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy **a gyermek szociális helyzete alapján jogosult**

- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés (2016. január 1. napjától – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek) igénybevételére,
- évente két alkalommal (tárgyév augusztus, illetve november hónapjában), pénzbeli támogatást folyósít. A pénzbeli támogatást 2019. előtt természetbeni támogatásként, Erzsébet-utalvány formájában kapták a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, azonban az Erzsébet-utalványok megszüntetésére tekintettel 2019-től már készpénzben került kifizetésre a támogatás. Az **alapösszegű** támogatás 2021. évben alkalmanként 6.000,- Ft volt. Azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek tekintetében, akiknél a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet is fennállt, 6500,- Ft **emelt összegű pénzbeli támogatás** került kiutalásra. Az alapösszegű és emelt összegű támogatás mértékét - a jelenleg hatályos szabályoknak megfelelően - a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. A támogatás mértékének 2017. évi emelésével egyrészt kompenzálásra kerül az összeg vásárlói értékének csökkenése, másrészt az ellátás célzottságának javítását szolgálja a differenciált emelés, amely így a legnehezebb helyzetben élő gyermekeknek tud érdemibb segítséget nyújtani. 2021. évben a központi költségvetés terhére összesen igényelt egyszeri pénzbeli támogatás összege: 36 438 000,- Ft volt. Az ügyfelek által fel nem vett támogatás összege, 991 500,- Ft, amely visszautalásra kerül. Így a ténylegesen kifizetett összeg: 35 446 500,- Ft volt.
- Jogosult külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre (ingyenes tankönyv, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának alapja, a közműfejlesztési támogatás és védendő fogyasztói státusz megállapítása).

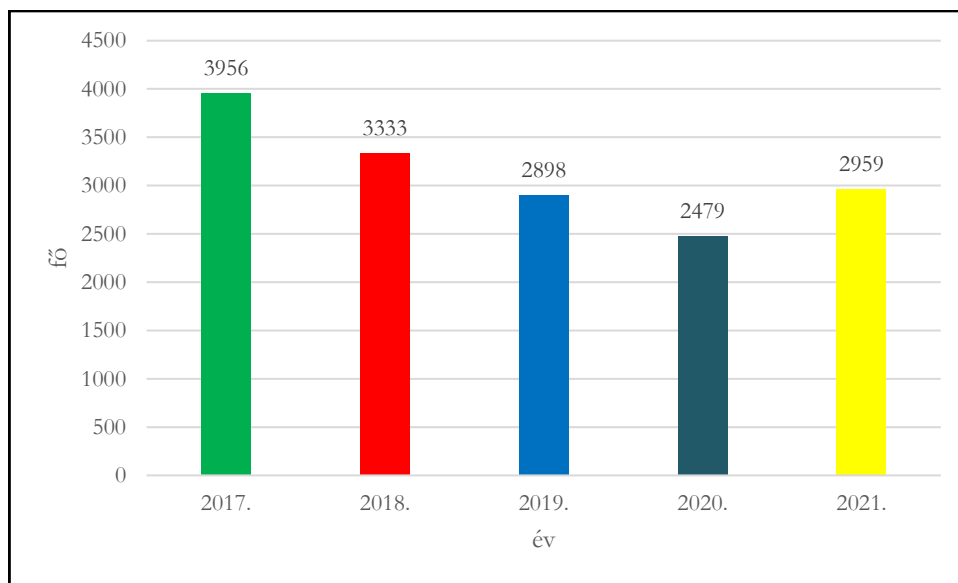
A jogosultság megállapítása jövedelemhatárhoz kötött, továbbá a család vagyoni helyzetét is vizsgálni szükséges.

A 2021. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultak részére kedvező volt az a veszélyhelyzetre tekintettel meghozott jogszabályi rendelkezés, amely arról döntött, hogy a 2020. november 4-e és a 27/2021. (I.29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnését követő 30. nap között lejárató jogosultság a 27/2021. (I.29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap utolsó napjáig (jelenleg 2022. július 31-ig) hosszabbodik meg. Ugyanez a rendelkezés vonatkozott a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályára is.

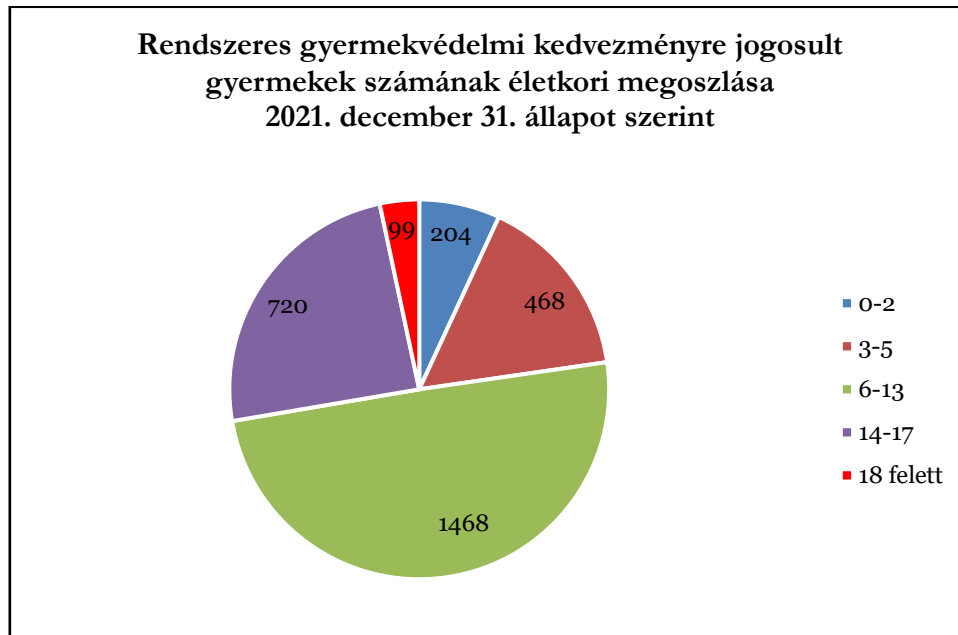
Az érintett szülőknek/törvényes képviselőknél ezen időszak alatt ismételt kérelmet nem kellett benyújtaniuk, így adminisztratív terheik jelentős csökkenése mellett a jogosultság fennállásának előnyeit gyermekeik változatlanul élvezhették (pl. egyszeri pénzügyi ellátás, ingyenes intézményi valamint szünidei gyermekétkeztetés stb.).

A nyilvántartás szerint **2021. december 31. napján 2 959 fő volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma az előző 5 évben az alábbiak szerint alakult:

Forrás: KSH-nak elküldött adatszolgáltatás

Forrás: KSH-nak készített statisztika

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításának jogszabályi feltételeit a Gyvt. 67/A. §-a szabályozza.

A Gyvt. 67/A.§(1) bekezdése alapján **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult** gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége,
- b) a szülő vagy gyám alacsony foglalkoztatottsága,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei.

A Gyvt. 67/A. § (2) bekezdés alapján **halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult** gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

Továbbá a Gyvt. 67/A § (2) bekezdésének b) és c) pontja alapján **szintén halmozottan hátrányosan helyzetűnek minősül a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.**

A jogszabályi feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartozik a hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzet státuszának megállapítása, amelyről külön döntésben rendelkezik. Erre sor kerülhet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg kérelemre, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is, szintén kérelemre.

A státusz megállapításához különböző pozitív előnyök fűződnek pl. szünidei gyermekétkeztetés igénybevételenek lehetősége, a rendszeres gyermekvédelmi

kedvezményhez kapcsolódó egyszeri pénzbeli támogatás magasabb összege, továbbtanulásnál többlet pont szerzése stb.

2021. 12.31. napján:

A hátrányos helyzetű gyermekek száma: 1 197 fő,
a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 1 235 fő volt.

Forrás: KSH-nak készített statisztika

3.1.2. Kiegészítő pénzbeli ellátás

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt – **tartásra köteles** – hozzátartozó havonta a nyugdíjminimum legkisebb összege 22 %-ának megfelelő mértékű kiegészítő pénzbeli ellátást kap, ha nyugellátásban, vagy a jogszabályban felsorolt egyéb járandóságban részesül.

Kiegészítő pénzbeli ellátás 2021. évben nem került megállapítására, illetve folyósításra, tekintettel arra, hogy a családba fogadó gyámok vonatkozásában nem állt fenn a tartási kötelezettség.

3.2. GYERMEKÉTKEZTETÉS

3.2.1. Az intézményekben a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A Gyvt. 21. §-a alapján természetbeni ellátásként a gyermek részére életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére abban az intézményben ahol napközben gondozása, nevelése, oktatása zajlik.

Miskolcon 2021. évben is minden nevelési és oktatási intézményben biztosított volt a gyermekek étkeztetése.

A gyermekek közétkeztetését a városban a Kórház- és Menzaüzemeltetés Kft. látja el. 2021. évben az Önkormányzat által biztosított gyermekétkeztetést Miskolcon 81 feladatellátási helyen látta el, melyből 3 főzőkonyhaként is üzemel.

2021. évben 5 főzőkonyhát és 47 tálalókonyhát üzemeltettek. Az ellátottak száma 2021. évben átlagosan naponta a 0-18 korosztály tekintetében: 9.558 fő volt.

3.2.1.1. Bölcsődei gyermekétkeztetésre vonatkozó adatok

Bölcsőde		Normatív, kedvezményben nem részesülők				Ingyenes ellátásban részesülők			
Száma	Neve	Miskolci		NEM miskolci		Miskolci		NEM miskolci	
		Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok
1.	Napsugár	7	1180	1	206	28	4852	6	1066
4.	Dobó Katica	22	3840	3	476	37	6499	7	1200
7.	Petneházy	10	1510	0	34	34	5110	1	190
9.	Kilián	8	1118	0	0	59	9856	1	124
11.	Heim Pál	20	3126	6	882	25	4009	6	965
15.	Margaréta	16	2705	1	155	64	10710	1	30
16.	Diósgyőri	18	2874	0	0	48	8287	0	0
23.	Katica	4	675	0	0	41	7227	1	141
24.	Mesemalom	20	3238	1	209	39	6788	4	736
25.	Napraforgó	18	2821	2	288	74	11318	3	549
Összesen:		143	23087	14	2250	449	74656	30	5001

A fenti táblázatban szereplő adatok a 2021. évi átlag adatot mutatják, külön bontva normatív kedvezményben nem részesülő és az ingyenes ellátásra jogosult gyermekek éves átlag számát, az általuk igénybe vett étkezések számát. Mindkét esetben külön bontva a miskolci és nem miskolci lakhellyel rendelkező gyermekek éves átlag számát.

A Gyvt. 94. §-ának (5a) bekezdése szerint

A települési önkormányzat által fenntartott

a) bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 25%-áig, az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.”

Bölcsődéinkben a törvény által meghatározott százalékig veszik fel a nem miskolci bejelentett lakcímmel rendelkező gyerekeket, ha szüleik munkahelye Miskolcon található.

A beíratott gyermekek megközelítőleg 2/3-a mentesült a térítési díj fizetése alól, pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek, a három vagy több gyermekes családok, sérült vagy fogyatékos, tartósan beteg gyermeket nevelő családok esetén védelembe vett és a nevelésbe vett gyermekek esetén a jövedelmi határtól függetlenül érvényessé vált a 100%-os kedvezmény.

A bölcsődei gyermekétkeztetéssel kapcsolatos tapasztalatok

2018. nyarán a bölcsődei étkeztetés átkerült az Avasi Gimnázium konyhájára, ahonnan kiszállító vállalkozók juttatják el a kész ételeket a gyermekek számára.

A konyha képviselőivel – területi képviselővel, élelmezésvezetővel – korábban havi rendszerességgel tartottak megbeszéléseket, azonban 2021. évben a Covid járványhelyzet miatt erre csak 2-3 alkalommal volt lehetőségük. Az előkészített étlapterveket a MESZEGYI képviselőtében részt vevő bölcsődevezetőkkel közösen pontosítják.

Az ételek minősége, mennyisége, a beszállítás pontossága kielégítő volt az év folyamán.

3.2.1.2. Az óvodákra, általános iskolákra, középfokú oktatási intézményekre és kollégiumokra vonatkozó adatok:

Az Önkormányzat Közgyűlésének 342/2021. (V.28.) határozatával 2021. augusztus 1. napjával egyesítéssel (beolvadással) történő átalakítással átszervezte az önkormányzati fenntartású óvodákat. Ez azt jelenti, hogy a 8 önálló költségvetési szerv beleolvadt a Miskolci Batsányi János Óvoda jogutód költségvetési szervbe. A beolvadó költségvetési szervek 2021. július 31. napjával jogutóddal megszűntek és az átalakítást megelőzően önálló költségvetési intézményként működő 9 óvoda és azok tagintézményei 2021. augusztus 1. napjától egy székhely óvodaként és annak 31 tagintézményeként működnek tovább. A jogutód költségvetési szerv neve: Miskolci Integrált Óvodai Intézmény (a továbbiakban: MIÓVI) lett.

Az Önkormányzat Közgyűlésének 344/2021. (V.28.) határozatában kijelölte az MKmK-t a MIÓVI – mint gazdasági szervezettel nem rendelkező önkormányzati fenntartású költségvetési szerv – gazdálkodási feladatainak ellátására a felek közötti munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét tartalmazó megállapodásban foglaltak szerint.

Továbbá 2021. augusztus 1. napján kezdődő hatállyal kijelölte az MKmK-t, mint önkormányzati fenntartású szolgáltató feladatokat ellátó költségvetési szervet, a MIÓVI műszaki szolgáltatói, üzemeltetési és karbantartási feladatainak ellátására.

2021. évben három tagóvoda TOP projekt keretében történő felújítása kezdődött el (Dózsa György úti Tagóvoda, Stadion Sport Tagóvoda, Szeder úti Tagóvoda). A felújításon kívül a nagyobb volumenű karbantartási munkák az Önkormányzat támogatásával, a kisebb munkák 2021. július 31-ig az óvodák saját költségvetéséből, az óvodák átalakulása után 2021. augusztus 1-től a műszaki szolgáltatói, üzemeltetési és karbantartási feladatokat ellátó MKmK saját költségvetéséből valósultak meg.

Az óvodák az étkeztetés ellátása céljából különféle eszközöket vásároltak: rozsdamentes asztalokat, mosógépet, hűtőt, mikrohullámú sütőt, zsúrkocsit, valamint az étkeztetés nyilvántartásához mobiltelefonokat szereztek be az ügyintézőknek a rugalmasabb ügyintézés érdekében.

Az étkeztetési program fejlesztéseknek köszönhetően a QB-Suli internetes felületen az

MKmk az általános- és középiskolákban 2021. szeptembertől biztosítja a lehetőséget, hogy a szülők közvetlenül (telefon, vagy email helyett) is megrendelhetik és lemondhatják gyermekeiknek az étkezést.

Korcsoport	Normatív támogatásban részesültek száma		Normatív támogatásban nem részesülők száma (teljes térítési díjat fizetők)	Étkezők összesen
	100 %-os (ingyenes étkezők)	50 %-os (a térítési díj felét fizetők)		
óvodások	1995		347	2342
általános iskolások	834	800	1939	3573
középiskolások	24	171	260	455
Összesen	2853	971	2546	6370

Forrás: MKmk

3.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a **szünidei gyermekétkeztetés keretében** a szülő, törvényes képviselő kérése alapján a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a jogszabályban felsoroltak szerint (az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon).

2021. évben a szünidei étkeztetés lebonyolítását a Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztályának szervezésével problémamentesen és gördülékenyen sikerült megoldania. A nyári étkeztetésre vonatkozóan a kitöltendő igénylő nyilatkozatokat postai úton juttatta el a Hivatal a jogosult gyermekek szüleihez/törvényes képviselőihez. Az őszi időszakban a szülők/törvényes képviselők részére - őket otthonukban felkeresve - a MESZEGYI családgondozói vitték ki a kérelmeket, akik mind két esetben segítséget nyújtottak a nyilatkozatok értelmezéséhez és kitöltéséhez.

A szünidei étkeztetés lebonyolítására – a tavaszi szünidei étkeztetés kivételével – az étel elvitelével került sor, mely a város négy különböző pontján létesített elosztóhelyen volt igényelhető. A zökkenőmentes lebonyolítást valamennyi helyszínen, minden étkezést érintő napon a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai segítették elő.

A tavaszi szünet két étkeztetési napján az Önkormányzat a veszélyhelyzetre tekintettel az ételadagokat előrecsomagolva, kiszállítással juttatta el a jogosultakhoz. A feladatot végrehajtó KEM Kft. (2021. november 1-től KEM Zrt.) munkáját a Miskolci Önkormányzati Rendészet munkatársai segítették a címek fellelésében.

A szünidei étkeztetés biztosítását **2021. évben étkezési naponként átlagosan 198 gyermek részére igényelték a szülők/törvényes képviselők.**

2021. évben a szünidei gyermekétkeztetést igénylők száma:

Szünidő megnevezése	Igénylők száma adag/nap		Összesen igényelt adag/nap
	HH-s	HHH-s	
2020/2021. tanév tavaszi (2 nap)	166	241	407
2020/2021. tanév nyári (43 nap)	93	87	180
2021/2022. tanév őszi (5 nap)	164	182	346
2021/2022. tanév téli (7nap)	155	156	311

A táblázatban a nyári szünidei étkezés sornál feltüntetett adatok azt a napi megrendelést tartalmazzák, amelyre vonatkozóan a legtöbb igény jelentkezett. Nem kért minden gyermek minden napra étkezést és beléptek új jogosultak is. A heti megrendelések adagszáma mindig az aktuális gyermekszámnak megfelelően módosult.

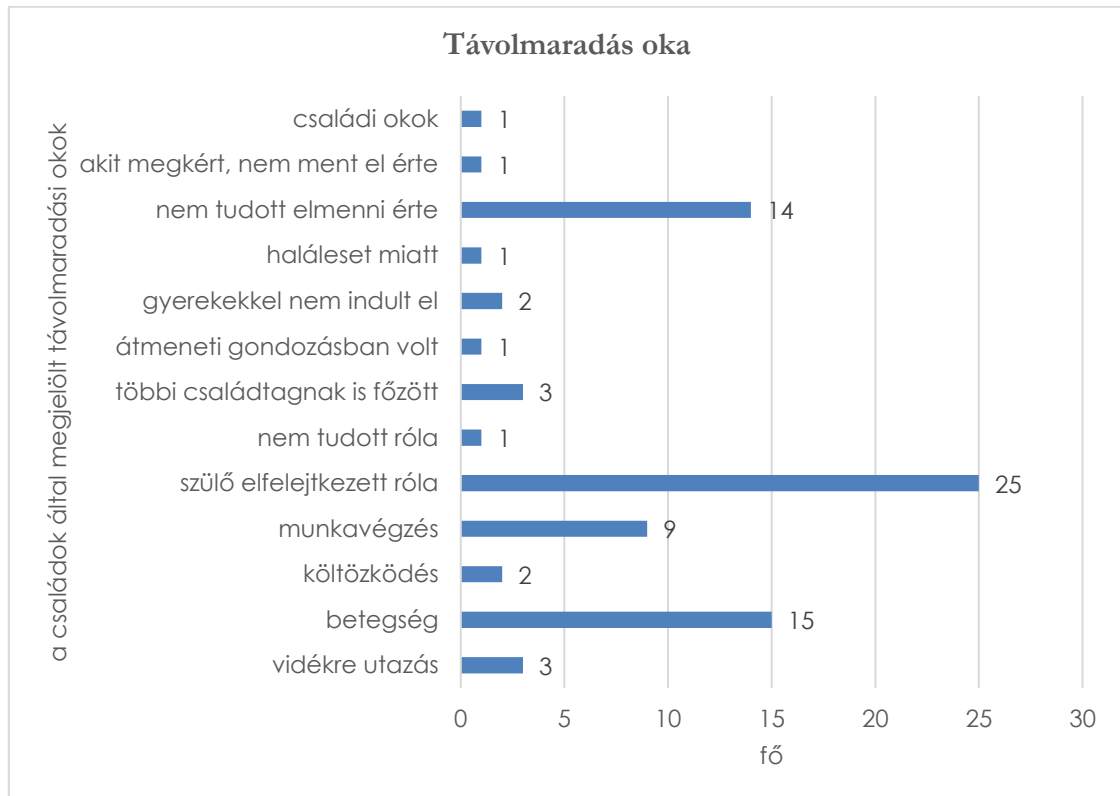
A nyári szünidőre a 43 napot véve alapul ténylegesen 6 562 adag étel került megrendelésre, amely átlagban napi 152,6 adagot jelentett.

Kihasznátság alakulása a 2020/2021-es tanév tavaszi, nyári és a 2021/2022-es tanév őszi és téli szünidei étkezésére vonatkozóan:

- a tavaszi szüneti igénybevétel 100 %-os, az étkeztetés kiszállítással történt a veszélyhelyzetre tekintettel,
- a nyári szünidei igénybevételnél 64,56 %-os,
- az őszi szünidei igénybevételnél 49,31 %-os,
- a téli szünidei igénybevételnél – a járvány második hullámának ideje alatt - 27,92%-os.

A téli szünidei étkeztetés alacsony kihasználtságára tekintettel a MESZEGYI felkereste azokat a családokat, akik igényelték ugyan az étkeztetést, azonban egyetlen nap sem vették át az ételadagot, hogy tájékozódjanak a távolmaradás okáról. Az ellátás igénybevételének elmulasztása kapcsán ugyanis felmerülhet a gyermek veszélyeztetettsége, elhanyagolása is.

78 családban összesen 182 kiskorú esett el így a szünidei étkezéstől. A 78-ból 36 családdal állt az intézmény eddig is kapcsolatban, 42 esetben nem történt korábban családgondozás. A MESZEGYI gondozásában álló 36 család közül 24 alapellátás keretein belül áll velük kapcsolatban, 12 esetben védelembe vétel mellett nyújtják a családsegítő szolgáltatást.

Fenti családokban mindenhol megoldották a gyermekek étkeztetését, a szülők, nagyszülők, vagy rokonok főztek.

A gyermekek veszélyeztetettségének felmérése kapcsán a családsegítők sehol nem tapasztaltak olyan mértékű veszélyeztetést, elhanyagolást, vagy anyagi problémát, ami hatósági eljárás kezdeményezését indokolta volna. 42 család esetében továbbra sem indokolt a családgondozás, mert nem volt tapasztalható elhanyagoló szülői attitűd. 24 család esetében a már eddig is működő alapellátás továbbra is indokolt. A 12 védelembe vett család esetében sem tapasztaltak a családsegítők elhanyagolást, a védelembe vétel további fenntartását egyéb körülmények indokolják.

A 78 megkérdezett szülő közül 30 esetben nyilatkozott a szülő arról, hogy a tavaszi szünetre megigényelt étkeztetést inkább lemondja, hiszen úgysem fog érte elmenni. Ez összesen 66 kiskorú étkezését érinti. Az étkezést lemondó családokat a családsegítő munkatársak segítették a lemondó kérelem megírásában egy formanyomtatvány biztosításával.

3.3. AZ ÖNKORMÁNYZAT RENDELETÉBEN – ÖNKÉNT VÁLLALT – PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése felhatalmazza a települési önkormányzat képviselő-testületét, hogy a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel egyéb pénzbeli és természetbeni támogatásokat állapíthasson meg.

Az Önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a gyermeket nevelő családok, ezáltal a gyermekek szociális biztonságának megőrzését, ezért Rendeletében kifejezetten a gyermekek és fiatal felnőttek támogatásának céljából szabályoz támogatási formákat.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal (továbbiakban: Kormányhivatal) 2021. évben, két ízben is megkereste a települési önkormányzatok jegyzőit, így Miskolc Megyei Jogú Város Jegyzőjét is, szakmai segítségnyújtás céljából a szociális és gyermekvédelmi ellátások biztosítása vonatkozásában.

Fentiekre tekintettel a Rendelet 2021. évben két alkalommal is módosításra került, amely érintette többek között az életkezdési támogatás és a születési támogatás szabályozását is.

Az említett két támogatási forma 2020. január 1. napjától került bevezetésre és alanyi jogon, jövedelemvizsgálat nélkül volt megállapítható. A módosításokat követően 2021. április 9. napjától jogosultsági jövedelemhatár került bevezetésre, amely során a család egy főre eső havi nettó jövedelme a mindenkori garantált bérminimum 150%-ban került meghatározásra. 2021. november 2. napjától pedig az említett támogatások egyikénél sem feltétel az, hogy a kérelmezőnek a kérelem benyújtását megelőző egy évben már miskolci állandó bejelentett lakóhellyel kell rendelkeznie.

2021. évben az Önkormányzat az alább felsorolt támogatásokat nyújtotta.

3.3.1. Életkezdési támogatás

Életkezdési támogatásra jogosult az a gyermek, akinek gondozó szülője a kérelem benyújtásakor rendelkezik Miskolc Megyei Jogú Város közigazgatási területén állandó bejelentett lakóhellyel, akinek a nevére Start-számlát nyitottak, és akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori garantált bérminimum 150 %-át.

A támogatás összege egyszeri: 20.000.-Ft, amellyel - a szülő kérelmére - az Önkormányzat a Start-számla összegét a kincstári és természetes személy általi befizetésektől függetlenül kiegészíti.

3.3.2. Születési támogatás

A jogosultsági feltételek 2021. évben a Rendelet módosításaira tekintettel ennél a támogatási formánál is megváltoztak.

A szülő a gyermek születésére tekintettel születési támogatásra jogosult, ha a kérelem benyújtásakor rendelkezik Miskolc Megyei Jogú Város közigazgatási területén állandó bejelentett lakóhellyel, az újszülöttet saját háztartásában neveli, gondozza, és akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori garantált bérminimum 150%-át.

Az egyszeri támogatás összeg: 20 000,- Ft.

A támogatás kiutalásán kívül az Önkormányzat a megállapító határozat mellé kedves gesztusként babazászlót és emléklapot is küld a jogosult szülők részére.

3.3.3. Gyermekétkeztetés térítési díj kedvezménye

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdésében meghatározott normatív kedvezményeken felül további kedvezmény állapítható meg annak a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át.

3.3.4. A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás

A Rendelet szerint utazási kedvezményre jogosult a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, az oktatási-, nevelési intézmény azon alsó tagozatos tanulója, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 175 %-át. A támogatás mértéke a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 100%-a, az egy főre eső jövedelem alapján részesülők számára a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 70%-a.

A támogatás készpénzben történő kifizetésére utólag, az előző havi bérletszelvény intézménybe történő leadása ellenében, azzal egyidejűleg kerül sor. A támogatás megállapításának célja, hogy az Önkormányzat elősegítse többek között az oktatási-, nevelési intézmények megközelítését a szociálisan rászoruló, gyermekek részére, ezzel is biztosítva a közoktatási esélyegyenlőség megvalósulását.

3.3.5. Ifjúságvédelmi támogatás

Az ifjúságvédelmi támogatás a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató, 24. életévüket még be nem töltött fiatal felnőttek részére nyújt havonta rendszeres anyagi segítséget, ezzel növelve esélyüket a továbbtanuláshoz.

A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-a.

3.3.6. Rendkívüli települési támogatás

Az Önkormányzat a helyi rendelet megalkotása során a rendkívüli települési támogatásra vonatkozó rendkívüli élethelyzetek meghatározásakor tekintettel volt a gyermekek érdekeire is. Támogatja az egy év alatti gyermek egészséges fejlődésének biztosítása érdekében az arra rászorult családok számára a vitaminok, tápszer, stb. megvásárlását.

A Gyvt. a családjából kiemelt gyermek számára speciális jogokat állapít meg, így azt a jogát, hogy korához, szükségleteihez igazodó teljes körű ellátásban részesüljön. Ennek érdekében biztosítani kell, hogy a gyermek a személyes kapcsolatait a családjából történt kiemelés követően is ápolhassa, ezért ehhez az Önkormányzat anyagi segítséget nyújt a kapcsolattartásra jogosult szülők részére.

Az egyes támogatási formában részültek száma

Támogatási formák	2021. év (megállapító határozatok száma)	Az önkormányzat által kiutalt éves összeg Ft-ban
Életkezési támogatás	58	1 160 000
Születési támogatás	130	2 600 000
Gyermekétkeztetési térítési díj kedvezménye (konkrét pénzmozgás, utalás nem történik, a kedvezmény a térítési díjből kerül levonásra.)	3	0
A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás	85	2 057 900
Ifjúságvédelmi támogatás	4	377 625

Forrás: Miskolc M.J.V. PH. Szociális nyilvántartó rendszere

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium megbízásából a meghirdette a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (továbbiakban: Ösztöndíjrendszer) 2022. évre vonatkozó pályázati fordulóját. A hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása érdekében az Önkormányzat az Ösztöndíjrendszerhez csatlakozva 8 fő (7 fő „A” típusú, 1 fő „B” típusú) miskolci állandó lakóhelyű fiatal tanulásának támogatásáról döntött. Az „A” típusúak 2 egymást követő tanulmányi féléven keresztül, a „B” típusúak 3 x 10 hónap időtartamra, 5 000 Ft/hó önkormányzati támogatásban részesülnek majd.

4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A gyermekjóléti alapellátások célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat a Gyvt. 15. § (2) bekezdése sorolja föl, melyek az alábbiak:

- 1. a gyermekjóléti szolgáltatás** (család- és gyermekjóléti központ, család- és gyermekjóléti szolgáltatás),
- 2. a gyermekek napközbeni ellátása** (bölcsődei ellátás),
- 3. a gyermekek átmeneti gondozása** (gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona),
- 4. gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.**

Az Önkormányzat a Gyvt. 94. § (2) bekezdése alapján lakosság számára tekintettel – a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai kivételével - valamennyi személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást köteles biztosítani.

A feladatellátás 2021. évben is az Önkormányzat fenntartásában működő MESZEGYI útján történt.

A MESZEGYI-ben - szakmai és finanszírozási szempontok mentén - feladatcsoportonként önálló igazgatóságok működnek, melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap- és a szakfeladatok, illetve a különböző célcsoportokat érintő - ezáltal eltérő szakmai kompetenciákat igénylő - feladatok.

A gyermekjóléti alapellátások feladatellátását az intézmény szervezeti felépítése alapján az alábbi igazgatóságok látják el a felsorolt szolgáltatás céljára nyitva álló helyiségekben és telephelyeken, továbbá működési területeken.

4.1. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

A Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket, valamint a speciális szolgáltatások biztosítását látja el a Miskolci járás területén.

Ellátási terület

Magyarország legnépesebb járása 255.042 fő lakosságával. A járás területén közel 55.377 fő a 0-18 éves korosztály száma.

A Miskolci Járásban 1 megyei jogú város, 6 város, 2 nagyközség és 30 község található. A járás lakosságának közel 2/3-a Miskolc városban él.

Járási székhelye: Miskolc

Járási illetékességi területe: Alsózsolca, Arnót, Berzék, Bőcs, Bükkaranyos, Bükkzentkereszt, Emőd, Felsőzsolca, Gesztely, Harsány, Hernádkak, Hernádnémeti, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Köröm, Mályi, Miskolc, Nyékládháza, Onga, Ónod, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbáony, Sajóecseg, Sajóhidvég, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópálfala, Sajópetri, Sajósenye, Sajóvamos, Sóstófalva, Szirmabesenyő, Újcsanáros, Varbó

A Miskolci Járás nagyságánál és a társadalmi összetételénél fogva nagyon vegyes képet ad gyermekvédelmi helyzet tekintetében. Ahogyan a földrajzi, településszerkezeti különbségek megmutatkoznak a térségben, úgy változik a helyzet a gyermekvédelmi veszélyeztetettség tekintetében is. Lakosságszámát tekintve a megyei jogú város, mint a járás központja sokszorosa a járás további 38 településének, de közigazgatási szempontból, szolgáltatási paletta tekintetében is nagyságrendekkel meghaladja a többi település lehetőségeit.

A járásban a hatósági intézkedéssel érintett esetek többségében a települések külső részein, külterületein, telepi környezetében élő családok körében jelennek meg.

A járásnak vannak olyan részei, ahol egyáltalán nem jellemző a gyermekvédelmi probléma, mint a Pitypalatty völgy hegyközi településein (Kondó, Parasznya, Radostyán, Sajólászlófalva és Varbó). Alul reprezentáltak az esetek a Sajó-menti kistelepüléseken is és a Bükk magasán fekvő községeiben.

Járási területe

A Miskolci járáshoz 38 település és Miskolc tartozik.

Legjellemzőbb problémátípusok a járási területén

A problémák a járási településein hasonlóak, mint Miskolc területén, ezek az óvodai, iskolai hiányzás, lakhatási problémák, higiénés problémák, szerhasználat, anyagi problémák, nevelési problémák, normaszegő magatartás, szabálysértés, bántalmazás, korai terhesség, gondozatlan terhesség, párkapcsolati, kapcsolattartási problémák, pszichiátriai betegségek, szenvedélybetegség, munkanélküliség.

Miskolc járáshoz tartozó legtöbb településen nagy a szegénység, munkanélküliség, a szülők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, így gyermeknevelési problémákkal küzdenek leginkább. A gondozott családok többségének az önkormányzatok biztosítják a munkalehetőséget közfoglalkoztatás keretén belül, havi bevételüket a GYES és a családi pótlék alkotják, jellemzően mélyszegénységben élnek. Egyes kliensek (kis számban) Miskolcra járnak dolgozni, építő iparban próbálnak elhelyezkedni, illetve Budapestre, a Dunántúlra, vagy külföldre utaznak a munkavállalás reményében. Az adományokat (tüzelő, ételmezer, ruha, iskolakezdekskor tanszer) részükre az önkormányzatok biztosítják. A gondozott családok a településeken nagyon sok esetben szegregált környezetben (telepeken) élnek, a település szélén. Vízet a közkútról hordanak, általában kályhával fűtenek és azon is főznek. A településeken jelen van a droghasználat a kiskorúak és szüleik körében egyaránt,

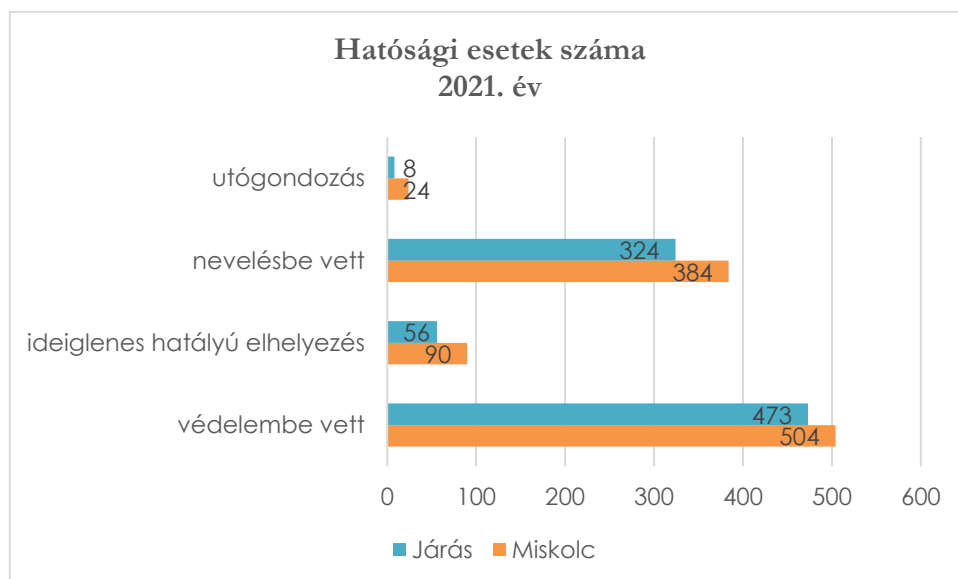
ezt a problémát a gyermekvédelem saját eszközeivel nem tudja kezelni, a szülők is tehetetlenek sok esetben. Az ellátottak körében egyre több a fiatalok várandós, körükben jellemző az iskolázatlanság, nem fejezik be az általános iskola 8. osztályát sem, fiatalon családot alapítanak.

Miskolc városában a lakosság arányának nagyságával megegyezően jóval magasabb számban jelennek meg a hatósági intézkedéssel érintett gyermekvédelmi ügyek, de arányaiban nem haladja meg az esetszám a járásban átlagot.

A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak aránya továbbra is magasán felülreprezentált az országos átlaghoz képest. A veszélyeztetettség elsősorban anyagi, környezeti ok, az igazolatlan iskolai hiányzás, elhanyagolás, nem megfelelő lakáskörülmények, illetve a különböző szenvedélybetegségek. A háttérben megjelennek azok az alapvető problémák, melyeknek csak következménye az igazolatlan távollét az oktatási intézményekből. A halmozottan hátrányos helyzet, az alulszocializált szülői környezet, a fizikai szükségletek meglétének hiánya, a szeretetkapcsolatok nélkülözése, az oktatási intézmény intoleranciája a nehezebben kezelhető tanulókkal szemben mind olyan veszélyeztető tényező, melynek következménye a rendszertelen iskolába járás és az iskolai lemorzsolódás.

A veszélyeztetettség a gyermekek másik jelentős részénél anyagi és környezeti okból, lakhatási problémák miatt jelenik meg, de magas az elhanyagolások száma és a szerhasználat is egyre jelentősebb méreteket ölt. A tavalyi évben több esetben fordult elő a bántalmazás miatti veszélyeztetettség, amely súlyosságánál fogva nagyobb figyelmet kap. Nagy esetszámban jelennek meg a központon belül a kapcsolattartási ügyek.

A Központ esetei közül legnehezebben kezelhetők a kapcsolattartási konfliktusok, szülői ellennevelés miatti védelembe vételek, melyek esetmenedzselése komoly odafigyelést, kompetencia határokon túli ismereteket és tudást kíván a kollégáktól.

Területenkénti jellemzők

Miskolc területe

Demográfiai, szociálpolitikai helyzetértékelés

Diósgyőri–Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ és Perecesi Területi Szolgáltatási Központ területe: *Pereces – Lyukóvölgy – Diósgyőr – Vasgyár*

Ezen az ellátási területen lakosságszám tekintetében emelkedés figyelhető meg az elmúlt években. Lyukóvölgy Miskolc legnagyobb szegregátuma. Itt a családok főként hétvégi házakban, a Vasgyárban pedig az egykori munkáskolónia ingatlanjaiban élnek. A területen leginkább hátrányos helyzetű, sokgyermekes, a társadalom peremére szorult roma családok élnek. Jellemző a szülők alacsony iskolai végzettsége, munkaerőpiacról való kiszorulása. Lyukóvölgyben nagyon sokan élnek mélyszegénységben, nem lakhatás céljára szolgáló, rossz állapotú épületekben. Jellemző, hogy megvásárolják (részletfizetéssel) a víkendháznak épült ingatlanokat, és abban akár több generáció is együtt él. A nem lakás céljára épült, gyakran illegálisan fölhúzott – többségében nem is téliesített – víkendházszerű építményekben sem víz, sem szennyvízhálózat kiépítése nem történt, jó, ha árammal ellátottak. Sokan nem tudnak bejelentkezni ingatlanjaikba, mivel a terület külterületnek számít, ezáltal a szociális és gyermekek után járó ellátásokat nem tudják megigényelni.

Az itt élők életvitele, életmódja a társadalmi normáktól eltérő. A problémák legtöbb esetben a szegénységből, a család életviteléből, a kilátástalanságból táplálkoznak. Az önérvényesítő képességek hiánya hatalmas frusztrációt okoz, melynek csatornája az agresszió, ez megjelenhet önpusztító módon (szerhasználat, alkoholfogyasztás).

A területen szintén nagy problémát okoz a tömegközlekedés, a buszjáratok sűrűsége csökkent, napközben óránként közlekedik csak járat. Ezzel még megoldatlanabbá vált sok kisgyermekes, autót nélkülöző család mobilitása, csökkentve ezáltal az amúgy sem nagy iskolába járási és ügyintézési motiváltságot. Az otthonok gyalogos megközelítését nagyban megnehezíti a hamis, falkában kóborló kutyák jelenléte is.

A műútról a domboldalon fekvő házakhoz kavicsos dűlőkön keresztül lehet eljutni. Ezek az utak rossz állapotban vannak. Vannak, akik váltócipőt visznek magukkal, hogy a városba rendezetten tudjanak megjelenni. Télen a helyzet még rosszabb, sok helyre a mentő sem tud eljutni. A Lyukóvölgyben élő, hátrányos helyzetű családok gyermekei számára nem elérhető és hozzáférhető mindazon szolgáltatás, mely a családok, legfőképp a gyermekek egészséges életvitelét és fejlődését támogatja.

Legjellemzőbb probléma a típusok a területen: óvodai, iskolai hiányzás, szerhasználat, vándorló életmód, fizikai, lelki elhanyagolás, bántalmazás, mélyszegénység, gondozatlan terhesség, fiatalkori terhesség, lakhatási problémák, higiénés problémák, különböző mentális betegségek, fiatalkori szülői ház elhagyása, csavargás, szülői felügyelet hiánya, anyagi problémák.

Belvárosi Területi Szolgáltatási Központ területe

Az ellátási területen megjelennek a lakótelepi, telepi városrészek és külterületi szegregátumok. Ezek közül több olyan területre is rendszeresen járnak a kollégák, ahol mélyszegénységben élnek családok, komfort nélküli házakban. A családok ingerszegény lakókörnyezetben, sok esetben nem lakás céljára szolgáló épületekben laknak. A problémák halmozódása, komplexitása jelenik meg ezeknél a családoknál.

Az esetek jelentős hányada a külterületi részekből (*Szentpéteri kapu, Víkend telep, Zsarnai telep, Bábonyibérv, Ágazat dűlő, Forrásvölgy, Rózsás dűlő, Szondy telep, Sehyemrét, Baross Gábor utca*) kerül

ki. Az ott élő emberek jelentős része mélyszegénységben él. Ezek a családok általában nagycsaládosok, több gyermeket nevelnek, előfordul 10-11 fős család is a területen, fő bevételi forrásuk a gyermekek után járó családi pótlék, az anyák nagy többsége nem dolgozik a gyermeknevelés miatt. A szülők aluliskolázottak. Az adott külterület élesen elválík a település többi részétől, a területet és az itt élő családokat a többségi társadalom negatív jelzőkkel illeti.

A terület másik fele a *Győri kapu, Tetemvár, Belváros*. A Tetemváron is megjelennek az elégtelen lakáskörülmények, a rendezetlen közművesítés problémái (csatornázás hiánya, rossz útviszonyok).

Legjellemzőbb területi problémák: óvodai, iskolai hiányzás, lakhatási problémák, magatartási problémák, szülői elhanyagolás, kortárs negatív hatásaiból adódó problémák, bántalmazás, anyagi problémák, kapcsolattartási problémák (szülők válása esetén), munkanélküliség, nem tudnak az ingatlanokba bejelentkezni, orvos nem fogadja őket, pszichiátriai betegségek, szenvedélybetegségek, korai gyermekvállalás, higiénés problémák, párkapcsolati problémák.

Avasi Területi Szolgáltatási Központ területe: *Avasi városrész, Tapolca, Hejőcsaba, Görömböly, Muszkás telep, Vargahegy, Csermőke út, Csermőke dűlő*

A miskolci Avas városrész főként panelházakból álló lakótelep. A lakások összkomfortosak, és minden alapvető szükségletet kielégítenek. Tapolca, Hejőcsaba és Görömböly jellemzően családi házas övezet. Ezekben a területeken kevésbé jellemzőek a nem megfelelő lakáskörülmények és a megélhetési problémák. A területhez tartozik a Muszkás telep, Vargahegy, Csermőke út és –dűlő, Pingyom egy része is, ahol nagy számban élnek hátrányos helyzetű családok, jellemzőek a rossz lakhatási körülmények, a megélhetési problémák. Rossz az infrastruktúra-ellátottság (messze van a tömegközlekedés, oktatási intézmények, orvosi rendelő, stb.). A területen sok problémát jelent az alacsony iskolázottság, a nem megfelelő lakáskörülmények. Ezek a tényezők megnehezítik a munkaerőpiacon való elhelyezkedést, amely a megélhetési problémák fő forrása. A másik veszélyeztető tényező, hogy egy-egy családban egyszerre sok kiskorú gyermek nevelkedik, nem megfelelő körülmények között.

Legjellemzőbb probléma típusok a területen: óvodai, iskolai hiányzás, szülői elhanyagolás, nevelési problémák, szülők közötti konfliktusok, deviáns, normaszegő magatartás, szabálysértés, csavargás, anyagi problémák, higiénés problémák, szenvedélybetegségek.

Személyi feltételek

A Központ szakmai létszáma 2021-ben 91 fő volt, melyből 1 fő intézményvezető, 34 fő esetmenedzser, 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser, 39 fő óvodai-iskolai szociális segítő, 11 fő tanácsadó, 5 fő szociális asszisztens. A gyermekvédelmi hatósági intézkedéshez kapcsolódó esetmenedzseri tevékenységet a tavalyi évben 27 fő végezte a Miskolci járásban, 1 fő jelzőrendszeri tanácsadó végzett koordinatív szerepet a jelzőrendszer működtetésében és további 2 fő tanácsadó nyújtott speciális szolgáltatásokat az illetékességi területen. A szakmai munka hatékony ellátását 3 szociális asszisztens segítette.

A szakmai létszám számszerűségét tekintve kielégítő, de vannak területek, ahol jelenleg kevesebb esetmenedzser látja el a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket, mint a Központ indulásakor. Bizonyos területeken annyira megnőtt a hatósági esetek száma, hogy indokolt a területek újbóli felosztása. Folyamatosan nyomon követik, hogy az

esetmenedzserek leterheltsége közel azonos legyen (esetszám és területi felosztás alapján), így a tavalyi év folyamán területcsere is történt az esetmenedzserek között. 2021. évben is volt a szakmai egységben fluktuáció, elvándorlás, ami a veszélyezteti a szakmai munka kiegyenlítettségét. A jelenlegi szakmai team összetétele már több mint 80%-ban megváltozott a 2016-os induláskor meglévő munkacsoport személyi összetételéhez képest. A szakmai teamben történő változásokat egyrészt az óvodai, iskolai segítő tevékenység bevezetésekor több kolléga munkakör váltása, másrészt az intézményt, illetve a szakmát elhagyó munkatársak üres álláshelyének betöltése idézte elő.

2021-ben a Központban 5 személy esetében történt változás. Az elmúlt év folyamán több új dolgozót kellett betanítani az esetmenedzseri munkakörbe. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy a felvételre jelentkezők többsége korábban nem a gyermekvédelem területén dolgozott, vagy egyáltalán nem rendelkezik munkatapasztalattal. Minden esetben megtörténik a kollégák szakmai felkészítése és hosszabb távú mentorálása, de az esetmenedzseri munka sokszor nehéz helyzet elé állítja az új szakembereket mind a javaslattetelek esetében, mind társszakmabeli kollégákkal való együttműködésben.

A Központ kollektívája nyitott az új kollégák befogadására, de fontos hangsúlyt fektetnek az értékes szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak megtartására is, hogy hosszú távon a szakmai munka minőségét meg tudják őrizni.

Tárgyi feltételek

A Központ önálló szakmai egységként működik a Miskolc, Mátyás király u. 15. alatt. A szakmai egység 2021. július 2-án költözött át az új szolgáltatási helyére, ami jóval nagyobb, mint az előző ellátottak számára nyitva álló helyiség, és teljes körűen felújított épület. Az új szolgáltatási hely a „Mátyás király úti Család- és Gyermekjóléti Központ energetikai korszerűsítése a TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00017 pályázat keretén belül, valamint infrastrukturális fejlesztése a TOP-6.6.2-16-MI1-2017-00001” pályázat keretén belül került kialakításra. A szakmai egység 900 m²-es alapterületen 13 munkatársi szobával, három fogadó helyiséggel, közösségi szobával, váróval és megfelelő számú mosdóhelyiséggel rendelkezik. A Központ rendelkezik a szakmai tevékenységhez szükséges tárgyi feltételekkel. A járási feladatok ellátásához 2 intézményi gépjármű áll rendelkezésre. 2018. év szeptemberétől a család- és gyermekjóléti központok feladatai bővültek az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel, így egy újabb gépkocsi beszerzésére volt lehetőség a napi feladatok hatékony elvégzése céljából, közös használattal az esetmenedzserek és óvodai-szociális segítők számára.

A szakmai feladatok ellátása a járás 38 településén a két intézményi autó szigorú beosztását kívánja meg. A munkavégzést segítő mobiltelefon ellátottságuk továbbra sem teljes körű, összesen 16 mobil készülék áll a speciális szolgáltatások, a jelzőrendszeri tanácsadó és az esetmenedzserek rendelkezésére.

4.1.1. Szakmai munka jellemzői

A szakmai munka jellemzői

A Központ – járási szintű feladatok körébe tartoznak:

- speciális szolgáltatások biztosítása,
- gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági feladatokhoz kapcsolódó szakmai tevékenység,
- járási szintű jelzőrendszeri tevékenység,
- módszertani támogatás,
- óvodai-iskolai szociális segítség,
- fogyatékosügyei tanácsadás,
- szociális diagnózis készítése
- fogyatékosügyei tanácsadás (2022. január 1-től).

Hatósági beavatkozáshoz kapcsolódó szakmai feladatok

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági beavatkozásokhoz kapcsolódó szakmai feladatokat az esetmenedzserek látják el. A járást – földrajzi, közlekedési sajátosságok figyelembevételével, valamint az esetszám alapján – körzetekre osztották. Az esetmenedzserek a területfelosztás alapján körzetekben látják el feladataikat, ellátási területükön szoros, együttműködő kapcsolatot építenek ki a családsegítő kollégákkal, óvodai-iskolai szociális segítőkkel, szolgáltató intézményekkel, védőnőkkel, gyermekorvosokkal, pártfogókkal, iskolákkal, óvodákkal, az eset kapcsán illetékes hatóságokkal, a gondozási-nevelési tervben foglaltak szerint szervezik, koordinálják a segítő folyamatot és ellenőrzik a gondozási-nevelési tervben foglaltak teljesülését.

Az esetmenedzserek ellátási területükön – a helyi szolgáltatóval/intézménnyel egyeztetve – meghatározott időkeretben fogadóidőt biztosítanak, biztosítva ezzel, hogy az igénybe vevők számára helyben is elérhetőek legyenek.

Szakmai támogató tevékenység

A Központ a járás területén működő család és gyermekjóléti szolgálat szakemberei számára havi rendszerességgel esetmegbeszélő csoportot tart (a Miskolci járásban működő családsegítők szakmai létszáma alapján 2 esetmegbeszélő csoport került kialakításra), továbbá szükség és igény szerint szakmai konzultációt biztosít (mely lehet egyéni és team formában megtartott).

Speciális szolgáltatások

A Központ **speciális szolgáltatásait**, a szolgáltatások biztosítását koordinátor hangolja össze. A speciális szolgáltatások koordinátora elkészíti a speciális szolgáltatások éves munkatervét, a tanácsadók heti/havi munkarendjét, kapcsolatot tart és együttműködik a járás területén működő család és gyermekjóléti szolgálatokkal, biztosítja az egyes szolgáltatásokhoz való hozzáférést a járás lakossága számára.

Jelzőrendszeri tanácsadói tevékenység

Az NM. rendelet 10.§. (1) bekezdés szerinti feladatok – veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszeri munka – ellátása, illetve járási szintű koordinálása érdekében jelzőrendszeri tanácsadó végez szakmai tevékenységet a járásban.

Esetmenedzseri tevékenység

Szakmai feladataikat a Gyvt. 40. § (2) bekezdés b) pontja, és a szakmai feladatokat tartalmazó NM rendelet 32.-33.§-a határozza meg.

Ennek értelmében az esetmenedzser:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét, vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít.

Hatósági intézkedéshez kötődő esetmenedzseri tevékenység megvalósulása 2021-ben

A strukturális átalakítást követő 6. évben már jól ismerik a járásban működő gyermekekkel foglalkozó intézményeket, jelzőrendszeri tagokat, személyes kapcsolatokat építettek ki, melyek segítségével a kommunikáció zökkenőmentesé vált a területen. Esetmenedzsereiket ismerik a területen, tudják milyen esetben forduljanak hozzájuk.

Az ellátási körzeteikben történtek változtatások az eredeti induláshoz képest, egy nagyobb vagy nehezen ellátható területet több kollégára bízta, vagy egy-egy területen csökkentették az esetmenedzserek számát, illetve, ha szükséges volt egy-egy településen esetmenedzser csere történt. Esetszámok, esetmenedzserek leterheltségét folyamatosan nyomon követik.

Miskolc városban, 5 körzetben (a Területi Szolgáltatási Központok területi felosztása szerint) a járás településein 14 körzetben végzik a munkát, összesen 34 esetmenedzserrel.

Koordináció

A szakmai tevékenység végzése a 39 településen jól átgondolt szervezést igényel. A járási településeinek ellátásához két intézményi gépjármű áll rendelkezésre a munkatársak számára, melyet beosztás alapján a központ esetenkénti feladatainak felelőse használ 38 település ellátására. A 2018 évben a család- és gyermekjóléti központok feladatai bővültek az óvodai-iskolai szociális segítői tevékenységgel, így az intézmény egy újabb gépkocsi beszerzésével könnyítette a mindennapi hatékony, gördülékeny munkaszervezést. A feladatok tekintetében ebbe beletartozik a család- és gyermekjóléti szolgáltatókkal való kapcsolattartás, oktatási-nevelési intézményekkel, védőnőkkel való kapcsolattartás, esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken való részvétel, a családok lakóhelyén történő megjelenés, a gyermekek kapcsán érintett társintézményekkel történő ügyintézés és a hatósági tárgyalásokon való részvétel, mely a járási településeket tekintve három helyszínen (Miskolc, Emőd, Felsőzsolca) történik. A gépjárművek használata szigorú beosztás szerint működik. Miskolc nehezen megközelíthető területein lehetőség van az intézmény más gépjárművének használatára.

Adminisztratív tevékenység

A hatósági intézkedéssel érintett kiskorúak tekintetében több kötelező nyilvántartási rendszert vezetnek.

- „Gyermekeink védelmében” adatlap rendszer

Az elektronikus nyilvántartási rendszer a Gyvt. és végrehajtási rendelete, valamint az adatkezelésre vonatkozó jogszabályok alapján 2021. július 1-től került bevezetésre a család- és gyermekjóléti szolgáltatás területén. A gyermekvédelmi szakellátással, gyámhivatalokkal közös használatú online felületen kerül rögzítésre a szakmai dokumentáció, mely alkalmas arra, hogy a gyermekvédelmi rendszerbe került gyermekek útja végig kísérhető legyen az ellátások mentén.

- ANYL

A Gyvt. rendelkezése szerinti adatok nyilvántartása történik elektronikus formában.

- Iktatás

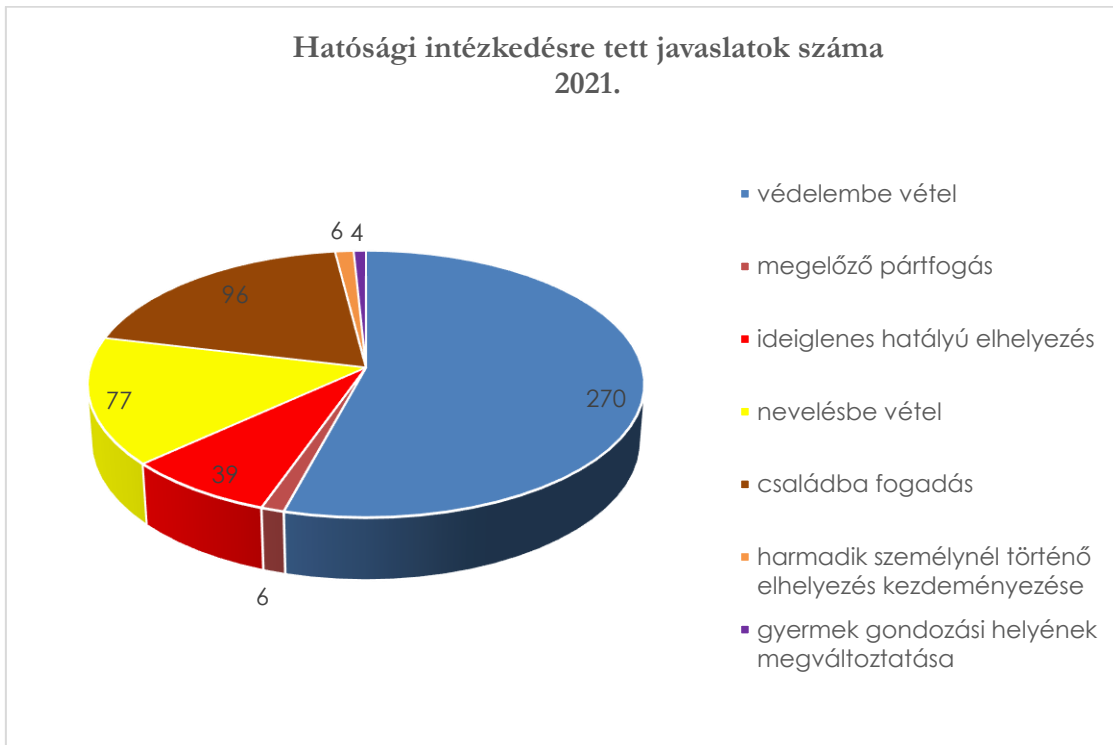
A beérkező leveleket elektronikus iktatással két rendszerben (Miskolc, illetve Miskolci Járási települései) külön iktatják, így meggyorsítva a beérkező nagy mennyiségű hivatalos dokumentumok rendszerezését és továbbítását.

- Regiszteres nyilvántartás

A Központban regisztrációs rendszerben tartják nyilván az ellátásban lévő kiskorúak adatait, mely megkönnyíti az ügyek beazonosítását, a családok nyomon követését a gyermekvédelmi rendszerben.

Gyermekvédelmi hatósági intézkedések

2021-ben a járásban 1863 kiskorú esetében végeztek esetenkénti tevékenységet hatósági intézkedés mellett.

Védelembe vétel

Fő okok

- *Iskolai hiányzás*

A súlyos veszélyeztetettség, mely hatósági intézkedést von maga után, több okból következik be. Jelenleg a gyermekvédelmi hatósági intézkedés vezető oka az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás, mely esetben 16 éven alatti kiskorút érintően nincs mérlegelési lehetőség a védelembe vétel tekintetében. Ezeknél az eseteknél nincs idő a megfelelő beavatkozásra a család- és gyermekjóléti szolgálatok részéről, mert az első jelzés általában már az 50 órát meghaladó hiányzásokról érkezik. Nagyon sok esetben nem történik meg a jogszabályban meghatározott 10 órás, 30 órás iskolai igazolatlan hiányzás jelzése, óvodás korú gyermek tekintetében 5 és 10 napnál kell jogszabály szerint jelzéssel élni. Egyre több alkalommal előfordult, hogy az iskolákból már több száz órás jelzés érkezik első jelzésként, illetve arra is van sokszor példa, hogy egyszerre küldik meg a 10, 30, 50, órás, vagy még magasabb számú igazolatlan hiányzást.

- *Elhanyagolás*

A védelembe vétel okának másik nagy csoportja a súlyos elhanyagolás, amikor a szülő a gyermeket testileg, egészségi szempontok alapján és lelki-mentális téren nagy mértékben veszélyezteti. Ezek az esetek nagy százalékban a család- és gyermekjóléti szolgálatok jelzése, kezdeményezése alapján kerülnek be a Központ látókörébe.

- *Lakhatás*

Szintén magas számú a védelembe vétel azok körében, akiknél a lakhatási körülmények olyan veszélyeztetőek, hogy a gyermek érdeke megkívánja a megerősített gyermekvédelmi támogatást. Sajnos a lakhatás szempontjából egyre kilátástalanabb a helyzet a járásnak azokon a részein, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya növekszik, lakhatásra

alkalmas ingatlanok azonban nem épülnek, nincs elegendő szociális bérlakás, szükséglakás, melyek a helyzet pozitív irányú elmozdulását elősegítenék. A védelemben vett kiskorúak magas arányban lakhatásra kevésbé alkalmas ingatlanban élnek. A gyermekek nagy részének nincs megfelelő lakcímkártyája, mely mind az oktatási intézményekbe való beíratását, mind az egészségügyi ellátását veszélyezteti.

Mivel a veszélyeztető körülmények egymást erősítik, így a lakhatási gondokból egy idő után súlyos testi és lelki elhanyagolás következhet be. A rossz lakókörnyezet súlyosan veszélyezteti a gyermekek testi épségét, az ingerszegény életmód a kiskorúak lelki fejlődését akadályozza. A kiskorúak számára nem érték a tanulás. A védelemben vételek okaként a szegregátumokban az óvodai, iskolai hiányzások mellett a nem megfelelő higiéniai körülmények, oltás elmaradás, korai terhesség, a gyermekek nem megfelelő ellátása, táplálása, téli időszakban a tüzelő hiánya, illetve a szerhasználat jelenik meg.

- *Nevelési problémák*

A védelemben vett kiskorúak szülei sok esetben képtelenek a gyermekeikkel kapcsolatos nevelési teendőket ellátni. A gyermekek testi gondozási teendői kimerítik a szülői feladatkört, a gyermekek a szocializációs mintákat a nevelési-oktatási intézményben tapasztalják meg, amennyiben rendszeresen látogatják azt. A szülők legtöbbször maga sem tapasztalta meg a következetes nevelést, ezért nem tudja, hogyan kellene gyermekeit a társadalmi elvárásoknak megfelelően nevelni. A szülők legtöbbször nem rendelkezik munkaviszonnyal, az életükben nincs napirend, életüket nem tervezik, azt csak az adott nap kihívásainak megfelelően élik.

Sajnos a problémák akkor kerülnek a gyermekvédelem látókörébe, amikor a nevelés hiánya már visszafordíthatatlan, vagy nagyon lassan bekövetkező eredményeket tud hozni. Ezeknél az eseteknél az iskolaelhagyás, lemorzsolódás, korai gyermekvállalás figyelhető meg.

Nagyon nagy segítséget jelentett a 2018. szeptemberében beinduló óvodai-iskolai szociális segítői tevékenység a nevelési hiányosságok időben történő felismerésében.

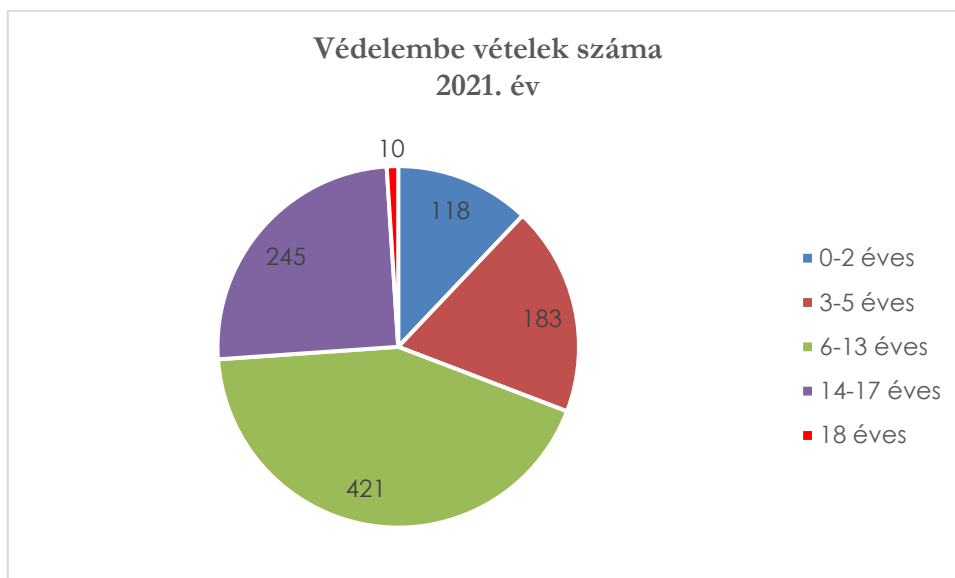
- *Kapcsolattartási konfliktus elvált szülők esetében*

Az elmúlt 2-3 évben sok esetben történt védelemben vétel a szülők válása után kapcsolattartási konfliktus, gyermeket veszélyeztető helyzet miatt. Elsősorban magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők kerülnek ebbe a körbe. Az ilyen eseteket többségében a rendszer nem képes megoldani, a hatósági eljárások meglévő eszközei ezen problémákat nem szünteti meg. Ilyen esetekben mediációt, a bíróság, gyámhatóság által elrendelt kapcsolattartási ügyelet igénybe vételét, felügyelt kapcsolattartást biztosít az intézmény.

A pandémia miatt megjelenő új probléma a nagyszámú igazolt hiányzások. A gyerekeket az iskola, óvoda haza küldi, a szülő felkeresi a házi orvost, aki ad igazolást. A hiányzások ugyan igazolttá válnak, de a sok hiányzás miatt lemarad a gyermek az oktatásban, nem tudja, vagy nem akarja pótolni a tananyagot. Így sok esetben azért került sor akár védelemben vételre, akár osztályismétlésre, mert a hiányzások száma eléri a 250 órát, így nem lehet az adott tanévben osztályozni a gyermeket. A gyermekorvosok elérése fontos ezekben a helyzetekben, mivel a szülő telefonon jelzi, hogy gyermeke beteg, az orvos telefonos információk alapján, vizsgálat nélkül kiadja az igazolást. Szükséges és fontos lenne, hogy ha egy gyermek egy hónapon belül többször volt beteg, a háziorvos küldje el szakrendelőbe további vizsgálat céljából.

Védelemben vételek száma

2021. évben 977 kiskorú esetében végeztek eszménymentesítést védelemben vétel mellett.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

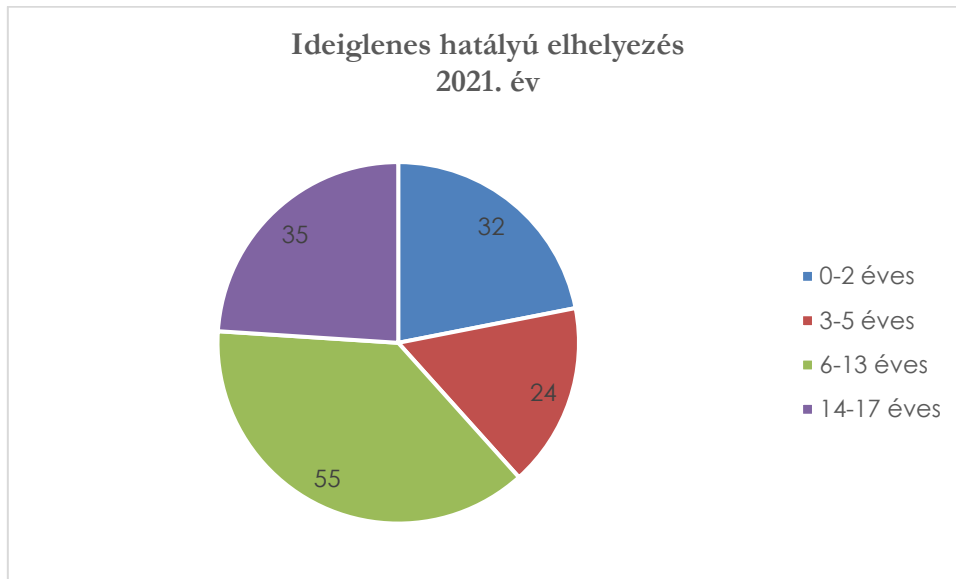
A Miskolci járásban az országos átlaghoz képest nagyon magas az ideiglenes hatályú elhelyezéssel kiemelt kiskorúak száma. 2021 évben 146 esetben került sor kiemelésre, amely az előző évhez képest emelkedett. Az okok több tényezőre vezethetők vissza.

A családok vándorló életmódja súlyosan veszélyeztető körülmény. A szülők együttműködési készségének hiánya is sok esetben problémát jelent. A súlyos fizikai, lelki elhanyagolás, a kiskorú óvodai, iskolai tankötelezettségének nem teljesítése fokozott veszélyeztetettséget jelent.

Súlyos problémát jelent a szülők és/vagy kiskorúak alkohol és/vagy drogfogyasztása. Gyógykezelésük szinte lehetetlen, mivel önkéntességen alapul, melyet a legtöbb esetben nem vállalnak.

A lakhatási és higiéniai problémákkal érintett családok körében az újabb és újabb gyermekvállalás is okozza az ideiglenes hatályú intézkedések kezdeményezését. A lakhatási problémák megoldása egyre nehezebb. Magas az újszülött haza nem adhatósága miatti ideiglenes hatályú elhelyezésre tett javaslat. Ahol tíz évvel ezelőtt még egy generáció (kb. 6 családtag) lakott 30-40 m²-en, jelenleg 3 generáció (kb. 20 családtag) lakik. Ilyen körülmények közé életveszélyes hazaengedni egy csecsemőt, különös tekintettel arra, hogy ezek a lakások sokszor a minimum komfortfokozattal sem rendelkeznek. A családok átmeneti otthonai általában telt házzal üzemelnek, így lehetőség sincs alapellátás keretében ezeket a helyzeteket kezelni. Az átmeneti otthoni elhelyezést (az intézmény saját családok átmeneti otthonában és gyermekek átmeneti otthonában) az is nehezíti, hogy a járásban csak a miskolci lakcímmel rendelkező családok elhelyezésére van lehetőség. A megyében más gyermekek átmeneti otthona nem is található.

Családból történő kiemelésre való okok közé tartozik még a családon belüli erőszak, kiskorú bántalmazása is.

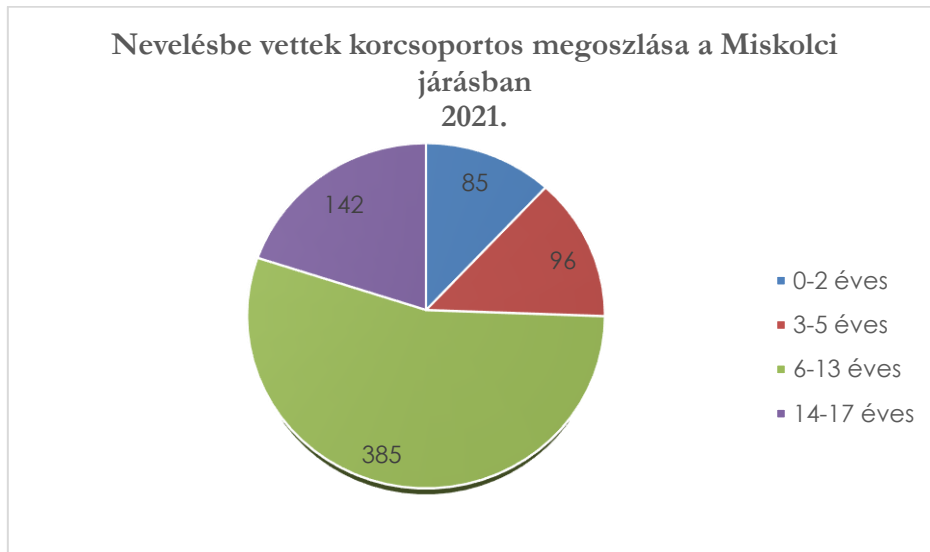

Az ideiglenes hatályú elhelyezések esetében további előforduló indok még, hogy a gyámhivatal a nevelésbe vételi javaslatokat saját hatáskörében megváltoztatja és ideiglenes hatályú elhelyezésről rendelkezik. Ennek oka, hogy a megyében a gyermekvédelmi szakellátásban nem állnak rendelkezésre a szükséges számú gondozási helyek. Mivel az elhelyezési csoport nem tud gondozási helyre javaslatot tenni a nevelésbe vételi javaslatok tükrében, így az elhelyezés minden esetben az ideiglenes hatályú elhelyezésnek helyet adó „befogadó otthon”.

A tapasztalatok szerint a befogadó otthonban elhelyezett kiskorúak jelentős aránya a befogadást követően már másnap szökésben van, illetve az elhelyezést követően hónapokig is még a befogadó otthonban tartózkodik, így a családban súlyosan veszélyeztetett gyermekek esetében is dilemmát okoz egy-egy javaslat megtétele.

Nevelésbe vétel

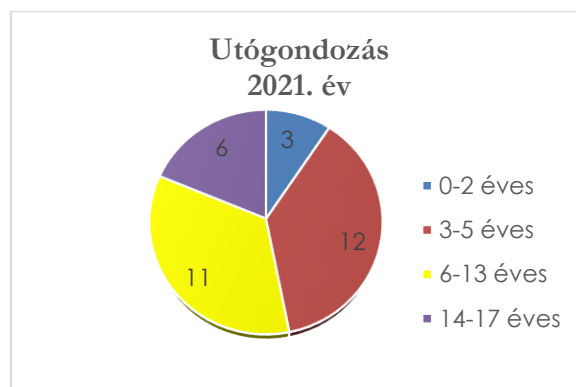
2021-ben 708 esetben történt javaslattétel nevelésbe vételre, melynek okai között elsősorban a hosszú ideje tartó súlyos elhanyagoló szülői magatartás, valamint a vándorló életmód szerepelt, mely a gyermek hajléktalanságáig vezet. Olyan esetekben is javaslat történt nevelésbe vételre, amikor haza nem adható csecsemő ideiglenes hatályú elhelyezését követően a szülők (sok esetben kiskorúak) nem tudtak gondoskodni a hazakerülés feltételeinek megteremtéséről. Több, mint 2 éven túl zajló védelemben vétel után is, amennyiben nem sikerül a veszélyeztetettséget megszüntetni, nevelésbe vételre kerül sor. A védelemben vétel során megkötött gondozási-nevelési tervben foglaltak be nem tartása, lakhatási, higiéniai problémák, szülők nem megfelelő életvitele, szülő/k mentális állapota szerepel a kiemelésre tett javaslatok háttérében.

A családba történő visszagondozás hatékonysága nagyon elenyésző, melynek több oka van. Egyrészt azok a szülők, akiktől gyermekeik súlyos veszélyeztetés miatt kikerültek nem voltak képesek a veszélyeztető körülményeiket megszüntetni, még segítséggel sem. Sok olyan élethelyzet van, melyet önmaguk nem is igazán tudnak saját eszközeikkel megoldani, hiszen a lakáskörülményeiket saját erőből nem képesek pozitív irányba jelentősen elmozdítani. Különösen azért nem, mert a gyermekek ellátásából származó jövedelmük nélkül, szakképzettség, munkavállalási lehetőség hiányában nem képesek változtatni. Másrészt azok a családok, akik képesek változtatni és jövedelmet szereznek, de származásuk miatt albérltet kizárólag a szegregált területeken tudnak lakást bérelni, nem kerülnek támogatásra a gyermekeik hazagondozása tekintetében a gyermekvédelmi gyámok, és sokszor a hatóság részéről sem. A gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek körülményeinek minimumát a Gyvt. határozza meg. Ez a vérszerinti családnál nincs meghatározva, így természetes, hogy visszagondozásnál nem lesznek a vérszerinti család körülményei hasonlóak a nevelőszülői háztartás körülményeihez. Ez sok esetben kifogásoló tényezőként merül fel a szakellátás szakemberei részéről, annak ellenére, hogy minden szakember közös érdeke és a szakmai cél is a gyermekek családba történő visszahelyezése.

Az esztmenedzserek részéről nagyon nagy erőfeszítést igényel a hazagondozás elősegítése.

Utógondozás

Együttműködés a társszakmák szakembereivel

Az esetmenedzseri tevékenység alapja az együttműködés biztosítása a gyermek érdekében az érintett szervezetek között. A hatékony esetmenedzselés a jó kommunikáción alapul, mely az együttműködést biztosítja.

- Gyámhivatal

Az esetmenedzseri tevékenység során a hatósági beavatkozással érintett kiskorúak ügyében napi a kapcsolat a járási gyámhivatal szakembereivel. A gyámhivatal három helyszínen végzi a járásban központi és kihelyezett munkáját: Miskolcon, Emődön és Felsőzsolcán.

A gyámhivatal szakembereivel minden különleges helyzet kapcsán konzultálnak a megfelelő javaslat és döntés érdekében.

Még mindig vannak olyan esetek, amikor a gyámhivatal az intézmény kompetenciáján túli feladatokba is szeretné bevonni a kollégákat (pl.: ideiglenes hatályú elhelyezés esetén beszállításban történő részvétel, rendőri intézkedés kezdeményezése, helyszínen történő jegyzőkönyvfelvétel gyámhivatallal közösen, idéző végzés esetmenedzser által történő kézbesítés, nyilatkozattétel, gyermekfelügyelet ideiglenes hatályú elhelyezés során, amíg a szállítás meg nem történik stb.). Ezeket az eseteket megpróbálják szakmai egyeztetés keretében tisztázni. Nevelésbe vételi javaslat során több esetben hosszú idő telik el a javaslattevés és a kiemelés között, többször is el kell küldeni a javaslatot, ez megnehezíti az esetmenedzserek munkáját. Problémát jelent még mindig a véglegessé válások időben történő eljuttatása a központ számára.

A tavalyi év folyamán az első félévben a vírushelyzetre való tekintettel nem voltak tárgyalások, csak nagyon indokolt esetben, ha az esetmenedzser ragaszkodott hozzá. Ez nagyban megnehezítette a családokkal való munkát. Az ügyintézőnek is nehezebb dolga volt, mert a benyújtott javaslat alapján kellett meghoznia döntését. A nyár folyamán visszatértek a személyes tárgyalásokhoz.

Előfordul, hogy nem azonos állásponton van az esetmenedzser és a gyámhivatali ügyintéző, ami meghosszabbítja az eljárás menetét, sokszor olyan esetekben is, amikor sürgős intézkedésre lenne szükség. Olyan helyzetek is előfordulnak, amikor az ügyintéző az esetmenedzsert próbálja befolyásolni a javaslat megváltoztatásának irányába. Többször adnak „újabb és újabb esélyt” a családnak. A nevelésbe vételi javaslat során a gyámhivatal a családba fogadást preferálja, ami nem feltétlenül a gyermek érdekében történik. Problémát jelent, hogy a családból történő kiemelés a gyermekvédelmi szakellátás férőhelyhiánya miatt húzódik el.

- Család és gyermekjóléti szolgálatok

Az esetmenedzserek nagy többsége pozitív folyamatokról számol be a családsegítő kollégákkal való együttműködésben. A szakmai protokollok alapján történik a feladatkörök gyakorlása, így a gondozási tevékenység egyértelművé vált mindenki számára. Nagy számban tartanak esetmegbeszélést közösen a hatékony együttműködés érdekében és rendszeres telefonos egyeztetés történik minden eset kapcsán. A kollégákkal napi szinten tartják a kapcsolatot: telefonos ügyintézés, esetmegbeszélés, esetkonzultáció, családlátogatás, tárgyaláson való megjelenés szolgál számukra eszközként az esetek megoldása kapcsán. Jó irányban haladnak a feladatmegosztás és az együttműködés területén.

A járás területén vannak olyan települések, ahol gondok vannak az együttműködéssel. Nehezen fogadják el a munkájukat, nem tartják be a kompetenciahatárokat. Tájékoztatót nem küldenek a családokról, járási esetmegbeszéléseken nem jelennek meg.

A tavalyi év folyamán a pandémia miatt a szokásos és rendszeres esetmegbeszélések elmaradtak az év első felében, később kis körben tartották meg ezeket a szakmatámogató csoportokat. Azonban a családsegítők és esetmenedzserek minden esetben tartottak esetmegbeszélést. Nagy segítséget jelent a Lyukói mentor programban dolgozó és bevont családok jelenléte a területen, rengeteg olyan információval tudnak szolgálni, ami megkönnyíti az együttműködést, segítségnyújtást a gondozott családjaiknak.

- Gyermekvédelmi szakellátás

Elsősorban a nevelésben lévő gyermekek kapcsán működnek együtt a gyermekvédelmi szakellátás szakembereivel, a gyermekvédelmi gyámokkal. Rendszeresen konzultálnak telefonon a vérszerinti szülő és a gyermek kapcsolattartásával és a hazagondozás lehetőségével összefüggésben. Személyesen általában akkor dolgoznak közösen, amikor időszakos kapcsolattartásra történik az engedélyezési eljárás, ilyenkor közös családlátogatások is történnek, illetve történik közös látogatás a gyermek gondozási helyén. A gyermekvédelmi gyámokkal a kapcsolattartás jó, de a szakmai véleményük nem minden esetben egyezik meg. A vérszerinti családdal kapcsolatban szükséges minél több információcsere ahhoz, hogy egyöntetű szakmai véleményt tudjanak képviselni a gyámhivatali döntéshozatalnál.

A gyermekvédelmi szakellátás befogadó otthonának szakmai egységével vannak problémáik, melyek kihatnak egy-egy döntéshozatali helyzetre is. Az ideiglenes hatályú elhelyezésnél szinte minden esetben a gyermekvédelmi szakellátás befogadó otthonába kerülnek a gyermekek. A probléma az, hogy a súlyos veszélyeztetettségből elhelyezett kiskorúak, különösen a 12 év felettek, a befogadó otthonból a befogadást követően szinte 1-2 napon belül távoznak. A szökések száma olyan magas, hogy a javaslatlétéleknél már a gyámhivatal is megkérdőjelezi, hogy a vérszerinti családjában van-e nagyobb veszélyben a gyermek, vagy a befogadó otthonba történő bekerülést követően. A gyermek mindenek felett álló érdeke a legfontosabb minden szakember számára, így nem elfogadható a veszélyeztetett kiskorúak felügyelet nélkül engedése a védelmet szolgáló befogadó otthonból.

- Pártfogó felügyelői szolgálat

A Központ esetmenedzserei rendszeres kapcsolatban állnak a pártfogókkal azokban az esetekben, ahol megelőző pártfogásra kér javaslatot a gyámhivatal, illetve a pártfogói felügyeletet kapott védelembe vett kiskorúak kapcsán.

Az együttműködésre a kölcsönösség a jellemző, minden közös ügyben informálják egymást a kollégák, és a segítő folyamatban két oldalról segítik a kiskorú veszélyeztettségének csökkentését. Sok esetben együtt, közösen látogatják meg a családokat, kiskorúakat. A pártfogók gyámhivatali tárgyalásokon is részt vesznek szükség szerint.

- Óvodai – iskolai szociális segítők

Az iskolai, óvodai szociális segítők bekapcsolódása a gyermekvédelmi munkába sok segítséget jelent a mindennapi munkában. Az információ áramlás sokkal gördülékenyebb. A gyermekekről sok hasznos információval szolgálnak, mert a legtöbb esetben a gyermekek sokkal könnyebben megnyílnak előttük, mint a pedagógusok, vagy esetlegesen a családot gyakran látogató kollégák előtt. Nagy segítség, hogy az esetkonferenciákon, esetmegbeszéléseken is részt vesznek, ahol a közvetlen tapasztalatukat meg tudják osztani, ezzel elősegítve a hatékony esetkezelést, esetmegoldást. Hatósági intézkedés megtétele előtt

fontos szerepük van az esetleges problémák feltérképezésében, alapellátás keretében történő megoldásában. Amennyiben hatósági intézkedésre van szükség, abban az esetben a nyomon követésben is fontos szerepük van. Összekötő kapocsnak számítanak az iskola, óvoda, családsegítő munkatárs, valamint az esetmenedzserek, és sok esetben a család között.

- **Területi védőnők**

A védőnőkkel napi szintű a kapcsolattartás, a legintenzívebb és legaktívabb kapcsolat velük alakult ki. A pandémia ideje alatt kicsit megváltozott ez a kapcsolat, nem zajlott olyan aktívan, mivel a védőnők nem járhattak személyesen a családokhoz. Az esetkonferenciákon rendszeresen részt vesznek, családlátogatásokon jelen vannak, számos információval támogatják a segítő munkát.

Szociális diagnózist készítő esetmenedzser

A szociális diagnózissal kapcsolatos feladatokat 2019. év elején kezdte meg a szociális diagnózist készítő esetmenedzser a Központ munkatársaként. Az esetmenedzser feladata a járványhelyzet figyelembe vétele mellett, hogy felvegye a kapcsolatot a család- és gyermekjóléti szolgálatokkal, feltérképezze a működő szociális szolgáltatókat, illetve a szociális térképet frissítse. További feladata, hogy konzultációkon, szakmaközi megbeszéléseken, rendezvényeken, civil napokon vegyen részt, esetkonferenciákat moderáljon. A megyében dolgozó szociális diagnózist készítő esetmenedzser kollégákkal folyamatos a kapcsolattartás, a tapasztalatok és a jó, bevált gyakorlatok megbeszélése céljából. A zökkenőmentes munkavégzéshez fontosak a klienssel, családsegítővel történő egyeztetések, visszajelzések.

2021. évben 113 irányítólap érkezett a családsegítő szolgálatoktól, ebből 20 kliens járult hozzá, hogy elkészüljön a szociális diagnózis.

A szociális diagnózis megghiúsulásának okai között a következők szerepelnek:

- nem jött el az ügyfél az előre egyeztetett időpontban,
- hatósági ügyben érintett a család,
- utólag nem járult hozzá az szociális diagnózis elkészítéséhez,
- nem kívánja igénybe venni a szolgáltatást,
- megváltozott az életkörülménye,
- a járvány helyzetre hivatkozott.

Az esetmenedzser év közben rendszeresen részt vett a szakmai megbeszéléseken, rendezvényeken, civil napokon, valamint az esetkonferenciák moderálásában. A megyei workshop-on találkozott a megyében dolgozó szociális diagnózist készítő esetmenedzser kollégákkal a tapasztalatok és a jó gyakorlatok megbeszélése céljából.

A szociális szolgáltatások térképe folyamatosan bővül, frissül, ami egy állandó nyomon követést igényel a meglévő feladatok mellett.

Szociális szolgáltatások térképének készítésével kapcsolatos tapasztalatok

A szociális térkép folyamatosan bővül, frissül, ami egy állandó munkát igényel a meglévő feladatok mellett.

Összegzés

A pandémia a 2021-es év első felében némileg befolyásolta a szakmai tevékenységet, főként a nagyobb létszámú csoportos rendezvények, megbeszélések megtartását. A nagykörös esetmegbeszélő csoportok elmaradtak, az esetmenedzser, családsegítő, óvodai-iskolai szociális segítő egy-egy konkrét ügy tekintetében egyeztettek személyesen, illetve az esetkonferenciák előtt minden esetben történt esetmegbeszélés az ügy kapcsán.

A nyár folyamán lehetőség volt nyári táborok szervezésére, lebonyolítására, a Központ is szervezett tábort, ahol a tanácsadó (utcai szociális munkás) kolléga volt a táborvezető, egy esetmenedzser segített a tábor lebonyolításában.

Az év második felében beindultak a gyámhivatali tárgyalások, az év végére visszaállt a régi rend a Központ munkáját tekintve (családlátogatások, esetmegbeszélések, esetkonferenciák szervezése, csoportok megszervezése, tartása, ügyfélfogadás) a higiénés előírások betartása mellett.

A szakmai dokumentációban jelentős változás történt a Gyermekünk Védelmében (a továbbiakban: GYVR) informatikai rendszer tavalyi évben (2021. 07. hóban) történő bevezetésével. Az online-rendszer széleskörű használata a gyermekvédelmi alapellátásban, szakellátásban és a gyámhivatalok részéről a gyermek életútját segít nyomon követni az esetben eljáró illetékes szakemberek számára. A rendszer működtetése még nem zökkenőmentes, a szakemberek folyamatos konzultációját igényli a felület használata.

Szakmai támogató tevékenység

Módszertani segítségnyújtás a Miskolci Járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak

A Központ a MESZEGYI módszertani múltjából adódóan is elkötelezett a család- és gyermekjóléti szolgálatoknak történő segítségnyújtásban. A család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítői számára esetmegbeszélést tartanak havonta egy alkalommal, ahol a dilemmás esetek megbeszélésén túl az ágazatot érintő szakmai információkat is továbbítják a kollégáknak. A család- és gyermekjóléti szolgálatokat érintő jogszabályváltozásokat egyeztetik a megbeszéléseken, és a dokumentációval kapcsolatos tapasztalatokat is megbeszélik.

A szakmai segítségkérés sok esetben telefonon érkezik, melyet minden esetben igyekeznek megválaszolni vagy a szükséges információval visszahívni az illetékes kollégát.

2017. év végétől a szakmai protokoll iránymutatásának megfelelően jelzőrendszeri tanácsadó kollégájuk vezetésével működik az esetmegbeszélő csoport, mely még nagyobb rálátást ad számukra a járási jelzőrendszer elakadásaira, illetve lehetőséget ad a területi családsegítőknak a közvetlen segítségkérésre, a településeken az együttműködés problémáinak kezelésében. A tavalyi év folyamán ennek a szakmai segítségnyújtásnak ezzel a formájával nem volt lehetőségük élni, ugyanis a pandémia közbe szólt. A személyes kapcsolatok korlátozása miatt inkább telefonos segítségnyújtás történt, illetve kis létszámú csoportos megbeszélések.

Speciális szolgáltatások

Speciális szolgáltatások működtetése 2021-ben

A Központ a Gyvt. 40/A. § szerint az alábbi speciális segítő szolgáltatásokat működteti:

- Óvodai és iskolai szociális segítség

- Utcai szociális munka
- Kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás
- Készenléti ügyeleti szolgáltatás
- Családterápia
- Jogi tájékoztatásnyújtás és pszichológiai tanácsadás

- Óvodai – iskolai szociális segítség

Az ellátási terület jellemzői

Ellátási területe az ország egyik legnagyobb járása, a Miskolci járás 39 települése. Jellegzetességei közé tartozik a sokféleség, az aprófalvas települések, melyek rossz tömegközlekedési feltételekkel rendelkeznek. A járásban több kisváros is található, ugyanakkor Miskolc, mint járásközpont minden nagyvárosi jellegzetességet magában hordoz. 41.530 gyermek található az ellátási területen a köznevelési intézményekben. Ebből az iskoláskorúak száma 30.903 fő, az óvodás korú gyermekek száma 35.507 fő. Az iskoláskorú gyermekek közül a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók százalékos aránya a saját becslésük alapján, az összlétszámhoz viszonyítva 23%. Az óvodáskorúaknál ez az arány 27%.

A feladatellátás során 102 iskola és további tagintézményei tartozik hozzájuk, valamint 60 óvoda és azok további tagintézményei, összesen 204 közoktatási intézmény. Ebbe beletartoznak az általános iskolák, középiskolák, szakgimnáziumok, kollégiumok, szakközépiskolák, szakképző iskolák egyaránt. A fenntartók között is jellemző a sokszínűség, van állami, önkormányzati, egyházi, alapítványi és magánkézben lévő intézmény is. A legkisebb létszámú iskola hivatalos gyermek létszáma 5 fő az ellátási területükön, a legnagyobb létszámú iskola tanulóinak száma pedig 1.510 fő. A legkisebb létszámú óvoda gyermek létszáma 5 fő, a legnagyobb létszámú óvoda 312 fő.

A gyerekek nagy százaléka sokproblémás családból érkezik, sokan közülük rossz szociális háttérrel rendelkeznek. Lakóhelyüket tekintve is nagy a különbség, hiszen sokan szegregált területről járnak iskolába, óvodába, ugyanakkor jelen vannak a nagyvárosi lakótelepi lakókörnyezetből származó hátrányok is. A gyerekek sokféle családból érkeznek, nagyszámban van jelen az egyszülős család és a mozaik család is. Mindehhez hozzá adódhatnak még a kortárs közösségek negatív hatásai is.

Az ellátási terület intézményei az alábbi problémákat jelezték a kapcsolatfelvétel, igényfelmérés során:

- A gyermekekkel kapcsolatos problémák közül a rossz szociális háttér, magatartási problémák, a függőség, a bántalmazás, valamint a mentális és pszichés problémák (falcolás, öngyilkossági kísérlet, kirekesztettség), és a tanulási zavarok jelentek meg.
- A szülőkkel kapcsolatos problémák között megjelenik az életviteli, anyagi, megélhetési, nevelési, elhanyagolással és válással kapcsolatos probléma, valamint a függőségek. A szülői veszélyeztetés több formája jelenik meg, mint az érdektelenség, motivációhiány, járványhelyzet hozta kapcsolattartási problémák a pedagógusokkal.
- A pedagógus munkakörrel kapcsolatos problémák között megjelenik a leterheltség, a kiegészítő veszélye és a nehéz kapcsolattartás a szülőkkel.

Személyi feltételek

Az ellátási területen az ajánlott létszám az óvodai és iskolai szociális segítő munkakörben 41 fő a hivatalos teljes gyermeklétszám alapján. 2021. végére 41 fő munkatárs látta el az előírt feladatokat. Ezeken a létszámokon felül a csoportvezető és egy szociális asszisztens tartozik a teamhez valamint technikai munkatársként további 1 fő részmunkaidőben. A munkatársak közül 36 főnek van felsőfokú szociális munkás vagy szociálpedagógus végzettsége. 1 fő egyéb társadalomtudományi végzettséggel rendelkezik (szociológia), 1 fő mentálhigiénés, 1 fő pedagógus. Az 1 fő szociális asszisztensnek szociális asszisztens végzettsége van. A kollégák nagy munkatapasztalattal és tudással rendelkeznek. A pályakezdő munkatársakat fokozott mentorálással támogatják, a betanulási időszakot intenzív „kíséréssel” segítik.

Tárgyi feltételek

Jelenleg a Miskolc, Fazola u. 4. szám alatt található 2 szobából álló irodahelyiségben kap helyet a munkacsoport. Szűkösen férnek el a jelenlegi iroda funkcióját betöltő két helyiségben. Az épület felújításra szorul, jelenlegi állapotában csak ideiglenes megoldásként szolgál. Az állandó irodahelyiség biztosítása azért fontos a munkacsoportnak, mert innen szerveződik a munka, a háttér feladatokat itt végzik a kollégák (pl. csoportos szociális munka előkészítése, esetmegbeszélő csoport, szupervízió), és ide térnek vissza az adminisztrációs feladatok elvégzésére.

A további tárgyi feltételek megfelelőek, mindenkinek rendelkezésére áll laptop, céges telefon, pendrive és a szükséges irodaszerek, eszközök, irodai gépek (fénymásolók, nyomtatók).

A tárgyi feltételeknél fontos megemlíteni, hogy a munkatársak az iskolákban és óvodákban is kell, hogy rendelkezzenek külön helyiséggel, mely alkalmas az egyéni segítő tevékenységre, és a csoportos foglalkozásokra. Az óvodai, iskolai szociális segítő helyiségeinek kialakítása járásunkban intézményenként nagyon változó képet mutat. A legtöbb helyen nem tudják biztosítani a megfelelő körülményeket, nincs megfelelő helyiség, alkalmanként osztozni szükséges rajta. A tavalyihoz képest megnövekedett azoknak az intézményeknek a száma, akik biztosítanak többnyire megfelelő helyiséget a szakmai munkához. Ez a javuló tendencia már annak köszönhető, hogy a szakemberek munkáját elismerik és fontosnak tartják.

A múlt év szakmai tevékenységét továbbra is befolyásolta a koronavírus járvány. Továbbra is kihívást jelentett a karantén időszakokban a telefonos megkeresések nagy száma a digitális oktatásba bekapcsolódni nem tudó gyerekek ügyében. A nehezen fellelhető gyerekek felkutatásában az iskolai segítő aktívan közreműködtek és működnek ma is. A korábbi elkezdett és félbeszakadt egyéni eseteiket a segítő igyekeztek online folytatni és telefonos segítő beszélgetések formájában is fenntartani. Minden egyes esetben intenzív kapcsolatot tartottak fenn a családgondozókkal és szükség szerint az esetmenedzserekkel.

A pedagógusok folyamatosan igényelték a konzultációt a problémás családok gyerekeinek eseteiben. Ahol bántalmazás gyanúja volt, ott nagy a szakmai aggodás, mert az izoláció csak súlyosbíthatja a már meglévő gondokat.

Rendszeres és gyakoriak a korrepetálással kapcsolatos felkérések és ennek szervezésében aktív szerepet játszanak a kollégák.

Az óvodai és iskolai beiratkozás folyamatának kivitelezésében is aktívak a segítő.

Az adománygyűjtés és továbbítás kiemelt feladatuk maradt a tavalyi évben is.

A KENYSZI rendszert ebben az évben nagyon hatékonyan és aktívan használja a munkacsoport az e-képviselő segítségével. Kineveztek kisebb köröket a munkacsoportból, akiket külön koordinátorok irányítanak.

A MESZEGYI a munkacsoport tagjait bevonta az idősellátás szociális étkeztetésének lebonyolításába az év elején, ennek keretében heti váltásban, forgó rendszerben hordták ki az ételt az ellátottaknak a segítők.

A munkacsoport működését két online fórum segíti, létrehoztak egy szakmai zárt csoportot, ahol a jó gyakorlatok, módszerek és információk jelennek meg, illetve egy iroda csoportot, ahol a munkaszervezés zajlik.

2021. nyarán 9 saját szervezésű nyári tábort valósítottak meg az óvodai-iskolai szociális segítők. Ezek mellett bekapcsolódtak az iskolák, óvodák, tanodák által szervezett nyári napközis táborok lebonyolításába is. Nyáron működtettek egy tehetséggondozó programot is, melynek célja a lemorzsolódás megakadályozása. Ennek egyik hangsúlyos eleme egy speciális nyári tábor megszervezése és lebonyolítása volt.

A szakmai munka jellemzői 2021. évben

2021-ben minden intézményben működött a konkrét szolgáltatás, jelenleg már minden szolgáltatási elemet teljes mélységében biztosítanak. A leghangsúlyosabb az információnyújtás, a konzultáció és az egyéni tanácsadás, valamint a csoportos szociális munka.

Egyszerre kell prevenciós munkát és krízisintervenciós beavatkozásokat biztosítaniuk eltérő körülmények között, mindezt team munkában megvalósítva, összehozva a rendszer szereplőit a gyermekek problémáinak megoldása érdekében. Nagy feladat a szolgáltatás biztosítása a sokféle kihívás miatt. Célcsoportjuk közé tartoznak a járás köznevelési intézményeibe járó gyermekek, a gyermekek szülei és a köznevelési intézmények pedagógusai egyaránt.

A 2021. év szakmai munkájának hatékonyságát az alábbi táblázat adatai tükrözik:

Szakmai tevékenységek	Miskolc városban	A Miskolci járás más településein
Forgalomszám	21157	30473
Egyéni esetszám	627	936
Egyéni egyszeri esetszám	1177	1736
Tematikus csoportok száma	226	381
Csoporttevékenységben résztvevők száma (egyszeri, nem halmozott adat)	3701	5221
Közösségi szociális munka száma	82	130

Közösségi programokon résztvevők száma	4288	5943
Hány szülővel konzultált a gyermek ügyében? 1x	929	1327
Hány pedagógussal konzultált a gyermek ügyében? 1x	1209	1727
Hány társszakemberrel konzultált a gyermek ügyében? 1x	784	1119
Bántalmazásos esetek száma	85	131
Szexuális bántalmazásos esetek száma	5	11
Saját jelzések száma	108	136
Az intézmény által jelzett jelzések megírásában való közreműködések száma	246	357

Az óvodai-iskolai segítő tevékenység bevezetése főként a veszélyeztetett gyerekek számának csökkentése céljából történt. A munkacsoport a jelzések megírásába fektetett erőfeszítései meghozták a kívánt hatást, hiszen 493 esetben, Miskolcon 354 esetben tudták elérni, hogy az intézmény felvállalva a konfliktusokat, eleget tegyen a jelzési kötelezettségének. A segítőik által saját hatáskörben - nem az oktatási-nevelési intézménnyel közösen - írt jelzések száma 136 volt. Ez kicsit nagyobb szám, mint az előző évben, ami azt mutatja, hogy korábbi eredményeiket fent tudták tartani 2021. évben is.

Látható a számokból, hogy a segítőik a legtöbb egyéni esetmunkájuk során törekedtek a szülők bevonására, rendszerszemléletben dolgoztak. Nagy számban igyekeztek a jelzőrendszer tagjait mozgósítani, folyamatosan konzultáltak a többi szereplővel.

4173 olyan tevékenység valósult meg, az egyéni esetkezelések mellett, amikor egy gyermek érdekében konzultáltak minden szereplővel a segítőik a team munka megvalósítása, a család mozgósítása és a delegálás útjainak keresése céljából. A segítőik nagyon ügyelnek a kompetencia határok megtartására, folyamatos dilemmákat behozva a rendszeres esetmegbeszélő csoportokra. A múlt évben egyéni szupervíziós üléseken is részt vettek a munkatársak.

A szolgáltatás beindításának másik célja a prevenciós munka működtetése az oktatási-nevelési intézményekben, melyet többek között csoportfoglalkozások formájában valósítanak meg. 2021-ben 381 db tematikus csoportot indítottak be a kollégák, ezek átlagosan 3-5 alkalmasak voltak. A tematikus csoportok számába nem tartozik bele a szülői,

illetve a tantestületi értekezleteken való részvétel, ezekre rendszeresen járnak a segítők, beépült az alaptevékenységeik közé.

A szakmai tevékenységet tükröző adatok intenzív munkát takarnak, jól mutatják, hogy a járásban milyen fontos hiánypótló szerepe van az óvodai és iskolai szociális munkának. A tantestületek nagy zöme és a tankerület komolyan számolnak a munkatársakkal, építenek rájuk, segítségül hívják őket. Az idei év egyik legsikeresebb szakmai eredménye a team munka felélesztése volt, a jelzőrendszer hatékony működtetése céljából. 2022-ben is tovább keresik a megoldásokat az új kihívásokra, és folyamatos önreflexióval, szakmai stábértekezletekkel tovább fejlesztik a tudásukat, tagítják a szemléletmódjukat és ezt a szolgáltatást.

- Utcai és lakótelepi szociális munka

A Központban 2 fő látja el az utcai szociális munka feladatait, az első félévben szoros együttműködésben a Miskolci Rendőrkapitánysággal és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitánysággal, illetve egész évben a Miskolci Önkormányzati Rendészettel. Munkájuk részletesebben bemutatásra kerül a MESZEGYI bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 6.1. fejezetben.

- Kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás

A Központ kapcsolattartási ügyeletet biztosít az illetékességi területén élő gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a Gyvt. 40 §-a, és az NM rendelete alapján, az alábbi eljárásrend szerint.

A kapcsolattartási ügyelet a kapcsolattartásra megfelelő feltételekkel rendelkező család- és gyermekjóléti szolgálatoknál biztosítható. A kapcsolattartási ügyeleti munkatársak az intézmény vezetősége által elfogadott „Kapcsolattartási ügyeleti protokoll és a házirend” értelmében biztosítják a kapcsolattartási ügyeletet. A szolgáltatás igénybevételének alapja bírósági végzés vagy gyámhivatali határozat, amelyben a kapcsolattartás helyszínéül a Központ helyisége került megjelölésre.

A szolgáltatás igénybevételére kizárólag pénteken 12-18 óráig és szombaton 8-18 óráig van lehetőség. A kapcsolattartás ügyeleti szolgáltatást tavaly augusztusig négy Területi Szolgáltatási Központ biztosította (Kassai Úti, Avasi, Arany János úti, Diósgyőr-Vasgyári). A szolgáltatás mind a miskolci, mind a miskolci járás településein élő lakosok számára biztosított az egyes területi szolgáltatási központok kapacitásának függvényében, 16 fő kapcsolattartási ügyeleti munkatárssal. 2021. júliusától a Fazola úti szolgáltatási helyen megszűnt a szolgáltatás, helyette a Mátyás király utcai Család- és Gyermekjóléti Központ épülete biztosítja a helyszínt. A Kassai utcai Területi Szolgáltatási Központ szolgáltatási helye is módosult, átkerült a Szemere utca 5. szám alá.

Az intézmény helyi kapacitása és a folyamatban lévő esetek száma miatt a kapcsolattartás pontos idejének leszabályozása feltétlenül előzetes egyeztetést igényel. Minden egyes eset vonatkozásában az intézmény által kijelölt kapcsolattartási ügyeleti koordinátor áll rendelkezésükre a kapcsolattartás pontos helyszínének és időpontjának egyeztetése céljából. Fontos megjegyezni, hogy egyre több alkalommal a bíróság egyeztetés nélkül előre lerögzíti a végzésben az időpontot és helyszínt.

Kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás esetszám: 53

Forgalomszám: 1346.

- **Készenléti ügyeleti szolgáltatás**

A készenléti szolgálat célja, a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó intézmény nyitvatartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) folyamatosan biztosítsa gyermekjóléti szakember elérhetőségét abból a célból, hogy krízishelyzet esetén a gyerek ne maradjon segítség és ellátás nélkül.

A készenléti szolgáltatás alap kritériuma, hogy a gyermekvédelmi szakember az adott településen (ellátási területen), egy meghirdetett telefonszámon (intézményi mobiltelefon) folyamatosan elérhető legyen. A szolgáltatás biztosítása a Központ ellátási területén történik. A készenléti szolgáltatást 4 fő szakember látja el, heti rendszerességgel váltják egymást forgórendszerben.

2021-ben - a több évre visszamenő magas szakmai szintű működtetési alapelveknek és a jó jelzőrendszeri kapcsolatoknak köszönhetően - a szolgáltatás biztosítása zökkenőmentes volt. Az év során a forgalomszám összesen 36 volt, ami a tavalyi évhez képest csökkent. Azonban az esetek száma most is igazolja, hogy az intézmény nyitvatartási idején túl is szükség van a gyermekjóléti szolgáltatás hozzáférési lehetőségére.

Több esetben előfordult, hogy lakossági bejelentés érkezett, ezen kívül a jelzőrendszer tagjai, illetve társintézmények kértek segítséget a szolgálat munkatársától, aki a probléma megoldása érdekében megtette a szükséges lépéseket (telefonos ügyintézés, segítő beszélgetés, tájékoztatás az intézmény által igénybe vehető speciális szolgáltatásokról, tovább irányítás a probléma megoldása érdekében kompetens intézményhez, szakemberhez, kríziskezelés). A jelzések túlnyomó részénél azonnali segítségnyújtásra került sor, a többi esetben pedig tovább irányítás történt a területileg illetékes családgondozó felé. A megjelenő problémák: családi konfliktus, gyermekbántalmazás, kiskorú veszélyeztetése, lakhatási és egészségügyi problémák, koldulás, szenvedélybetegségek.

- **Családterápia**

2019. január 1-től a családterápiás szolgáltatást az intézmény a Miskolc, Fazola u. 4. sz. alatti épületében biztosítja. A szolgáltatást 55 család vette igénybe, az alkalmak száma 175 volt. 94 érintett családtaggal dolgozott közvetve vagy közvetlenül az intézmény családterapeutája. A forgalom ebben az évben 512 volt.

A családok többnyire önként jelentkeztek, néhány esetben családsegítő, eszménymentes, gyámhivatal, házi orvos, nevelési tanácsadóban dolgozó pszichológus és pszichiáter javaslatára keresték fel a szakembert. Az adatok is utalnak arra, hogy rövid dinamikus folyamatokról van szó, 4-6 ülés egy átlagos családterápiás folyamat. A pontos képhez hozzátartozik, hogy az év elején az előző évben elkezdett terápiák fejeződtek be, és a félév végén máig is tartó sok új terápia indult be, ez a magyarázata annak, hogy a családok számához képest viszonylag kevésnek tűnik az alkalmak száma. Jellemző problémátípusok, amelyekkel megkeresték a családok, a következők voltak:

- válással kapcsolatos krízis,
- párkapcsolati konfliktusok,
- gyermeknevelési problémák,
- iskolai magatartás és beilleszkedési zavarok,
- serdülőkori krízisek,
- fiatal felnőttek leválási problémái,
- üres fészkek szindróma,
- nemi identitászavar,

- szenvedélybetegségek,
- szülői alkalmassági dilemmák,
- veszteségek, gyászmunka.

Az elmúlt évek tapasztalatai és a továbbképzések, önképzések hatására néhány új szakmai tendencia jellemezte a munkát. Rugalmasabb keretekkel, célorientáltabban strukturált terápiák, a megfelelő cél kitűzésére, a jelenben és a jövőben bekövetkezendő változásokra koncentrálnak. Családterápiával kapcsolatos úgynevezett módszertani munka volt az elmúlt évben a rendszerszemléletű családgondozás, segítség szemléletének terjesztése a segítő munkában az iskolai segítség területén.

A helyszín minimális szinten megfelelőnek bizonyult a családterápiás szolgáltatás szempontjából, mivel a csoportszoba és a belső udvar együttes használata alapszinten megfelelő tárgyi kereteket biztosít a munkához.

- **Jogi tájékoztatásnyújtás**

Miskolc és a járás településein összesen 400 alkalommal került sor jogi tájékoztatás nyújtására, a legkülönbözőbb jogi helyzetek, nehézségek megoldása érdekében, kilakoltatás, végrehajtás, fogva tartás, tartozás, fizetési meghagyás, hagyaték, ÉMÁSZ tartozás, NAV hiánypótlás, lakáseladás, öröklés, rehabilitációs ellátás, adósságkezelés ügyekben. Sokan visszatérő igénybevevők, összességében 295 személyt érintett ez a szolgáltatás.

Miskolc járás területén összesen hét településen nyújtja a Központ a jogi tájékoztatásnyújtást. A tájékoztatásnyújtást végző kolléga jó kapcsolatot alakított ki mind a speciális szolgáltatásokat koordináló személlyel, mind a szolgáltatási helyek munkatársaival. A településeken, hasonlóan a miskolci esetekhez, változatos jogi helyzetekben keresték ezt a szolgáltatást a helyi lakosok, mint például öröklés, lakástulajdon, örökbefogadás, gyermektartásdíj, orvosi műhiba, végrendelet, ÉMÁSZ tartozás, rehabilitációs járadék elutasítása, család, ápolási díj, gondnokság, kilakoltatás, tartásdíj, zsarolás, élettársi szerződés.

- **Pszichológiai tanácsadás**

Pszichológiai tanácsadáson önkéntesen jelentek meg leginkább a kliensek, de előfordult a szolgáltatás igénybevétele a családsegítő, eszménymentes, gyámhivatal, iskola javaslatára is. Ez leginkább gyermekeket érintett, de felnőttek is éltek a lehetőséggel. A pszichológiai tanácsadás tavalyi forgalma összesen 354 volt, ez a miskolci és járási területet is magába foglalja. Az összes ellátott száma 302, ebből jogerős hatósági intézkedéssel érintett 22 fő. Gyermekek esetében leginkább magatartási problémák miatt javasolták a szakemberek a tanácsadást, azaz a gyámhivatal által lett előírva az igénybevétele.

Ezt a szolgáltatást Miskolcon az Arany János úti, a Diósgyőr-Vasgyári, az Avasi és a Kassai úti – majd a Belvárosi Területi Szolgáltatási Központokban vehették igénybe az ellátottak. A Miskolci járásban Alsózsoltán, Böcsön, Nyékládházán, Sajószentpéteren, Ónodon biztosítják az ott élők és a környező településeken lakók számára a pszichológiai tanácsadást.

Jelzőrendszeri tanácsadói tevékenység

Az NM. rendelet 10.§. (1) bekezdés szerinti feladatok – veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszeri munka – ellátása, illetve járási szintű koordinálása érdekében jelzőrendszeri tanácsadó végez szakmai tevékenységet a járásban.

4.1.1. A Miskolci járás jelzőrendszeri működése

A jelzőrendszer egyetemes, és egyaránt vonatkozik felnőttekre és gyerekekre, a gyermekek esetében a jelzésre kötelezettek egyértelműen meghatározásra kerülnek a Gyvt. 17. § (1) bekezdésében.

A bekezdésben nevesítettek esetében a jogszabály egyértelműen fogalmaz:

„Amennyiben ezen intézmények, szolgáltatók, személyek tevékenységük során a gyermekek veszélyeztettségére utaló információ birtokába jutnak, azt mérlegelés nélkül kötelesek jelezni a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgáltató felé, illetve a probléma súlyosságától függően, szükség esetén kötelesek hatósági intézkedést kezdeményezni a gyermekek védelme érdekében.”

A veszélyeztettség megelőzése, megszüntetése érdekében végzett tevékenység középpontjában az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működése áll.

A feladat ellátását a jogszabály települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálatok, míg járási szinten a család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe rendeli. A MESZEGYI jelzőrendszert működtető tevékenysége mindkét szinten megjelenik a Miskolci járás vonatkozásában.

Az intézmény szervezeti felépítésébe tartozó - és Miskolc városát teljes egészében lefedő – 2021. év első felében még öt, majd a második felétől négy Területi Szolgáltatási Központ mindegyikében van a jelzőrendszer működtetéséért felelős jelzőrendszeri koordinátor. A jelzőrendszeri munka koordinálásáért felelős jelzőrendszeri tanácsadó a Központ munkatársa, valamint ő összegzi a Központokhoz érkező jelzéseket is.

A két szinten végzett jelzőrendszeri koordinátori munka mind a jogszabályalkotó, mind az intézmény vezetése szerint is elő kell, hogy segítse a jelzőrendszer hatékonyabb működését.

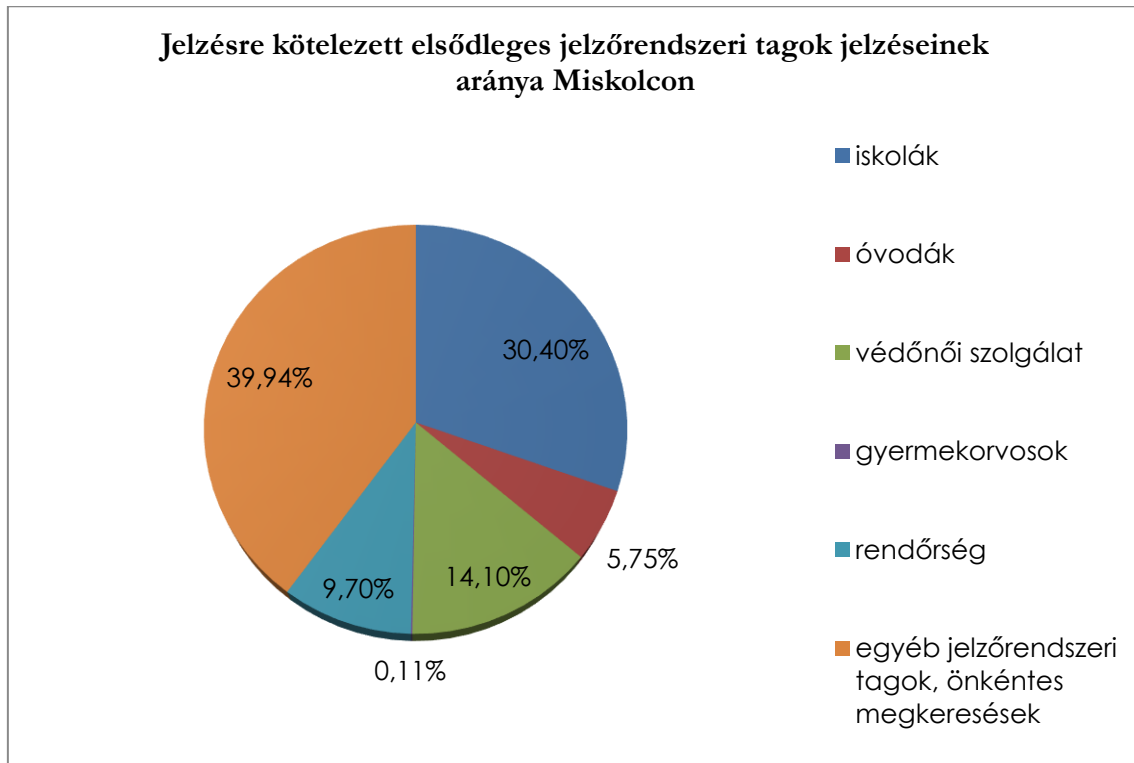
A jelzőrendszeri működés tapasztalatai 2021. évben

A MESZEGYI területi szolgáltatási központjaiban dolgozó jelzőrendszeri koordinátorok, valamint a Miskolci járás településein dolgozó kollégák 2021-ben is heti rendszerességgel küldték azokat az összefoglaló táblázatokat, amelyek az adott területi egységhez beérkező jelzésekkel kapcsolatban nyújtottak tájékoztatást. A jelzést tevőről, az igénybe vevőről, a jelzett problémákról, valamint a családsegítő által megtett intézkedésről egyaránt tartalmaztak információkat a beérkezett összesítések, valamint a Központokhoz befutó jelzések is feldolgozásra kerültek.

Vizsgált adatok	Miskolc	Járas
Beérkezett jelzés összesen: 4424 (közel azonos a 2020. évi jelzések számával)	2588 (közel azonos a 2020. évi jelzések számával)	1836 (közel azonos a 2020. évi jelzések számával)
Életkor:	A jelzések 19,08 %-a érkezett 18 év feletti lakossal kapcsolatban. A tavalyi év adataitól eltérően a százalékos arányok szolgáltatási központként eltérőek, szélsőséges értékeket mutatnak adott ellátási terület „előregedésétől” függően.	A jelzések 6,1 %-a érkezett 18 év feletti lakossal kapcsolatban. A százalékos arányok településenként eltérőek, szélsőséges értékeket mutatnak. Volt település, ahonnan nem érkezett felnőtt korúval

	(legalacsonyabb érték: 10,1 %, a legmagasabb: 34,6 %)	kapcsolatos jelzés, volt, ahol a jelzések 55,5%-át tették ki a felnőttekre vonatkozó adatok.
Jelzés módja:	A jelzések a jelzőrendszeri koordinátorok által küldött táblázatok tanulsága minden esetben írásban érkeztek.	A jelzések egy kisebb százaléka szóban érkezett.
Jelzést tevő intézmény:	Iskola: 30,4% Óvoda: 5,75% Védőnő: 14,1% Gyámhivatal: 26,7% Rendőrség: 9,7% Orvos: 0,11%	Iskola: 56,9 % Óvoda: 7,57% Védőnő: 11,76% Gyámhivatal: 5,17% Rendőrség: 5,2% Orvos: 0,8%

Jelzésre kötelezett elsődleges jelzőrendszeri tagok jelzéseinek aránya 2021. évben Miskolcon:

A 2021-es évben már nem tapasztalható az a szignifikáns csökkenés a jelzések vonatkozásában sem Miskolcon, sem a járás többi településén, ami a pandémia következményeként 2019-ről 2020-ra volt érzékelhető. 2021-ben majdnem ugyanannyi jelzés érkezett az adatszolgáltatókhoz, mint 2020-ban.

A jelzések vonatkozásában a korábbi jellemzők továbbra is megfigyelhetők: Mind Miskolc, mind a járás többi településének vonatkozásában továbbra is az oktatási-nevelési intézményektől érkeznek a legtöbb jelzés a család- és gyermekjóléti szolgálatokhoz. A beérkezett jelzéseket összevetve a területileg illetékes oktatási intézmények listájával elmondható, hogy azok az iskolák, óvodák jeleznek elsősorban, ahol a felvettek köre a problémás, hátrányos helyzetű rétegből kerül ki elsősorban. Egyes oktatási intézmények továbbra sem fellelhetőek a jelzést tevők között.

Az egészségügyi szolgáltatók részéről elsősorban a védőnők azok, akik jeleznek, a gyermekorvosokra továbbra sem jellemző a jelzési kötelezettség felvállalása. A házi orvosoktól érkező jelzések száma egész évben, a teljes járás vonatkozásában mindössze 18 volt, ez 0,4%-át teszi ki az összes beérkezett jelzésnek. Ez az adat egyértelműen csökkent 2020. évhez viszonyítva. Az adatokat figyelembe véve úgy tűnik, személyfüggő a jelzések megtétele, mert 2021-ben a beérkezett jelzések nagy részét, ugyanattól a két gyermekorvostól kapták az adatszolgáltatók, illetőleg a 2020-ban rendszeresen jelző orvos távozása óta megszűntek a jelzések az adott településen.

A rendőrségtől érkező jelzések száma 2021-ben arányait tekintve nőtt, de a visszajelzések alapján korán sem tükrözi ez az adat a valós esetek számát. A rendőrségtől érkező adatok vonatkozásában is szélsőséges értékek tapasztalhatók a szolgáltatási központok esetében, pl. Avasi TSZK: 111 jelzés, Perecesi TSZK: 16 jelzés. A járás többi településének vonatkozásában általánosságban elmondható, hogy nagyon alacsony a rendőrségtől érkező jelzések száma. Több olyan település volt, ahol ezen jelzőrendszeri tag részéről egyáltalán nem érkezett jelzés. Ugyanakkor a rendőrség képviselőivel történt személyes egyeztetéseken kiderült, sok jelzés még mindig nem érkezik meg direktben a szolgálatokhoz, hanem a Gyámhivatalon keresztül kapnak a kollégák értesítést a rendőri intézkedésekről.

Igen jelentős háttérrel képez a jelzések vonatkozásában a Járási Hivatal is. Sok áttételes jelzés érkezik a Hivataltól, amely indirekt módon közvetít gyermekekkel kapcsolatos információkat. Ezek nagy többsége a Központ jelzései között jelenik meg, és sok esetben duplikálódott jelzéseket generál.

A 2020. évhez viszonyítva érzékelhető mértékben nőtt a lakossági és ezen belül is az anonim jelzések aránya.

Az intézmény óvodai- és iskolai szociális segítői, és az ország különböző kórházai viszonylag sok jelzést küldtek a szolgáltatók felé. A járásbíróóságok, ügyészségek, az önkormányzatok, néhány bölcsőde, a Pedagógiai Szakszolgálat, a Máltai Szeretetszolgálat, az ország különböző család- és gyermekjóléti szolgálatai, központjai, az ország különböző pontjain található családok átmeneti otthonai továbbra is aktív szereplői a jelzőrendszernek.

Jelzett problémák

A jelzett problémák vonatkozásában hasonló tendenciák fogalmazhatóak meg a járás teljes területén.

A jelzett problémák jelentős hányadát továbbra is az oktatási-nevelési intézményektől érkező jelzések képezik, ezek elsősorban az oktatási-nevelési elhanyagolásra vonatkozó jelzések (igazolatlan mulasztások). Ezeket az iskolák kötelező jelleggel küldik, bár sokszor nem a jogszabályban meghatározott óraszámnak megfelelően. Érkezett jelzés 359, 656, 874 és 223 óras hiányzásról is. 2021-ben az igazolatlan mulasztásokkal kapcsolatban érkezett jelzések száma 1434 volt, ami az összes jelzés 32,4 %-át tette ki. Ez az adat közel azonos a 2020-as év adatával. Az igazolatlan mulasztások jelzéséhez kapcsolódó zavart tovább növelte a digitális/online oktatás megléte a 2021-es tanévben. A digitális munkarendbe való

bekapcsolódást, az attól való távolmaradást, az infrastruktúra meglétét vagy hiányát és az ebből adódó nehézségeket más-más módon kezelték és jelezték az oktatási-nevelési intézmények.

Az intézményekből érkező jelzések egy jelentős része továbbra is magatartási, illetve viselkedési zavarra utal, de a 2021-es év nagy újdonsága, hogy több oktatási intézmény kezdte el jelezni a „magas számú igazolt hiányzásokat”, valamint mind írásban, mind szóban jelezni a probléma nagyságát.

A 18 év alattiak önmagukat veszélyeztető magatartása sajnos még közel sem a valóságot tükröző képet mutat a jelzések tekintetében. Szer, vagy rendszeres alkoholfogyasztásról minimális jelzés érkezik, és azokat is inkább lakossági bejelentőktől, vagy a rendőrségtől kapják. A teljes járás területén összesen 48 db ilyen jellegű jelzés érkezett, ez az összes jelzés vonatkozásában 1,08 %-os arányt, és komoly látenciát jelent.

A szülői elhanyagolás, a magatartási problémák is nagy százalékban vannak jelen a jelzések tekintetében, ezeket a jelzéseket jellemzően a védőnők teszik. A szülői elhanyagolás kapcsán érkezett jelzések az összes jelzés 11,25 %-át a magatartási problémák az összes jelzés 5,8 %-át tették ki.

A jelzéseket vizsgálva fontos információ azonban az is, hogy a kollégák visszajelzései szerint a családban megjelenő valós problémák jelentős része sok esetben csak a családdal történő kapcsolatfelvételt követően derül ki.

Családon belüli, vagy kifejezetten gyermekbántalmazás, szexuális erőszak, vagy azok gyanúja, kiskorú veszélyeztetése egyre inkább megjelenő fogalmak a jelzések között. Egyértelműen determinált szakmai terminusban a kapcsolati erőszak: 34; gyermekbántalmazás: 66; szexuális abúzus: 17; elhanyagolás: 498; kiskorú veszélyeztetése: 517 esetben jelent meg.

A kiskorú gravida, a veszélyeztetett terhesség emelkedő számban szintén utolérhető a jelzések vizsgálata során, bár ezen adat is látványosan eltér az egyes szolgáltatási központok, illetve a járás bizonyos településeinek vonatkozásában. 2021-ben 85 kiskorú gravidáról érkezett jelzés a járásban, és nagy számban érkezett jelzés olyan szülőről, akik elhanyagolják a terhességüket. Kapcsolattartás akadályoztatása, különböző szabálysértések, bűncselekmények, magatartási problémák, titkolt terhesség, viselkedési zavar, lakóhely érvénytelenítése, újszülött haza nem adhatósága, szülői ház elhagyása szintén szerepelnek a jelzésekben.

2021-ben először megjelenő fogalom a jelzések között kortárs-, illetve a fogyatékos bántalmazás.

A felnőtteket érintő jelzések elsősorban a lakhatási, egészségügyi problémák, illetve a gondnoksággal kapcsolatos problémák kapcsán jelentek meg.

A fogadó intézmény részéről megtett intézkedések

Általánosan elmondható, hogy a családsegítő kollégák az esetek jelentős százalékában felvették a kapcsolatot a jelzésben érintett családdal. Minden esetben igyekeznek tartani a jelzést tevőnek - az első interjút követő 15 napon belül kötelező - visszajelzési határidőt.

Összegzés a jelzőrendszer működéséről

A jelzőrendszer továbbra sem működik egységesen. A hatékonyság továbbra is függ a személyes kapcsolatok meglététől vagy hiányától.

A 2021-es év adatait, jelzéseit, a jelzőrendszer működését, illetve hiányosságainak felerősödését nagymértékben befolyásolta a pandémia következtében kialakult bizonytalanság.

2021-ben 4424 jelzés érkezett a MESZEGYI, illetve a járás család- és gyermekjóléti szolgálataihoz, valamint a Központhoz. A jelzések eloszlása nem egységes - és feltételezhetően az adott ellátási körzet problémáinak súlyosságát tükrözik.

A jelzőrendszer hatékonyabbá, működésének egységessé tétele továbbra is kiemelt feladat a gyermekek védelme érdekében.

A tapasztalatok szerint mind a családsegítő kollégáknak, mind a jelzőrendszeri tagoknak szüksége van a jelzőrendszeri feladatellátás, a saját és az ágazati jogszabályok ismertetésére, az együttműködés lehetőségeinek, kereteinek megteremtésére. A 2021-es év történései megerősítették, hogy a jelzések fogalmának, a jelzési kötelezettségnek, a kompetenciahatároknak, az egymással együttműködésre kötelezett jelzőrendszeri tagok és családsegítő kollégák egymással szembeni elvárásaink egyértelmű tisztázása elsődleges feladat.

A fenti feladatok megvalósításának érdekében 2021-ben több szakmaközi megbeszélés is megszervezésre került a Miskolci járás jelzőrendszeri tagjai, illetve szakemberei számára. A cél minden esetben az volt, hogy az inaktív tagok bevonásra kerüljenek, hogy személyesebbé, közvetlenebbé váljon a kapcsolat a jelzést tevők, és a jelzést fogadók között, illetve, hogy növekedjen az érdemi információt nyújtó jelzések száma. Az egységes szakmaközi megbeszélések összehívását indokoló tényezők:

A 2016-os jogszabályi változásokat követően minden jelzésre kötelezett jelzőrendszeri tag vonatkozásában történjen meg a kapcsolatfelvétel. (Bár ez a feladat 2016-tól folyamatosan megvalósításra került, a tapasztalatok azt igazolják, hogy minden jelzőrendszeri taggal újra és újra fel kell venni a kapcsolatot)

A célcsoport specifikusan összehívott - a város vagy a járás teljes területét szakmacsoportonként lefedő -, jelzőrendszeri tagokkal való megbeszélések során lehetőség van az egységes fogalomhasználat, a jogszabályi háttér, és a kompetenciahatárok tisztázására. 2021-ben a pandémia miatt a tervezett szakmaközi megbeszélések, illetve a havonta szervezendő járási eszmegbeszélő csoportok nagy többsége is elmaradt. Két egységes szakmaközi megbeszélés került megrendezésre, mindkettő a városban működő Családok, illetve Gyermekek Átmeneti Otthonainak közreműködésével.

A gyermekvédelmi fogalomrendszer használata továbbra sem egységes, illetve a jelzőrendszeri tagok egy jelentős része számára nem is ismeretes. A jelzésre kötelezett tagok sok esetben pl. még mindig nem érzik jelzendő problémának a gyermek, - és fiatalkorúak önmagukat veszélyeztető magatartását, és sokan nem gondolkodnak azonos módon sem a kiskorú veszélyeztetését, sem az elhanyagolását érintő problémákról sem.

Feladatok 2022-re

A 2020-ban kezdődő, és jelenleg is tartó pandémiás helyzet olyan szituációkat, helyzeteket generált, amire előre gyakorlatilag lehetetlen volt felkészülni. Ugyanez a helyzet a 2022-es év tervezését is megnehezíti.

Általános feladatok:

- Minden jelzésre kötelezett motiválása az időben, írásban történő jelzések megtételére.
- A még mindig inaktív tagok bevonása.
- Egységes fogalomhasználat elősegítése.

- A jelzések tartalmának, a jelzési kötelezettség - mikor/hogyan/milyen formában történő – egyértelműsítése.
- A szakmaközi megbeszélések rendkívül hatékonyak. Aktuális problémákra orientált megszervezésük 2022-ben is elsődleges feladata kell, hogy legyen a Területi Szolgáltatási Központoknak (általános iskolák, óvodák, védőnők, házi orvosok vonatkozásában.) Az érdemi együttműködés kereteinek megtalálása, lefektetése a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai és a jelzésre kötelezettek között nagymértékben segítheti a jelzőrendszeri munka hatékonyságát.

Konkrét feladatok Miskolcon

A tervezett közös szakmaközi megbeszélések a járványhelyzetre való tekintettel konkrét dátumok megjelölése nélkül, de a prioritások sorrendjében kerülnek megjelölésre

- 2022. 03. hó:

Szakmaközi megbeszélés összehívása a gondnokság témakörében.

- 2022. 05. hó:

Miskolci Rendőrkapitányság teljes vezetői állományával közös szakmaközi megbeszélés a rendőrökre vonatkozó jelzési kötelezettség témakörében.

- 2022. 06. hó:

Közös szakmaközi megbeszélés összehívása a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház Velkey László Gyermekegészségügyi Központjának jelzések vonatkozásában kompetens munkatársainak bevonásával

- 2022.09.-10.-11. hó:

A Miskolcon dolgozó gyermek és felnőtt házi orvosok felkeresése a jelzőrendszeri kötelezettség kapcsán.

A Miskolci Rendőrkapitányság összekötőjével negyedévente közös szakmai megbeszélés a rendőrségtől érkező jelzések kapcsán.

A fentiek mellett:

- Részvétel a TSZK-k által szervezett szakmaközi megbeszéléseken (általános iskolák/óvodák képviselői képezik az elsődleges célcsoportot)
- Szükség esetén az esetkonferenciák moderálása (A 2021-es év tapasztalatai alapján az egyik leghatékonyabb konfliktuskezelő, problémafeltáró lehetőség a jelzőrendszeri tagok vonatkozásában)
- Konfliktuskezelés a gyermekvédelmi jelzőrendszer szereplői között
- A járásban (ideértve Miskolcot is) akár gyermekvédelemben, akár jelzőrendszerben dolgozó kollégák számára módszertani segítségnyújtás.

4.2. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

A **családsegítés célja** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése.

A **gyermekjóléti szolgáltatás célja** a gyermekek egészséges fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése. A veszélyeztetettség megelőzése és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családból történő kiemelés megelőzése, a már kiemelt gyermekek hazajutásának elősegítése, utógondozása.

Család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai szervezeti egységek

Miskolc közigazgatási területén élő lakosság számára a szolgáltatás könnyebb hozzáférése érdekében 2021. július 2-ig öt, azt követően négy Területi Szolgáltatási Központban (a továbbiakban: TSZK-ban), önálló szervezeti egységekben nyújtja az intézmény a család- és gyermekjóléti szolgáltatást.

Az ellátottak számára nyitva álló helyiségek:

- Arany János úti TSZK: Miskolc, Arany J. u. 37.
- Kassai úti TSZK: Miskolc, Kassai u. 19.

A Központ új szolgáltatási helyre (Miskolc, Mátyás király u. 15.) történő költözése után a fenntartó előzetes döntése alapján az Arany János úti és a Kassai úti TSZK az ellátási területek közelsége miatt és a működés hatékonyságának növelése érdekében, valamint a Heim Pál Bölcsőde épületének várható felújítása és férőhelybővítése miatt összevonásra került és 2021. július 2-től Belvárosi Területi Szolgáltatási Központ néven működik a Miskolc, Szemere Bertalan u. 5 szám alatt.

- Diósgyőr-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Jedlik Á. u. 3/a.
- Avasi Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Szentgyörgy utca 42-44.
- Perecesi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Bollóalja u. 115.
- Települési Feladatellátási Munkacsoport: Miskolc, Arany J. u. 37.

13 település kötött az Önkormányzattal feladatellátási szerződést a szolgáltatás biztosítására.

Szolgáltatási helyek

Berzék	3575 Berzék, Rákóczi F. u. 55/a.
Bükkszentkereszt	3557 Bükkszentkereszt, Kossuth u. 24.
Harsány	3555 Harsány, Hunyadi u. 2.
Köröm	3577 Köröm, Rákóczi F. u. 11.
Mályi	3434 Mályi, Botond u. 5.
Nyékládháza	3433 Nyékládháza, Kossuth L. u. 47.
Ónod	3551 Ónod, Rákóczi u. 51.
Répáshuta	3559 Répáshuta, Kossuth L. u. 2.
Sajóbábony	3792 Sajóbábony, Arany J. u. 5.
Sajóecseg	3793 Sajóecseg, Széchenyi u. 27.
Sajóhidvég	3576 Sajóhidvég, Forgács u. 33.
Sajókeresztúr	3791 Sajókeresztúr, Rákóczi u. 40.
Sajósenye	3712 Sajósenye, Petőfi u. 14.

A szakmai egységek ellátási területeinek jellemzői

A Központ szolgáltatásaival párhuzamosan a MESZEGYI család- és gyermekjóléti szolgáltatása kiterjed Miskolc város közigazgatási területére, illetve a feladatellátási szerződéssel bevont 13 településre.

Személyi feltételek

Az NM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza a család- és gyermekjóléti szolgáltatás szakmai létszám és létszámminimum normáit. A család- és gyermekjóléti szolgálatnál

lakosságszám vonatkozásban 4000 főre vetítve került előírásra 1 fő családsegítő. A MESZEGYI Család- és Gyermekjóléti Szolgálatára (a továbbiakban: Szolgálat) és a gondozói körzetekre vetítve a családsegítő létszám a jogszabályi előírásnak megfelelő.

A Miskolc város területén működő család- és gyermekjóléti szolgáltatásban a fenntartó által engedélyezett szakmai létszám 63 fő, melyből 2021. december 31-én 7 álláshely volt betöltetlen. 1 fő családsegítő részmunkaidőben áll alkalmazásban, 1 fő nyugdíjazása előtti felmentési időszakát tölti.

Az 56 családsegítő munkakörben dolgozó munkatárs közül 55 fő rendelkezik a szakmai rendeletben elfogadható szakirányú felsőfokú képesítéssel, ebből 46 főnek felsőfokú szociális végzettsége van. A 8 fő asszisztens közül mind a 8 fő rendelkezik a jogszabályban előírt képesítési előírással.

2021-ben is nehézséget jelentett a területről elvándorló, vagy más szociális területre távozó szakemberek pótlása. A szakma társadalmi és anyagi megbecsülésének hiánya, valamint a kiégés veszélye idézi elő a személyi fluktuációt. A szakmai egységek jelentős erőfeszítésekkel oldják meg a helyettesítést azokban az időszakokban, amíg új munkatársakat nem találnak. Az álláspályázatokra jelentkezők több esetben visszalépnek a munkavállalás lehetőségétől az ellátási terület ismeretében, ami tovább nehezíti az amúgy is leterhelt, súlyos szociális és gyermekvédelmi problémákkal dolgozó szakemberek helyzetét.

Az állandó változás a segítő folyamatban nincs jó hatással a bizalmi kapcsolat alakulására.

A pályakezdők, illetve az új kollégák betanítására az intézményben mentorrendszer működik, amelynek keretében a próbaidő alatt álló kollégákat a többéves szakmai gyakorlattal rendelkező kollégák mentorálják. Rendszeresen konzultálnak egy-egy intézkedéssel kapcsolatban, illetve elkísérik családlátogatásokra az új munkatársakat, ellenőrzik és szükség esetén korrigálják a kimenő leveleket.

A családsegítők szakmai felkészültsége jónak mondható, a munkakör végzéséhez szükséges kreativitás, jó szervező készség, problémamegoldó képesség jellemzi őket. Kapcsolatteremtő képességük, kommunikációs készségük megfelelő.

A szakmai készségek, ismeretek szinten tartása és fejlesztése érdekében az intézmény nagy figyelmet fordít a továbbképzéseken való részvétel ösztönzésére és támogatására.

Tárgyi feltételek

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás székhelye és az ellátottak fogadására szolgáló helyiségek az ellátási területek központjában találhatóak, tömegközlekedéssel jól megközelíthetőek. Az épületek akadálymentesítettek mind az öt, illetve 2021. július 2-től négy miskolci szolgálatnál.

A személyes segítő munka feltételei rendelkezésre állnak a szakmai egységekben. Mindenhol több fogadóhelyiség található, ahol az ügyfélfogadás és a segítő beszélgetések zajlanak. A családsegítő kollégák az adminisztratív teendőket munkatársi irodákban végzik, ahol a munkavégzéshez szükséges számítástechnikai és irodai eszközök rendelkezésre állnak.

2021. július 2-től bevezetésre került a GYVR informatikai rendszer, amely a papíralapú szakmai dokumentáció jelentős részét kiváltja. Az országos online felület használatával a veszélyeztetett gyermek életútja nyomon követhető a gyermekjóléti alapellátástól a gyámhivatal döntésein át a szakellátásban történő eseményekig. A rendszer használatához nélkülözhetetlen az internetes kapcsolattal ellátott számítógépek kellő száma, szakmai egységenként szkennerek és nyomtatók. A számítógépek száma kielégítő, az informatikai rendszer és infrastruktúra fejlesztésen esett át, így a dokumentációhoz szükséges technikai

háttér rendelkezésre áll. Minden szakmai egység munkáját vezetékes és mobiltelefonok is segítik.

A nehezen járható külterületekre történő kijutás sok esetben csak intézményi autó használatával lehetséges. Nagy könnyebbség a családgondozók számára, hogy havi több alkalommal is segíti az Intézmény az autóval történő kijutásukat a terepre. A nehezen járható külterületekre így többször és nagyobb biztonságban jutnak ki a kollégák. Esetenként könnyebb a „vándorló” családok nyomon követése.

A Diósgyőr-Vasgyári és az Arany J. utcai TSZK-ban hiányzik olyan közösségi tér, ahol nagyobb csoportok, rendezvények lebonyolítása megvalósulhat. A kevés fogadó helyiség megnehezíti a munkát. Közösségi programokat közösségi helyiség hiányában a helyszínen nem tudnak lebonyolítani, ezért a programokat az óvodába, iskolába, közösségi házakba viszik.

Az Arany J. utcai és a Kassai úti TSZK összevonásával a munkatársak egy tágasabb épületbe költöztek a Szemere utcai szolgáltatási helyen. Az Arany János u. 37. szám alatt a Belvárosi TSZK számára továbbra is rendelkezésre áll a Szolgálat eddigi helyisége, amiben csoportos és közösségi rendezvények kerülnek megtartásra, illetve az ruha- és élelmiszer adományosztás is innen történik.

Az Avasi TSZK nyílászárói és a kliensek fogadására, valamint a közösségi térben használt bútorok továbbra is cserére szorulnak.

A szakmai munka bemutatása

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. és 40. §-a, valamint az Szt. 64. és 64/A. §-a szerinti feladatokat.

A TSZK-k és a Települési Feladatellátási Csoport által ellátott feladatköröket az NM rendelet 12-18. §-ai tartalmazzák.

A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatai

1. Tájékoztatási feladatkör
2. Szociális segítő munka
3. Szolgáltatások, ellátások közvetítése
4. Adminisztrációs tevékenység
5. Észlelő és jelzőrendszer működtetése

Tájékoztatási feladatai körében

- szociális és egyéb információs adatokat gyűjt,
- tájékoztatja a hozzáfordulókat jogaikról, támogatási és ellátási formákról,
- kiemelt célcsoport: gyermekek, gyermekes családok, válsághelyzetben lévő várandós anya, örökbefogadó szülő.

Szociális segítő munka keretében

- segítséget nyújt a családban jelentkező működési zavarok elhárításában, ellensúlyozásában,
- természetes támaszok, erőforrások felkutatása,
- adekvát szakmai szolgáltatások bevonása,
- koordinálja az esetkezelésben résztvevők (szakemberek, szolgáltatók) együttműködését,

- szükség szerint esetmegbeszélést/esetkonferenciát szervez,
- szükség szerint, de legalább hathavonta értékeli az esetkezelés eredményességét.

Az együttműködési megállapodás alapján végzett szociális segítő munka során éves átlagban legalább havi három személyes találkozást kell megszervezni és dokumentálni családonként.

Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében

- figyelemmel kíséri az érintett személyt, családot veszélyeztető körülményeket, a szolgáltatások, ellátások iránti szükségleteit,
- együttműködik a területen található szolgáltatókkal – az ellátások közvetítése érdekében,
- segítséget nyújt az ellátások, szolgáltatások igénylésében.

Prevenációs tevékenység körében

- veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert működtet – települési szinten,
- szabadidős és közösségi programokat szervez,
- kezdeményezi ilyen programok megszervezését (köznevelési intézmények, kulturális intézmények, egyházi és civil szervezetek körében).

Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében

- segítséget nyújt az igénybe vevők ügyeinek intézésében,
- tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről,
- gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére környezettanulmányt készít (gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapjain),
- a gyámhivatal felkérésére a Korm. rendelet 47/A §-a alapján tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről, családba való beilleszkedéséről.

Egyéb – kiemelt – feladatok

- esetmegbeszélést kezdeményez – ha család- és gyermekjóléti központ szakmai támogatását igényli, vagy a központ feladatkörébe tartozó szolgáltatás, intézkedés szükségessége merül fel,
- a gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a – család- és gyermekjóléti központ értesítése mellett – közvetlenül tesz javaslatot hatósági intézkedésre.

Veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése

- figyelemmel kíséri a településen élők életkörülményeit, szükségleteit,
- felhívja a jelzésre köteles szerveket jelzési kötelezettségük – írásban – történő teljesítésére
- tájékoztatást nyújt a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,
- fogadja a beérkezett jelzéseket, megteszi a szükséges, illetve jogszabályban foglalt intézkedéseket,
- beérkezett jelzésekről és a megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a család és gyermekjóléti központnak,
- a jelzőrendszeri tagok koordinálása érdekében esetmegbeszélést/szakmaközi megbeszélést szervez, melyről feljegyzést készít – évente 6 alkalommal,
- esetkonferenciát szervez,
- éves szakmai tanácskozást tart minden év február 28-ig,

- éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít minden év március 31-ig,
- kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal,
- jelzőrendszeri felelős koordinálja a feladatok ellátását.

Szakmai munka jellemzői

Családsegítő szakmai feladatai:

A szolgáltatást területi felosztás alapján biztosítják a TSZK-kban a családsegítő munkatársak, amely kizárólag az egyéni segítő munkára vonatkozik. Az egyéni esetkezelés a családdal történő önkéntes megállapodás alapján, hosszabb távon igyekszik segíteni a család életvezetésének helyreállítását. Ebben a gondozási folyamatban a családsegítő elemzi a család problémáját, felméri a család erőforrásait, a meglévő erőforrásokat a családi rendszeren belül és a családot körülvevő intézményrendszerekben és közösségekben. A szociális munka eszközeinek alkalmazásával igyekszik a családoknál állapotjavulást elérni, a működési problémákat megszüntetni. Az egyéni esetkezelés általában egy hosszabb gondozási folyamatot ölel fel, sokszor több éven keresztül figyelemmel kell kísérni a család életvitelét és támogatni kell a problémák adekvát kezelését. A családokkal való hatékony munka komplexitását segíti elő a sokféle segítő szakember team munkája.

Szakmai támogató tevékenység

A szakmai tevékenység során fontos hangsúlyt helyeznek a megfelelő kommunikációra. A mindennapi feladatok hatékony nyomon követése érdekében hetente csoportmegbeszélést tartanak a szakmai egységek, ahol az aktuális munkafolyamatokat, feladatokat egyeztetik. Folyamatosak az esetmegbeszélések, esetkonferenciák szervezése, szakmai egyeztetések az esetmenedzserekkel és további szakemberekkel. Ezeken a találkozókön személyes megbeszélések történnek a családok ügyeiben és a védelembe vett gyermekekkel kapcsolatosan. Az esetmenedzserek a családsegítő kollégákkal konzultálnak, a családokkal kapcsolatos információkat kölcsönösen megosztják egymással. Telefonon is folyamatos, napi szintű a kapcsolattartás közöttük, valamint a védelembe vételi javaslat elküldése előtt esetmegbeszélésre/esetkonferenciákra hívják az illetékes esetmenedzsert. Közös részt vesznek a védelembe vételi tárgyaláson, indokolt esetben együttesen is felkeresik a családot, ezzel segítve, támogatva egymás munkáját. Nagyon pozitív az eddigi team munkába az óvodai-iskolai szociális segítőknek a bekapcsolódása, akik az esetmegbeszélések és esetkonferenciák alkalmával is meghívást kapnak, szükség esetén a pszichológus is részt vesz ezeken az alkalmakon. A gyakorlati tapasztalatok azt igazolják, hogy a megfelelően előkészített team munka nagy mértékben segíti az együttműködési megállapodásban és a gondozási-nevelési tervben meghatározott vállalások és feladatok megvalósulását. Az egységek folyamatosan fejlesztik a csoportkohéziót, hiszen fontos, hogy a szakemberek figyeljenek egymásra, segítsék egymást, és egymás programjaiba bekapcsolódjanak. Az egyéni esetkezelés mellett nagy hangsúlyt fektetnek a közösségi/csoportos szociális munkára, hiszen esetkezelésük során megbizonyosodtak arról, hogy a közösségi szociális munka hatékonyan bizonyul a komplex problémamegoldásban.

Az előző évben a pandémia miatt ezeknek a programok jelentős részének személyes jelenléttel történő lebonyolítása elmaradt.

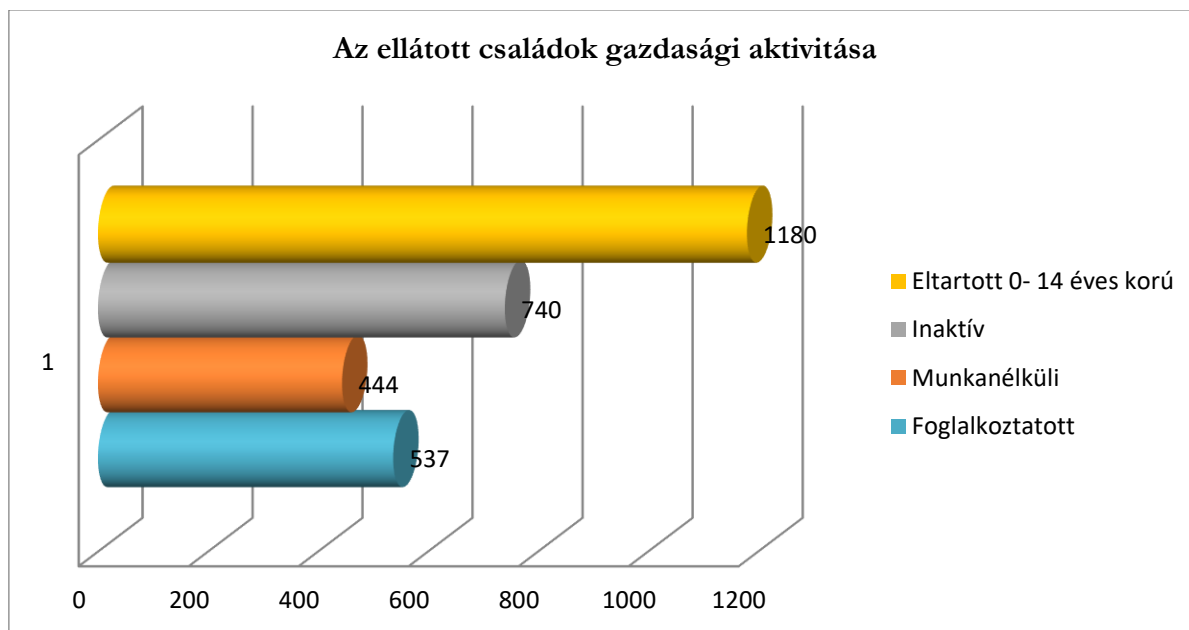
Statisztikai adatok

2021-ben a Szolgáltatnál Miskolcon együttműködési megállapodás alapján 2901 fő vette igénybe a szolgáltatásokat. 832 családdal kötöttek együttműködési megállapodást az év folyamán a TSZK-kban. Az együttműködésben érintett személyek számában csekély növekedés figyelhető meg a 2020-as adatokhoz képest, ami a szakmai munka csekélyebb korlátozásával magyarázható a járványhelyzet kapcsán. Csupán a nagyobb létszámú rendezvények szervezése maradt el 2021-ben, az egyéni/családos segítő munka a higiénés és a távolságtartásra vonatkozó szabályok betartása mellett megvalósulhatott a szokott módon. Az intézmény 3267 fő számára nyújtott szolgáltatást olyan esetben, amikor nem született együttműködési megállapodás. Az együttműködési megállapodások megkötésére ezekben az esetekben leginkább azért nem került sor, mert az igénybe vevők problémáinak megoldása nem igényelt hosszú távú gondozási folyamatot. Ebből 588 fő egyszer kereste fel az intézményt. Itt jelentős csökkenés tapasztalható az előző év adataihoz képest a tanácsadásban részesülő vagy szolgáltatásaikat néhány alkalommal igénybe vevő (pl. információnyújtás, ügyintézésben történő segítségnyújtás stb.) ellátottak számában.

2021-ben összesen 6168 fő, 1692 család került kapcsolatba a Szolgálattal Miskolcon.

A Szolgálathoz fordulóknak nemek szerinti megoszlását tekintve továbbra is a szolgáltatásokat igénybe vevő között magasabb számban vannak a nők, mely abból adódik, hogy a nők könnyebben kérnek segítséget problémáik megoldásához.

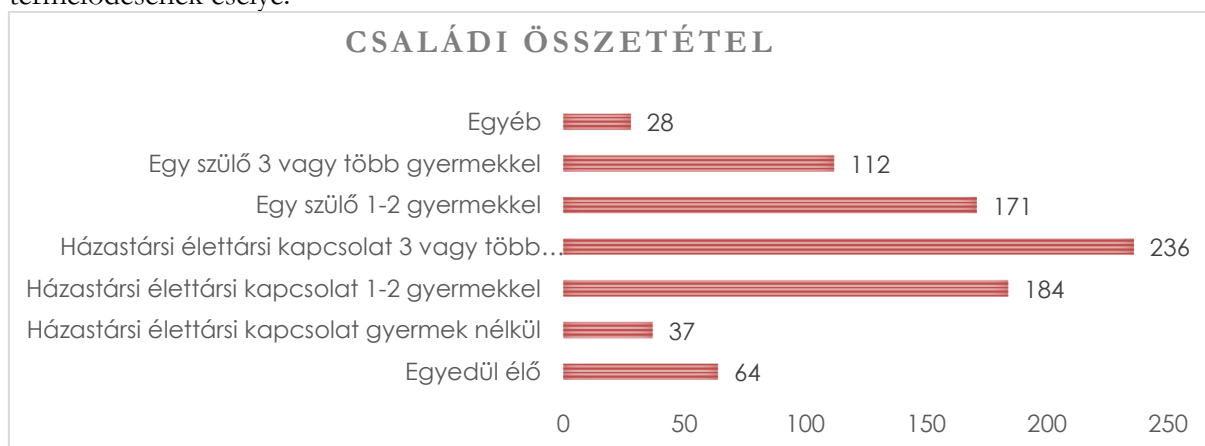
A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint

A diagram a Szolgálattal együttműködési megállapodást kötött igénybe vevők körét mutatja be **gazdasági aktivitás szerint**. Az ábrából látható, hogy az intézmény szolgáltatásait legnagyobb számban az eltartott 0-14 éves korosztály veszi igénybe. Ez azzal magyarázható, hogy a jelzések leginkább kiskorú gyermekekről érkeznek. Az inaktívak körében is magas arányban jelennek meg eltartott iskoláskorúak. A munkanélküliek 15,3 %-ban veszik igénybe

szolgáltatásaikat. A gondozott családok kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében munkaerő-piaci tanácsadást biztosítanak kollégák. Az ellátottak körében magasabb a foglalkoztatottak aránya (18,5%), mint a munkanélkülieké.

Iskolai végzettség tekintetében az ellátottak körének 56,2 %-a (1631 fő) nem rendelkezik az általános iskolai 8 osztályos végzettséggel, ami a gyermekek magas arányát is jelöli az összes ellátottak között. Szakmunkásképzőben vagy szakiskolában szerzett szakképzettséggel 266 fő jelent meg a szolgálatnál, érettségivel 195 fő rendelkezik, felsőfokú végzettsége 31 főnek van. Klienseik főként az aluliskolázott rétegekből kerülnek ki. Jellemzi őket az alacsony érdekérvényesítő képesség, a tanulás, mint érték hiánya, a szociokulturális hátrányok újra termelődésének esélye.

Legmagasabb számban a 3 vagy több gyermeket nevelő családok jelentkeznek klienseik körében. Az 1-2 gyermeket nevelő családok után magas az egy szülő családok aránya. Ha az 1-2 gyermeket és a 3 vagy több gyermeket egyedül nevelők számát együtt nézzük, megelőzi a teljes családok arányát az igénybe vevők között. Ezek a gyermekek szenvedik el a legtöbb hátrányt mind anyagilag, mind a család működési zavarait tekintve.

Kezelt problémák és szakmai tevékenységek együttműködési megállapodás alapján

Az együttműködési megállapodás alapján történő családgondozás során a Szolgálattal kapcsolatba kerülő családoknál az alábbi problémák jelennek meg:

Probléma típusa	Családok száma az elsődleges probléma szerint
Életviteli	195
Családi-kapcsolati konfliktus	112
Családon belüli bántalmazás	41
Elhanyagolás	100
Gyermeknevelési	105

Gyermeknevelési intézménybe való beilleszkedési nehézség	42
Magatartászavar, teljesítményzavar	74
Fogyatékoság, retardáció	7
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	15
Szenvedélybetegség	20
Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye	10
Foglalkoztatással kapcsolatos	2
Anyagi	99
Ügyintézésel kapcsolatos	1
Információkéréssel kapcsolatos	2
Egyéb	7

A táblázat adataiból látható, hogy az elsődlegesen felszínre kerülő problémák mellett a legtöbb esetben halmozottan más veszélyeztető problémátípusok is megjelennek. A Szolgálatnál elsődleges problémaként 2021-ben is a család, szülők életviteléből adódó nehézségek jelentkeztek legnagyobb számban. Emelkedő számot mutat az előző évhez képest a családon belüli konfliktusok száma.

A szegregátumi területeken kiemelkedően magas az elhanyagolásból származó kiskorúak veszélyeztetettsége. A magas számban előforduló elhanyagolás magába foglalja az igazolatlan óvodai-iskolai hiányzásokat is, amikor a szülők nem képesek a gyermek tankötelezettségét elősegíteni. Az oktatási-nevelési intézmények, mint a legmagasabb jelzést tevő jelzőrendszeri tagok még mindig leginkább erről a problémáról küldenek jelzést a család- és gyermekjóléti szolgálatnak. Így alakult ez a digitális oktatás során is. 2021. évben jellemző volt a magas számú igazolt mulasztásokról érkező jelzés. Ezek időnként olyan mértékű hiányzások miatt érkeztek, ami a gyermekek osztályozhatóságát veszélyeztették. A probléma háttérben gyakran a házi gyermekorvosok megváltozott működési rendje állt, telefonos bejelentkezésre, vizsgálatok nélkül került kiadásra az igazolás.

Az anyagi problémák száma is jelentős, mivel az ellátottak nagy része hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek tekinthető iskolai végzettségét, lakáskörülményeit és jövedelemforrásait tekintve.

Magas számban fordul elő a magatartás- és teljesítményzavar, valamint a gyermeknevelési probléma, amelyek adódhatnak a halmozott problémák esetén a család életmódjából, a szülők szociokulturális hátrányaiból.

A háttérben gyakran húzódik meg családi, kapcsolati konfliktus, mely során a gyermekek elhanyagolása, veszélyeztetése gyakori. Egyre többször előfordul, hogy a családi-kapcsolati konfliktusok a gyermekes családoknál a folyamatban lévő válások, vagy kapcsolattartási problémák során alakulnak ki, melyek olyan helyzetet teremtenek, hogy azok már kihatnak a kiskorú lelki fejlődésére. (A szülő „eszközként” használja a gyermeket arra, hogy hátrányt okozzon a másik félnek, ilyenkor megjelenik a szülők eltérő nevelési álláspontja.) Ez a fajta problémátípus a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező, és előnyösebb társadalmi státuszú kliensek körében fordul elő leginkább.

A családon belüli bántalmazás előfordulása gyakorinak mondható, azonban a családot körülvevő jelzőrendszeri tagok még mindig nehezen vállalják a jelzést. A szexuális abúzus nehezen felismerhető jeleit nehéz beazonosítani, arról felelősséggel jelzést tenni. Ilyen esetekben segítséget jelenthet az esetkonzultáció, ahol több szakember egyetért a probléma jellegéről és megoldási lehetőségeiről. Az óvodai és iskolai szociális segítők köznevelési intézményekben történő jelenléte egyre több családon belüli bántalmazásos problémára derít fényt. Munkatársaikat a gyermekek gyakran bizalmukba fogadják, és osztják meg velük családi gondjaikat. A digitális oktatás során is gyakran kértek segítséget a fiatalok az iskolai segítőtől, illetve jelezték nekik lelki nehézségeiket, családi problémáikat.

Szakmai tevékenység adatai 2021-ben

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmazott száma	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás	17281	4690
Segítőbeszélgetés	13262	3884
Tanácsadás	8189	3012
Ügyintézéshez segítségnyújtás	5178	2056
Konfliktuskezelés	1310	577
Kríziskezelés	197	168
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez - pénzbeli - természetbeni	629	665
Közvetítés - más szolgáltatásokhoz • ebből átmeneti gondozásba • család- és gyermekjóléti központhoz	3577 960 168 1204	1033 573 395 681
Esetkonferencia	213	242
Esetmegbeszélés	1202	1743
Esetkonzultáció	3213	1800
Szakmaközi megbeszélés	6	
Szociális és mentálhigiénés csoportmunka	16	8
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	132	21
Közösségfejlesztés	3	43
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	1038	932
Családlátogatás	12823	3838
Adományközvetítés	17333	3825
Hátralékkezelési tanácsadás	62	9
Munkavállalási, pályaválasztás tanácsadás	260	138
Összesen	88088	29938

2021 év folyamán februárban, májusban, novemberben és decemberben az Önkormányzat szociális tűzifaosztás szervezésével bízta meg az intézményt, amelyben elsősorban a Szolgálat munkatársai vállaltak szerepet. Önkormányzati döntés született a szociális faosztásban részesülők köréről, akik a MESZEGYI-vel együttműködési megállapodásban kell, hogy álljanak. A jogosultság feltételeiről is határozatban döntött az Önkormányzat. A faosztás lebonyolítását a Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. közreműködésével oldották meg. A Nádasréten, a Lyukóvölgyi Községi Házban, a MESZEGYI Bartók B. u. 7. szám, illetve a MESZEGYI Kabar u. 4. szám alatti telephelyén került sor a tűzifa kiosztására.

A Szolgálat tájékoztatási feladatkörében magas számban nyújtottak a munkatársak információt a hozzájuk forduló klienseknek, tájékoztatva ilyenkor őket a szociális ellátások formáiról, a hozzájutás feltételeiről.

A segítő beszélgetések és a családlátogatások magas száma kifejezi, hogy ezek a szakmai tevékenységek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás alapvető eszközei a bizalmon alapuló segítő kapcsolat során. A családlátogatások alkalmával teljesebb képet kapnak a családok helyzetéről, életkörülményeiről. A több alkalommal megvalósuló segítő beszélgetéssel a családok belső és külső erőforrásait igyekeznek feltárni.

Gyakori az ügyintézéshez történő segítségnyújtás, illetve a tanácsadás, egy-egy találkozás alkalmával többféle segítő tevékenységet folytatnak a problémák kezelése érdekében.

A szakmai tevékenységek körében magas számban jelenik meg az adományközvetítés. Az intézmény a segítő folyamatba építve nyújtja ezt a szolgáltatást.

A 2016-ban életbelépő jogszabályi változások előmozdították a szakmai konzultációk, esetmegbeszélések és esetkonferenciák szervezését. Ez utóbbi hatékony formája annak, hogy egy ügyben érintett összes szereplő – ideértve a család tagjait és az összes, problémában érintett szakembert, közösen értékeljék a család helyzetét, és megállapodást kössenek a megoldási lehetőségekről, az ehhez szükséges feladatokról. Az esetkonferenciák száma nőtt az előző évhez képest, az esetmegbeszélések, esetkonzultációk száma is emelkedett.

A családsegítés során a gondozás alatt álló kliensek anyagi, megélhetési gondjai egyre nagyobbak és a mentális állapotuk is rossz. A családi konfliktusok kezelésének száma jelentősen megemelkedett az előző évihez képest. A szociális munka eszközeivel leginkább a család belső erejét tudják mozgósítani, képessé tenni problémájával való megbirkózásban. Segítséget adnak tanácsadással, megpróbálják megkeresni az elmozdulás lehetőségeit, a bűnűtség feloldását.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai

2021-ben 2782 kiskorú veszélyeztetettségét tartotta nyilván a Szolgálat. Ebből legmagasabb számban környezeti okok fordulnak elő (1672 fő esetében). Problémaként fizikai elhanyagolás, nevelési gondok, a gyermekek lelki elhanyagolása, a szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés), elégtelen lakáskörülmények és a családi konfliktusok, valamint a kortárs csoport negatív hatása állnak a fő veszélyeztető tényezők között.

OKOK	ÉRINTETT GYERMEK	HATÓSÁGI INTÉZKEDÉS
<u>Környezeti probléma</u> (nevelési, családi konfliktus, életviteli, bántalmazás, elhanyagolás, lakhatás, stb)	1672	689
<u>Magatartási probléma</u> (drog-, alkohol fogyasztás, tankötelezettség mulasztás, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, stb.)	609	258
<u>Egészségi probléma</u> (magatartási tanulási zavar, betegség, fogyatékoság, stb.)	105	33
<u>Anyagi probléma</u>	396	24
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma	2782	1004
Családok száma, ahol veszélyeztetett kiskorúak élnek	781	480

A védelembé vételi javaslatok elsősorban az igazolatlan iskolai mulasztások, továbbá a szülői elhanyagolás, a szülő/szülők szenvedélybetegsége, magatartászavar következtében fellépő problémák miatt kerültek továbbításra a Központ felé. Egyre nagyobb számban jelennek meg a családi konfliktusból adódó problémák, amely vagy bántalmazás gyanújával, vagy rendőrségi jelzéssel érkezik a Szolgálathoz.

A javaslat elküldése előtt a családsegítők konzultálnak a területileg illetékes esetmenedzserekkel, közösen tartják meg az esetkonferenciát. Együtt vesznek részt a védelembé vételi tárgyaláson és szorosan együttműködve próbálják – a kompetencia határokat betartva – segíteni a családokat a problémák megszüntetése érdekében előírt feladatok megoldásában.

A digitális oktatás tovább fokozta a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lemaradását, az iskolai hátrányok növelését. A külterületen élő családok gyermekei technikai feltételek hiányában nagy arányban nem tudtak részt venni a digitális oktatásban.

Az egészségi problémák (105 fő) közül kiemelkedő a tanulási és magatartászavarok által okozott hátrány (67 fő esetében), amit a köznevelési intézmények nehezen tudnak kezelni az integrált nevelés-oktatás során. Egy-két iskolában koncentráltan jelentkezik a halmozottan hátrányos tanulók köre, akik között magas számban találhatóak tanulási zavarral rendelkező gyermekek. Ezekben az iskolákban nincs több fejlesztő pedagógus, mint a város jobb tanulói összetételével bíró iskolákban, ezért nagyobb teher hárul a pedagógusokra az oktatás nevelés során.

A veszélyeztetettséget előidéző okok nem önmagukban fordulnak elő, gyakran halmozódnak. Több veszélyforrás idézi elő a gyermekek hátrányait, problémáit. A veszélyeztetett gyermekek

és családjaik gondozása során nagy számban hatósági intézkedések kezdeményezésére is sor kerül. 50 esetben súlyos veszélyeztetettség fennállása miatt közvetlen hatósági beavatkozást kezdeményeztek a Központ értesítése mellett. Ez a szám a tavalyihoz képest emelkedett.

Válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása

A válsághelyzet olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet, vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését; ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya az állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani. Amennyiben a gyermekjóléti szolgálat ilyen esetekről szerez tudomást, az NM. rendelet értelmében tájékoztatja a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, pl. családok átmeneti otthonába való elhelyezés lehetőségéről, valamint az örökbe adásról, annak jogi kihatásairól, az örökbefogadással foglalkozó segítő civil és állami szervezetek elérhetőségéről.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1993. évi V. törvény szerint „magzat gyámja” jogi lehetőség általában kiskorú szülők, illetve öröklési viszonyok esetében alkalmazható, a gyámhatóságok döntései alapján. Meg nem született gyermek esetében a gyámhatóságoknak nincs jogszabályi felhatalmazásuk egyéb hatósági beavatkozásra, viszont a gyermek születése után azonnal kötelesek intézkedni a gyermek veszélyeztetettségének gyanúja esetén.

2021-ben 76 fő szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anyát gondoztak Miskolcon. Legtöbbször védőnői, valamint iskolai jelzés alapján kerültek kapcsolatba a problémával érintett kliensekkel. Sajnos az iskolai jelzések az egyéni munkarend státusz tekintetében nem térnek ki a várandósságra, erről csak a védőnőtől értesülnek. A családsegítő kollégák akkor tudtak hatékonyan beavatkozni, amikor a család élt a felajánlott segítséggel, megtették a szükséges lépéseket a csecsemő fogadása érdekében, a védőnő által előírt vizsgálatokon megjelentek.

Várandósság esetén a területi védőnők - mint legaktívabb és leglelkismeretesebb jelzőrendszeri tagok -, ha veszélyeztetettséget tapasztalnak, azonnal értesítik a Szolgálatot. A védőnői jelzéseknek, és a jól működő nagyon aktív együttműködésnek köszönhetően a várandós édesanyáknak már a terhesség kezdeti időszakában segítségére tudunk lenni. Szinte minden esetben a védőnővel közös családlátogatások alkalmával keresnek megoldást a problémákra. Amennyiben elegendő idő áll rendelkezésre, felkészítik a születendő gyermek fogadására az édesanyákat, illetve kiskorú szülő esetén gondoskodnak a családba fogadás előkészítéséről, illetve súlyos anyagi problémák esetében az anyaotthoni elhelyezésről.

A születendő gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére akkor kerül sor, ha az édesanya eltitkolta terhességét, és a körülményei nem alkalmasak a csecsemő gondozására, egészségének megőrzésére, vagy a várandósság idején alapellátás keretében minden fajta segítséget elutasít, és az újszülött fogadására megfelelő feltételek ugyancsak nem biztosítottak a családban. A kiskorúak körében még mindig nagy a tájékozatlanság a fogantatásról és a nem kívánt terhesség elleni védekezés módjairól.

A 2021-es évben magas volt a védőnői jelzések száma. Sok volt az intézmény látókörébe kerülő 18 éven aluli várandósok száma, akiknek egy része alkalmas a gyermek fogadására és nevelésére. Őket a család, illetve a nagykorú apa is támogatja. Sok 18 év alatti terhes késve jelenik meg a védőnői tanácsadáson, ilyenkor a Szolgálatnak is fokozott feladata, hogy mielőbb elirányítsa az anyát az orvoshoz, illetve a vizsgálatokra. Ilyen esetekben folyamatosan kapcsolatot tartanak a várandós közvetlen környezetében található családtagokkal.

Amennyiben ez szükséges, adományokból támogatják a kismamákat, hogy a gyermek érkezéséhez biztosítani tudják a nélkülözhetetlen tárgyi eszközöket.

A legnehezebb dolguk még mindig a „vándorló” családokkal van. Nehéz őket nyomon követni, sokszor más településre költöznek, az egészségügyi és a gyermekjóléti gondozásuk elmarad, hatósági intézkedés kezdeményezése az „illetékesség” hiánya miatt igen nehézkes. Több esetben előfordul, hogy a veszélyeztetett anyákat és gyermeküket hozzá tudják segíteni valamilyen átmeneti gondozás igénybevételéhez, azonban az ellátórendszerben a kismamaotthonok, anyaotthonok alacsony száma nehézséget jelent ennek a szolgáltatási formának az elérésében. Megfelelő szülői attitűd mellett sajnos gyakran tapasztalható olyan mértékű mélyszegénység, amely az otthonába kerülő újszülött testi épségét veszélyeztetné. Ezekben az esetekben próbálnak anyaotthoni elhelyezést találni a várandós anya számára, azonban a hosszas várólisták miatt ez a feladat nagyon nehéz.

A kiskorú válsághelyzetben lévő várandós anyánál többféle probléma jelentkezik a családban: a fiatal leány felkészületlen a csecsemő gondozására, nevelésére, kimarad az iskolából (esetleg egyéni munkarenddel folytatja a tanulmányait), előfordul, hogy az általános iskolai 8. osztályos végzettséget sem szerzi meg. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy sajnos ilyen fiatal korban rendszerint nem képes felelősségteljes szülői magatartást tanúsítani, ezért többször hagyják gyermeküket a gyámokra, akik rendszerint az anyai nagyszülők közül kerülnek ki. Ezután csavarognak, előfordul a prostituálódás, melyről a család elmondásából értesülnek.

A 18. életévet betöltött várandósok esetében legnehezebb megoldást találni azon esetekben, amikor az anya nem együttműködő vagy pszichés problémákkal küzd és a belátási képessége korlátozott. Hiába az együttműködés az orvos, védőnő és a gyermekjóléti szolgálat között, ha a várandós nem együttműködő és a vizsgálatokon nem vesz részt.

Az intézmény által biztosított válsághelyzetben lévő édesanyákhoz kapcsolódó prevenciók tevékenység a több TSZK-ban is szervezett baba-mama klubok. Az új típusú koronavírus járvány az elmúlt évben is korlátozta ennek a megelőzési formának a megszervezését.

Családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása a Szolgálatnál

Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségét a család önkéntes együttműködésével, illetve hatósági kötelezéssel sem lehet megszüntetni, indokolt esetben a gyermeket az esetmenedzser (krízis helyzetben a családsegítő) javaslatára a gyámhatóság kiemeli a családból.

Egy gyermek családjából történő kiemelése során minden esetben súlyos, esetleg hosszú ideje fennálló problémák állnak a háttérben. Tapasztalatuk szerint csekély számban gondozhatók vissza családjukba ezek a gyermekek. A szülők nem képesek életkörülményeiken változtatni. Ezekben az esetekben a családi egység, ami nyilvánvalóan korábban sem volt meg, oly mértékben sérül, amit rendkívül nehéz helyreállítani. Bizonyos esetekben a szülők nem motiváltak, hogy a gyermek visszakerüljön a családba. Sok esetben a szülők eltűnnek látókörükből, vagy vándorolnak, ami nehezíti a visszagondozást.

Szakellátásban lévő gyermek családjának gondozása során a Szolgálat tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, illetve szolgáltatások, ellátások közvetítésével igyekeznek elősegíteni a hazagondozást. A családsegítők minden hozzájuk forduló számára tájékoztatást nyújtanak a jogairól, élethelyzetétől függően az igénybe vehető támogatási formákról, ellátásokról (a támogatás, ellátás igénybevételének módjáról, feltételeiről). Hozzáférést biztosítanak a Szolgálatnál/Központnál igénybe vehető szolgáltatásokhoz, ezek közül legtöbbször a jogi és pszichológiai tanácsadásokhoz. Anyagi, megélhetési nehézségeik esetén adományok közvetítésével, valamint a munkaerő-piaci tanácsadók és más – a problémák megoldásába bevonható – szolgáltatókkal együttműködnek.

Előfordul, hogy olyan családdal vannak kapcsolatban, ahol nem minden gyermek lett nevelésbe véve, és az otthon nevelkedő védelembe vett kiskorúak miatt a szülőket együttműködésre kötelezte a gyámhivatal. Általánosságban elmondható, hogy nem jellemző, hogy a nevelésbe vett gyermekek szülei a Szolgálat segítségét kérik életvitelük rendezéséhez. Egy-egy gyermek nevelésbe vételét legtöbb esetben hosszú, gyakran több évre visszatekintő családgondozás előzi meg, amely ezekben az esetekben a családsegítő és az esztendőzser minden igyekezete ellenére sem vezet eredményre. Azok a szülők, akik ez idő alatt nem tudnak változtatni életviteli problémáikon, elhanyagoló nevelési attitűdjükön, agresszív magatartásukon, nem tudják kezelni szenvedélybetegségüket annak érdekében, hogy ne veszítsék el gyermeküket, a tapasztalatok szerint a gyermek nevelésbe vételét követően még kevésbé törekednek a pozitív irányú változásra. Az effajta törekvés hiánya az oka annak, hogy a Szolgálat segítségét sem keresik problémáik megoldásában.

Amennyiben a családok motiváltak a családgondozás során az együttműködésre a gyermekeik hazagondozása érdekében, előfordul, hogy a gyermek vissza is kerül vér szerinti családjába. A gyermekek családjukba való visszahelyezése olyan esetben lehetséges, ha a gyermekek testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése biztosított a családban, alapellátásban végzett családgondozás mellett.

Egyéb szakmai tevékenység a család- és gyermekjóléti szolgáltatásban

Gyermekétkeztetés

A Gyvt. 2016. január 1. napjától hatályos 21/C. §- a rendelkezik a szünidei gyermekétkeztetésről. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű és a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. A család- és gyermekjóléti szolgálat a jegyző értesítése alapján felkeresi a listán szereplő gyermekeket nevelő családot, és segítséget nyújt a jogosultnak a szükséges igénylő nyilatkozat kitöltéséhez és benyújtásához.

2021-ben minden iskolai szünidőhöz kötötten vettek részt a HH és HHH családokban nevelkedő gyermekek számára a tavaszi, nyári, őszi, téli szünetekben igényelhető meleg étkezés igénybevitelének felmérésében, nyilatkoztatásában, koordinálásában, az étkeztetés lebonyolításában.

A szünidei gyermekétkeztetés tapasztalatai azt mutatják, hogy az előzetes igénylések ellenére a családok jelentős része nem veszi át a meleg ételt, és nem is mondja le étkezési igényét. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) felhívása kapcsán a Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztálya megkereste az intézményt, hogy mérje fel a családoknál az étkezés igénybevitelének elmaradásának okait, illetve, ha az elmaradás jelentős veszélyeztető tényezőt jelentett a gyermekekre nézve, tegyék meg a szükséges gyermekvédelmi intézkedéseket. A családok többsége elutazott, munkát vállalt, betegsége hivatkozott, illetve a COVID járványtól való félelmében nem vette át az ebédet. Hatósági beavatkozást nem kellett kezdeményeznie a családsegítőknak, az addig is gondozott családokat továbbra is ellátásukban figyelemmel kísérték, egy családot alapellátás keretében gondozásba vettek.

A szolgáltatás hatékonyságát többek között azzal lehetne növelni, ha közelebb vinnék az átvételi helyeket a jogosultakhoz. Az eddigi gyakorlat alapján a leginkább rászoruló és a legtöbb gyermeket érintő területről két átszállással lehet eljutni a kijelölt iskolához.

Adományok közvetítése

- Részvétel a nagyobb áruházakban meghirdetett tartós élelmiszer adományok gyűjtésében. Azokból tartós élelmiszer csomagok összeállítása, hátrányos helyzetű, kisgyermekes családok részére közvetítése.
- A lakosság által felajánlott bútorok és nagyobb adományok nyilvántartása, közvetítése folyamatosan.
- Használt ruha adományra nagy igény mutatkozik, amit minden TSZK-ban igyekeznek kielégíteni a munkatársak.
- Tűzifa adomány: Részvétel az Önkormányzat által felajánlott tűzifa adomány kiosztásában.
- Rendszeres élelmiszerosztás a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel történt együttműködési megállapodás keretében.
- A járványhelyzetben bajba kerülők számára több alkalommal közvetítettek tartós élelmiszert vállalatok, civil szervezetek felajánlásaiból.

Terepgyakorlat biztosítása

Különböző típusú felsőoktatási intézményekből (szociális munkás, szociálpedagógus képzésben részt vevő) jelentkeztek hallgatók a számukra előírt gyakorlati idő letöltése céljából. Az elmúlt évben gyógypedagógus hallgatók is megjelentek az intézménynél. Szakképző intézmények hallgatói is keresik a Szolgálatot terepgyakorlatuk letöltésére, a Szolgálat megismerésére, monitorozására (pl. kisgyermek gondozók, szociális ápoló-gondozó). A pandémia idején korlátozott számban és formában tudták fogadni a hallgatókat a terepgyakorlatokra.

Fejlesztő pedagógiai szolgáltatás, korrepetálás, helyiség biztosítása

A tanulásban lemaradt gyermekek részére felzárkóztató korrepetálási munkát végeznek önkéntesek bevonásával több szolgáltatási helyen, illetve fejlesztő pedagógiai foglalkozást végez az intézmény fejlesztőpedagógusa.

Képzéseken való részvétel

A magas színvonalon végzett segítő munka alapfeltétele a munkatársak folyamatos továbbképzése. Az új típusú koronavírus járvány a szociális továbbképzési rendszerben is az online formában történő részvételt igényelte a jelentkezőktől. A képzések száma és lehetősége a tavalyi év folyamán lecsökkent, de a szakemberek így is vállalták tudásuk fejlesztését.

Közös programok

A MESZEGYI Család- és Gyermekjóléti Alapellátások Igazgatóságán dolgozó minden szakmai munkatárs számára a szakmai tevékenység folyamatos egyeztetése, szervezése, illetve a kiegész megelőzése érdekében rendszeresen tartanak megbeszéléseket, értekezletet, programokat, melyek az alábbiak:

- vezetői megbeszélések,
- csoportmegbeszélés (hetente),
- esetmegbeszélés (hetente), akut esetben azonnal,
- szakmai stábülés,
- szupervízió (havonta),

- szakmaközi megbeszélés intézményi szinten évi 6 alkalommal,
- mentális napok (negyedévente).

A közös programok 2020. március 16. után lekorlátozódtak, felfüggesztésre kerültek. A veszélyhelyzet után csak a szakmai egységekben valósultak meg személyesen a csoportmegbeszélések, esetmegbeszélések. A szupervízióknál történő részvételre online-felületen, majd egyéni formában személyesen, vagy kisebb csoportban volt lehetőség. Vezetői megbeszéléseket továbbra is tartottak.

A 2021-es évben a pandémia során a korlátozó intézkedések feloldásakor meghatározó volt a munkatársak szakmai tevékenysége. Az egyének közösségi programokra való igénye megnőtt, a segítő beszélgetések száma megemelkedett, a pszichológiai- (felnőtt, gyermek), jogi tanácsadásra folyamatos igény volt. Ez az új helyzet magával vonta a szorosabb együttműködést az oktatási intézményekkel, az iskolai szociális segítők szerepe megnőtt és újabb problémakörök fogalmazódtak meg az ellátás területén. Nagyobb számban kell segítő beszélgetéseket alkalmazni a fiatalok körében, illetve kibővült a pszichés-mentális problémák köre, amely a pszichológusokhoz egyre hosszabb várólistát idézett elő. Devións (depresszív) viselkedések, a szegregátumban elterjedt szerhasználat, csavargás, csoportosulás, agresszív megnyilvánulás fokozottabban jelentkeznek. A krízishelyzetek az elmúlt évben fokozódtak. Párkapcsolati problémák száma megnőtt, a bántalmazások, agresszív magatartás, ezáltal a hatósági intézkedések is megemelkedtek, hiszen a jelen lévő halmozott problémák egyre súlyosabb veszélyeztető tényezőként vannak jelen.

Települési feladatellátás - család- és gyermekjóléti szolgáltatás a MESZEGYI ellátási területén

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás megszervezésére 13 Miskolc környéki település Miskolc önkormányzatával kötött feladatellátási szerződést, melynek keretein belül a MESZEGYI biztosítja a szolgáltatást.

A 2018. január 1-től ellátott települések: Berzék, Bükkzentkereszt, Harsány, Köröm, Mályi, Nyékládháza, Ónod, Répáshuta, Sajóabony, Sajóecseg, Sajóhidvég, Sajókeresztúr, Sajósenye.

A MESZEGYI által ellátott települések lakosság száma 25004 fő, melyből a 0-18 év alattiak száma: 5302 fő.

Személyi feltételek alakulása – a család- és gyermekjóléti szolgáltatás megszervezése

2006 óta az intézmény dolgozói létszáma folyamatosan változik a jogszabályban előírt szakdolgozói létszámnak megfelelően a család- és gyermekjóléti feladatellátás érdekében. Az álláshelyek az ellátott települések polgármestereivel, illetve jegyzőivel történt egyeztetés után kerültek betöltésre.

Az évek folyamán az ellátott települések lakosság számát, a településen élő 0-18 év közötti korosztályba tartozó népesség számát, a lakosság szociális és demográfiai összetételét, valamint a jogszabályi előírásokat figyelembe véve kerültek kialakításra a családgondozói körzetek.

A jogszabályokban bekövetkezett változások, valamint a feladatellátási szerződések megkötése a családgondozói körzetek módosítását tették szükségessé 2016. január 1-től. Az

intézmény által ellátott 13 településen a család- és gyermekjóléti feladatokat 9 családsegítő munkatárs végzi:

Családgondozói körzet	Családsegítő munkatárs
Bükkszentkereszt-Répáshuta	1 fő (2021.09.14-től nyugdíjazása miatt felmentési idejét tölti)
Harsány	1 fő
Berzék-Sajóhidvég-Köröm	2 fő
Mályi	1 fő
Nyékládháza	1 fő
Ónod	1 fő
Sajóbáony	1 fő
Sajókeresztúr-Sajóecseg-Sajósenye	1 fő

A Berzék-Sajóhidvég-Köröm települések alkotta családgondozói körzet lakosság száma szerint 1 fő családsegítő alkalmazása szükséges, azonban a főként Köröm településen előforduló magas esetszám legalább 2 fő családsegítőt igényel, melyet a jogszabály is alátámaszt (minden 25 ellátott családra 1 fő családsegítő foglalkoztatását teszi lehetővé). A Bükkszentkereszt-Répáshuta körzetben belső helyettesítéssel oldják meg munkatársuk nyugdíjba vonulásáig a munkavégzést.

Szolgáltatási helyek, tárgyi feltételek

A feladat hatékony ellátása érdekében a feladatellátási szerződést kötő települések önkormányzatai biztosítják a családsegítő munka végzéséhez szükséges – személyes segítő munka követelményeinek megfelelő – munkaszobát.

A családsegítő szolgáltatások az alábbi címeken találhatóak:

- 3575 Berzék, Rákóczi Ferenc u. 71.
- 3557 Bükkszentkereszt, Kossuth u. 24.
- 3555 Harsány, Hunyadi út 2.
- 3577 Köröm, Rákóczi út 11.
- 3434 Mályi, Botond u. 5.
- 3433 Nyékládháza, Kossuth u. 62.
- 3551 Ónod, Rákóczi u. 51.
- 3559 Répáshuta, Kossuth u. 2.
- 3792 Sajóbáony, Arany J. u. 5.
- 3793 Sajóecseg, Széchenyi u. 27.
- 3576 Sajóhidvég, Forgács u. 33.
- 3791 Sajókeresztúr, Rákóczi u. 107.
- 3712 Sajósenye, Petőfi u. 14.

A Települési Feladatellátás Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatásban a települési önkormányzatok biztosítják az irodahelyiséget, az infrastrukturális feltételeket, az intézmény pedig a munkavégzéshez szükséges tárgyi eszközöket (bútorzat, telefon, számítástechnikai felszerelések, kerékpár, irodaszerek). A szolgáltatási helyek minden településen jól megközelíthető helyen, a települések központjában találhatóak. Legtöbb esetben valamilyen

másik intézmény épületében kaptak helyet az intézmény munkatársai (pl. polgármesteri hivatal, közösségi ház).

Szakmai munka jellemzői

Település	Esetszám	Gyermekek száma	Forgalomszám	Nem együttműködési megállapodás alapján történő segítségnyújtásban részesülők száma
Berzék	20	16	230	108
Bükkszentkereszt	0	0	262	73
Harsány	19	4	303	40
Köröm	54	177	1098	293
Mályi	17	13	777	72
Nyékládháza	22	6	713	21
Ónod	37	40	663	22
Répáshuta	0	0	73	36
Sajóbábony	50	63	467	142
Sajóecseg	7	3	138	15
Sajóhídvég	17	67	464	25
Sajókeresztúr	16	16	264	47
Sajósenye	3	2	56	7
ÖSSZESEN	262	407	5508	16186

Az esetek mértékét a települések lélekszáma és szociodemográfiai összetétele határozza meg. Köröm, Ónod, Sajóbábony és Sajóhídvég településeken kimagasló esetszámok jelentkeznek. Berzék és Sajóhídvég településeken egy családsegítő kolléga látja el a szolgáltatást, így az ő esetszámai összedóznak. Az NM rendelet 1. számú mellékletében 4000 fő lakosságszámra (település/közös hivatalhoz tartozó települések) vetítve, vagy - ha ez magasabb létszámot eredményez - minden 25 ellátott családra 1 fő alkalmazását írja elő. Ezek a települések a forgalomszám és a nem együttműködési megállapodás alapján történő segítségnyújtásban részesülők száma is nagyon magas.

Ezek alapján javasolja az intézmény a feladatellátási szerződések felülvizsgálatakor, hogy szükséges ezen településeken a szakmai munka színvonalának megőrzése és a családsegítő munkatársak mentális leterheltségének, munkakörülményeinek javítása érdekében a szakmai létszámok emelése, a finanszírozáshoz történő hozzájárulása.

Jelzőrendszeri munka a települési feladatellátásban

A jelzőrendszer tevékenysége hangsúlyos szerepet kap a gyermekvédelem működésében. A Központ felállásával, a jelzőrendszeri tanácsadó működése kapcsán a jelzőrendszer tagjaival történő együttműködés elakadásaiban több alkalommal segítséget kaptak a munkatársak. A tanácsadó közös esetmegbeszélések, szakmaközi fórumok megtartásában nyújtott támogatást a területen dolgozó családsegítőknél.

A jelzések között kiemelkedő számban küldtek jelzést a köznevelési intézmények. Az egészségügyi szolgáltatóktól kapott jelzésekben még mindig jellemző, hogy a védőnők küldik inkább a jelzéseket, az orvosok még mindig kevésbé aktívak a jelzőrendszeri tevékenységben.

A Központtal történő együttműködés

Az esetmenedzserekkel történő együttműködés stabilá vált. A közös szakmai tevékenységek, eljárásrendek az EMMI által közzétett ajánlások és protokollok mentén alakultak.

A gördülékeny szakmai munka segítése érdekében havonta közös esetmegbeszélő csoportokat szerveztek a Központban, melyeken részt vettek az esetmenedzserek és a családsegítő munkatársak. Itt lehetőség nyílik a nehezen kezelhető esetek, ellentétes szakmai vélemények megvitatására.

Az esetmenedzserek magas esetszáma, illetve a településeken egyedül dolgozó kollégák szakmai és mentális támogatása egyaránt indokolja ezeknek az alkalmaknak a megtartását.

A Központ speciális szolgáltatásainak megszervezésével közelebb kerülnek a pszichológiai, jogi tanácsadás lehetőségei a kistélepülések lakosai számára. A Nyékládházán és Ónodon működő tanácsadások megkönnyítik a környékbeli lakosoknak a hozzáférés lehetőségét ezekhez a szolgáltatásokhoz. Ezekén túl a családterápiás szolgáltatást is több településről igénybe vették a kliensek. Az iskolai, óvodai segítők is rendszeresen jelen vannak a közoktatási intézményekben, és az iskola keretein belül foglalkoznak egyénileg, vagy csoportosan a gyermekekkel. Velük az együttműködés kimagasló.

Pandémia tapasztalatai

A család- és gyermekjóléti szolgáltatók alapfeladat-ellátásának formája mind a szolgálatok, mind a központok esetében változott, nagyobb szerepet kapott az online tér használata.

Magyarország Kormánya 2020.03.11-én, majd 2020.11.11-től újra a kialakult helyzetre való tekintettel vészhelyzetet hirdetett ki, majd bevezette a digitális munkarendet a köznevelési és szakképzési intézményekben. Az operatív feladatok ellátásának segítésére útmutató jelent meg a szociális alapellátások részére. Ebben az EMMI az ügyfelekkel történő személyes találkozások számának korlátozását rendelte el.

2021. évben a pandémiával kapcsolatban a következő intézkedések történtek:

- A Magyar Közlöny 2020. évi 279. számában (2020. december 15.) megjelent a Kormány 582/2020. (XII. 15.) Korm. rendelete a veszélyhelyzet ideje alatt biztosított utazási kedvezményekről.
- Elkezdődött a gyermekvédelemben és a szociális alapszolgáltatásban dolgozók tesztelése. A tesztelés önkéntes.
- A 104/2021. (III.5.) Korm. rendelet szerint „a szociális érintkezést, a lehető legszűkebb személyi körre kell korlátozni, illetve a kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás során előnyben kell részesíteni a telefonon, az elektronikus úton folyó ügyintézés, kivéve a krízis helyzetet.
- Higiénés szabályok, maszk használat, kéz- és felületfertőtlenítés, szociális védőtávolság betartására hívta fel a figyelmet az ágazati irányítás útmutatóiban.
- A 327/2021 (VI.10.) Kormányrendeletben foglaltak szerint a 10 munkanap pótszabadság illeti meg a szociális segítőköt.

Sem az ellátási terület, az ott élő klienskör sajátosságai, sem a jelzett esetek minősége és a veszélyeztetettség foka nem engedte meg, hogy csökkentsék a családlátogatások számát. A telefonos, online történő kapcsolattartás az ellátottak szegényes számítógép ellátottsága és ismerete híján nem hozott megoldást. Az eset és forgalomszámok csökkenését nem tapasztalták. Összességében a higiénés szabályok (maszk használat, kéz- és felületfertőtlenítés, szociális védőtávolság) betartásán kívül egyéb korlátozás nem történt a tavalyi év folyamán. Bebizonyosodott, hogy a kollégák maximális erőfeszítést tettek azért, hogy megóvják az ügyfelek és kollégáik egészségét.

A Szolgálat és Központ fejlesztési területei, javaslatai

Továbbra is szükség van a szociális szakma társadalmi és minél magasabb színvonalú anyagi elismerésére, mivel az intézményben dolgozók jelentős mentális igénybevételnek vannak kitéve. Jelentős a szakemberek területről történő elvándorlása, megnehezítve a még kitartó, munkájukat hivatásként végző kollégák és nem utolsósorban ellátottak helyzetét. A megbecsültség javíthat ezen a képen.

Munkájuk során egyre nagyobb kihívást jelent a szenvedélybetegségek megjelenése az ellátottak körében. A felnőttek számára is korlátozottak az ellátórendszer lehetőségei - főként a pszichoterápiás módszerek elérési újtjai, azonban a szerhasználó fiatalok számára nem található adekvát segítség nem csupán településünkön, hanem a megyében sem. A tervezett gyermekpszichiátriai osztály megnyitása és a célzottan fiataloknak szóló szenvedélybeteg rehabilitációs lehetőségek elengedhetetlenek.

A veszélyeztetett gyermekek családban tartásához a korlátozott férőhelyszámmal működő családok átmeneti otthonainak bővítése sok krízishelyzet megoldásában segíthetne.

Az egyéni esetkezelés mellett végzett csoportos és közösségi szociális munka hatékonysága bebizonyosodott az elmúlt évek során. A pandémia korlátozásának feloldásával szeretnék ezeket a csoportokat, közösségi programokat újraindítani, megszervezni. A programok szervezéséhez anyagi forrásbővítésre lenne szükségük, hogy a finanszírozás megteremtése ne a szakmai munkatársak feladata legyen. Az eszközeik elhasználnának, az intézmény szűkös költségvetése nem tudja széles körben biztosítani a szükséges eszközök beszerzését.

Felvetődött iskolabusz indításának szüksége a szegregátumban élő köznevelési intézményekbe járó gyermekek számára annak érdekében, hogy a külterületekről el tudjanak jutni az iskolába, óvodába, ezzel csökkentve az igazolatlan hiányzások számát, a lemorzsolódás esélyét.

Hasznosnak tartanák az adósságkezelési programok újra indítását, a lakhatási problémák megelőzése érdekében.

A jelzőrendszer hatékonyabb működése érdekében szükséges a házi orvosok és a házi gyermekorvosokkal az intenzívebb kapcsolat kialakítása.

A váratlanul bajbajutott családok számára nyújtott segítséghez krízisalap létrehozását tartanák fontosnak (anyagi, tartós ételmisszer).

4.3. A CSALÁDOK- ÉS GYERMEKEK ÁTMENTI OTTHONA SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

4.3.1. Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: GYÁO)

A GYÁO 2000. január 1. napjától határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 24 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosító bentlakásos gyermekintézmény.

Ellátási területe

Miskolc város közigazgatási területe.

Személyi feltételek

A feladatot ellátók száma összesen 13 fő. Az átmeneti otthonban az alábbi személyi ellátottság biztosított: 1 fő szakmai vezető, 2 fő nevelő, 7 fő gyermekfelügyelő, 1 fő gyermekvédelmi ügyintéző, 1 fő pszichológiai tanácsadó és 1 fő családgondozó.

Az elmúlt évek személyi változásainak áttekintése alapján megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a fluktuáció, és egyre gyakoribb a pályaelhagyás. Nevelői, gyermekfelügyelői és családgondozói státuszban is nagyszámú változás történt. A GYÁO családgondozói munkakörét öt év alatt hat munkavállaló töltötte be, a két nevelői státuszban 2013-tól nyolc személyi változás ment végbe. A magasabb iskolai végzettségekkel betölthető munkakörökben tehát rendszeres az ideiglenes munkaerőhiány és sok esetben a meghirdetett állaspályázatok is eredménytelenek. A riasztó folyamat részeként már a középfokú vagy szakirányú végzettséggel betölthető státuszokban is nagyon nehéz a távozó munkatársak megfelelő minőségi pótlása. Az állandóság hiánya a csapatmunkában is érzékelteti hatásait, hiszen az érzelmi biztonság, otthonpótló bizalmi légkör kialakításához jó szakmai személyiségű, megfelelő hozzáállású, jól felkészült és a munkafeladatait jól ismerő munkaerőre van szükség. A pályamódosítások leggyakrabban az anyagi okok és a vonzóbb egy műszakos munkakörökbe való távozás miatt történnek.

Tárgyi feltételek

A GYÁO a belvárostól 5 km-re, a miskolci Egyetem és Miskolctapolca között, zöld övezetben található. Helyi buszjáratokkal könnyen megközelíthető. Az otthonban a tárgyi feltételek javításával el kell érniük, hogy a gyerekek családi környezetben éljenek. Biztosítaniuk kell a lehetőséget a pihenésre, kulturált szórakozásra, tanulásra. A gyermekotthon környezetének javítása az anyagi lehetőségek függvényében folyamatos, idén a szobák és a fürdő tisztasági festése történt. A csoport esztétikusabbá, barátságosabbá tételében saját kezdeményezésük van, a kollégák díszítenek, dekorálnak, gondozzák a kertet, a virágokat a gyerekekkel közösen.

A GYÁO működési engedély alapján 2, 12+12 fő elhelyezésére szolgáló gyermekcsoportból áll. 2018. november 26. óta 12 férőhely áll rendelkezésükre. A csoportban 5 szoba (2-4 ágyas), fürdőszoba, wc, konyha, ebédlő, nappali, nevelői szoba, raktár, spájz található.

A Miskolc, Egyetem út 1. szám alatti épületben a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító két szakmai egység (CSÁO, GYÁO) különváltan működik a gyermekvédelmi szakellátás otthon nyújtó ellátás keretében működő

gyermekotthonaitól, amelyek állami fenntartás alá kerültek. A két, egymástól független intézmény az épület megosztásával bonyolítja feladatellátását. Az eltérő szakmai profil megjelenítésének érdekében az átmeneti otthonoknak helyet adó épületrész külön bejárat igénybevételével érhető el.

A szakmai egységek feladatellátását biztosító épület 1973-ban került átadásra. Az eltelt közel fél évszázadban az épület állagromlása folyamatos. A korszerűtlen építési konstrukciók és az elmaradt felújítások, átalakítások hiányában az épületrészek teljesen leromlott állagúnak minősíthetők, amelyek a feladatellátás színvonalas megvalósítását sok esetben nem teszik lehetővé. A penészedő falak, lepergő vakolat, elkorhadó bútorok, leeső csempék és burkolatok nemcsak esztétikai, hanem egészségügyi, lakhatási problémákat jelentenek.

2018. november 25-én a GYÁO 12. csoportjában elektromos zárlat következtében elektromos tűz ütött ki. Az esemény következményeként az elektromos hálózat teljes, CSÁO-t és GYÁO-t érintő cseréjére, felújítására lenne szükség, amely az azóta eltelt időszakban többek közt az anyagi források szűkössége, illetve az épületrész kiváltására alkalmas, megfelelő épület hiánya miatt sem történt meg, így az érintett épületrész lezárásra került, ott feladatellátás nem valósul meg.

2018.11.26. óta a két szakmai egység a működési engedélyben engedélyezett férőhelyszámát biztosítani nem tudja. A szakmai egység épületrészeinek funkcióváltása után a jelenleg rendelkezésre álló férőhelyszám a GYÁO-ban 12 fő, a CSÁO-ban pedig 28 fő.

Az épület teljes felújítása vagy a szakmai egységeik új, megfelelő épületbe való költöztetése biztosíthatja a jövőbeli működés megfelelő feltételeit.

Szakmai és gyermekvédelmi tevékenység

A GYÁO a családban nevelkedő, de onnan átmenetileg kikerülő, 3 évestől 18 éves korú gyermekek számára nyújt teljes körű ellátást ideiglenes jelleggel, akinek a nevelését a családban a szülő egészségi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt nem lehet megoldani, valamint akinek az ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

A gyermekek átmeneti gondozásának célja:

- megelőzni a gyermek családból történő tartós kiemelését,
- a krízis rendezése után a gyermek visszakerüljön a családjába

Az intézmény dolgozói képzéseken, szakmai napokon, szupervízióon vesznek részt, hogy megismerjék egymás „jó gyakorlatait”, szakmai tevékenységét, az alkalmazott módszereket, eszközöket, lehetőséget kapjanak az újdonságok megismerésére, tapasztalatcserére, konzultációra.

Az év során több nevelési értekezletet tartottak, melynek témája minden esetben a gyermekekkel és szülőkkel való eredményes munkának az elősegítése, a feladatok megvitatása, értékelése.

A szakmai programban megfogalmazott célok teljesülése

- egyéni gondozási tervet készítenek az otthonban töltött időre, így szervezetteren és célzottan történik a nevelés,

- minden tanulóval egyénként foglalkoznak, készülnek a következő iskolai napra, pótolják mindazt, amire az iskolai tanulószobán nem került sor. Segítik a felkészülést, az alapkészségek megalapozását.
- igény szerint segítő beszélgetéseket tartanak,
- előtérbe kerül a gyermek pozitív tulajdonságának kiemelése.

Nevelési célok:

- viselkedés minták elsajátítása: a türelmetlenség, hirtelen harag elkerülése, kezelése
- kommunikáció javítása: csúnya beszéd, káromkodás elkerülése, megfelelő hangnem, hangerő megválasztása
- higiénés ismeretek elsajátítása, bővítése
- életvezetési gyakorlatok elsajátítása: személyiségük, tulajdonságaik, képességeik, érzelmeik megismerése
- munkára nevelés: a gyermekeket életkoruknak és képességüknek megfelelően bevonják az Otthon életébe: takarítás, rendrakás, terítés
- empátiás készség fejlesztése: mások érzéseinek megértése, elfogadása
- környezet tisztán tartása, megóvása: a gyermek életkorának megfelelően
- önállóságra nevelés.

Igyekeznek mindenkivel igényeinek megfelelően foglalkozni. A nyolcadikos fiatalok pályaválasztás előtti lehetőségeinek a megtalálása, megvitatása fontos feladat volt.

A kamaszokkal a tanulás segítése mellett több alkalommal beszélgettek az őket érintő kérdésekről: a párválasztás, testképzavar, önismeret, divat, vagy az önbizalom hiánya. Felkészítik őket az önálló és felelősségteljes életre.

Adományok

Ruhatáruk bővítését több magánember adományával érték el, valamint a csoport dekorálásához is kaptak felajánlást.

Eseményeik

A Covid-19 világjárvány az intézményt is nehéz helyzetbe hozta. A karantén szabályok, a szigorú járványügyi előírások betartatása többször nehézségbe ütközött. Igyekeztek a bezártságot különböző rekreációs tevékenységgel enyhíteni. Érdekes és tartalmas programot állítottak össze, ahol a bentlakók mindegyike jól érezte magát.

Az online tanórák lebonyolítását is sikerrel megoldották. Kaptak kölcsön több laptopot, amivel a gyerekek csatlakozni tudtak az órákhoz. A kezdeti zökkenők után, a gyerekek élvezték az online órákat. Sok olyan feladatot kaptak, ami nagy kreativitást igényel. Minden gyermek jó eredménnyel zárta az évet.

2021-ben szervezett programok

A nyári szünetben több érdekes programon vettek részt. A város több szervezete is pozitívan reagált megkeresésükre, így kedvezményesen, vagy térítésmentesen vehettek részt egy-egy programon. Többször ellátogattak a Miskolc-Tapolcai játszótérre, kirándultak, sétáltak.

- Gyermeknap - A bentlakó gyermekek nagy öröme a gyermeknapon üstben együtt főzték az ebédet. Az egész napos program keretében az arcfestés, a trambuliné volt a főszerep.
- A Művészetek Háza felajánlásaként részt vehettek a „Keszekusza varázspálcája” ökomese musicalen.
- Júniusban Diósgyőri városi sétát, palacsinta készítést, balatoni tábort (3 gyermek a Sió Hostel vendége volt), kreatív foglalkozást (kavics és levélfestést) szerveztek.
- Júliusban fánk sütés, LÁÉV kisvonatozás, Szent István barlanglátogatás, üvegfestés, csillámtetoválás, belvárosi séta, játszótérezés, Vadaspark-látogatás, tapolcai bobozás, sörkifli sütés, pizza sütés, szalonna sütés, kreatív foglalkozás (terméskép készítés) és fagyizás volt a program.
- Augusztusban ismét sütöttek lángost, volt kutyaterápiás foglalkozás, arcfestés, játszótérezés, avasi várostörténeti séta, Avalon park látogatása, és eljutottak a Flippergyárba is.
- Szeptemberben „Utazás a középkorból a jövőbe” (Diósgyőri vár Lovagok tere) – kirándulás
- Októberben a séták során szedett falevelekből képeket készítettek.
- Decemberben az adventi időszakban többször sütöttek süteményt. A fenyőfa feldíszítése közben sokat énekeltek, verseltek, meséltek, személyre szóló ajándékkal kedveskedtek a gyerekeknek.

Gyermekvédelmi és családgondozói tevékenység

2021-ben az ellátotti kört 36 fő 18 év alatti gyermek alkotta.

2021-ben **22 gyermek és két felnőtt került be új igénybe vevőként** az átmeneti gondozásba.

A fő problémák a szülő életvezetési problémái, az elégtelen lakhatási körülmények, családi konfliktusok voltak. 2021 folyamán 16 esetben szülő életvezetési problémája miatt, 9 esetben elégtelen lakhatás, 11 esetben családi konfliktus miatt kerültek az intézménybe az ellátottak. Néhány esetben a gyermek kezdeményezte az ellátást, illetve keresi fel a családsegítő szüleivel való megromlott kapcsolatuk miatt. A közös munka kapcsán emiatt a családsegítő is az átmeneti gondozást javasolja, mert a szülőkkel való rossz viszony nagyon nehezen rendezhető.

A 2021-es évben az átmeneti gondozásból egy gyermek került nevelőszülőhöz, 3 fő más hozzátartozóhoz, 18 fő gyermek szüleikhez került vissza.

Az elmúlt évek során a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani. A gyermekek bejövetelekor és távozásakor mindig véleményüket és javaslatukat figyelembe véve hozzák döntéseiket. Ilyenkor mindig arra törekednek, hogy ez a gyermek számára a lehető legjobb legyen. A családsegítőkkal napi kapcsolatban állnak. Elsődleges közös céljuk a gyermekek mihamarabbi családba történő visszagondozása, illetve, hogy a családok önálló életet kezdhessenek külső segítség nélkül.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok munkatársain túl igyekeztek jó kapcsolatot kialakítani a jelzőrendszer többi tagjával is. A családsegítőkkal és eszményezserekkel jó az együttműködés. Napi szintű volt a kapcsolattartás, az esetmegbeszélések rendszeresek voltak. Azokban az esetekben, amikor hatósági intézkedést javasoltak, az eszményezserektől hatékony segítséget kaptak.

Szintén kapcsolatban vannak a védőnővel, gyermekorvossal, így a gyermekek egészségügyi állapota állandó ellenőrzés alatt van. Rendszeresen konzultálnak, így mindig elsőként értesülnek az elmaradt oltásokról, státuszvizsgálatokról. Kiválóan működik az információátadás személyesen és telefonon egyaránt.

A családgondozás a GYÁO kollégái segítségével valósul meg, hiszen a gyermekkíséretnek személyesebb kapcsolatot tesznek lehetővé, továbbá a napi 24 órás felügyelet által jobban megismerik a gyermek személyiségét, kialakult szokásait, ezért a gondozási és nevelési tervek kitöltése a csoport dolgozóival közösen történik.

A GYÁO az elhelyezés teljes folyamatában arra törekszik, hogy a gyermek és a szülő az intézményi keretek között se veszítse el önállóságát, ellátásáról, szolgáltatásokról igénybeviteléről ő maga döntsön.

4.3.2. Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO)

A CSÁO határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 40 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító családok átmeneti otthona. Az átmeneti gondozás során a gyermekek édesanyjukkal (illetve nagyszülővel) vehetik igénybe a szolgáltatást.

Ellátási területe

Miskolc város közigazgatási területe.

Személyi feltételek

A feladatot ellátók száma összesen 9 fő, melyből 1 fő szakmai vezető, 2 fő családgondozó, 5 fő gondozó és 1 fő pszichológiai tanácsadó.

Tárgyi feltételek

A GYÁO 20 éves működésének legviszontagságosabb évét zárta 2021-ben. Az Egyetem út 1. szám alatti épület elavultsága, rossz műszaki állapota hosszú évek óta megnehezítette szakmai egység eredményes feladatellátását. 2021. október 7-én elektromos tűz keletkezett az épületben. A villamoshálózat megjavítására tett kísérletek a probléma nagysága miatt eredménytelenek voltak, így az épületet életveszélyessége okán 2021. október 15-én azonnali hatállyal a szakmai egységnek el kellett hagynia. Ideiglenesen befogadást kaptak a Karacs Teréz Leánykollégium használaton kívüli épületrészében. A kényyszerű vendégségük december 3-án ért véget, amikor az Önkormányzat által, ideiglenes hatállyal részükre kijelölt Miskolc, Kiss tábarnok út 84. szám alatti épületbe átköltözhettek.

A fent nevezett ingatlant a MESZEGYI műszaki-karbantartási csoportjának közreműködésével a feladatellátásra alkalmas állapotban kapták meg. Az ideiglenes hatályú működési engedélyhez szükséges szakhatósági eljárás jelen pillanatban is folyamatban van.

Az épület kilenc lakószobával, közös helyiségekkel, konyhával-étkezővel, vizesblokkal, irodákkal rendelkezik, jó általános állaggal bír.

Az ingatlan elhelyezkedése az átmeneti gondozás biztosításához ideális. A közvetlen lakóköznyezet jó infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, az épület közvetlen közelében találhatóak bölcsődék, köznevelési intézmények (óvodák, iskolák), egészségügyi ellátások (házi orvosi-gyermekorvosi rendelők), illetve a gondozottak által igénybe vehető egyéb szolgáltatások (kereskedelmi egységek, játszóterek, tömegközlekedés stb.). A Kiss tábarnok

84. szám alatti épület a működési engedély megszerzése esetén minden szempontból megfelelő paraméterekkel rendelkezne a magas szintű feladatellátás megvalósításához.

Szakmai és gyermekvédelmi tevékenység

A CSÁO szakmai munkájánál az alábbi szempontokat és feladatokat tervezték és valósították meg.

- A családgondozói, gondozói tevékenység minél magasabb szintű megoldása, családgondozó és gondozó kompetencia határainak erősítése.
- A szakmai közösség tagjai képzésének, továbbképzésének figyelemmel kísérése, elősegítése.
- A szakmai munkát, fejlesztést elősegítő pályázatok figyelemmel kísérése, kihasználása.
- A szakmai kapcsolatok további szélesítése, ápolása, a gondozottak magasabb szintű ellátása, gondozása érdekében.
- A gondozottak életkörülményeinek, életminőségének további javítása, az önállóság növelése mellett.
- A gondozottak elmaradásának, kulturális hátrányainak folyamatos csökkentése.
- A gondozottak szabadidős tevékenységének megszervezése, irányítása, segítése.
- A gondozottak megfelelő testi, lelki, egészségi állapotának fejlődését elősegítő előadások, foglalkozások szervezése.
- A gondozottak munkahely keresésének, munkavállalásának eredményességét növelő foglalkozások, tréningek szervezése. Együttműködés a Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztályával.
- A gondozottak „kigondozását”, kihelyezését, tartós lakhatásának megoldását elősegítő lehetőségek széles körű kihasználása.
- Megfelelő felkészülés a különböző szakmai, munka- és balesetvédelmi ellenőrzésekre.
- Minden, az év folyamán felmerülő feladat magas szintű megoldása, a kompetenciahatárok betartása mellett.
- Zsebpénzkezelés.
- Raktárkezelés, felvételezés, utalványoztatás, selejtezés.
- Családi ünnepek, szabadidős programok, kulturális rendezvények, kirándulások, táborozások szervezésének koordinálása lebonyolítása.
- Bérlet- és autóbuszjegy igénylésével, vásárlásával, elszámolásával együtt járó feladatok.
- Étkezési igény, élelemigény megrendelése a hétfégi és ünnepi főzésekhez, sütésekhez.
- A CSÁO és a tárolók dekorációs tevékenységének folyamatos szinten tartása, frissítése.
- Szociális intézményekkel kapcsolatok építése, erősítése,
- A gyermekek iskolai munkájának folyamatos segítése.

A családgondozók az intézmény kapcsolatrendszerét folyamatosan bővítik, a jelzőrendszer tagjaival a kialakított viszonyt fenntartják.

Egész évben és a következő időszakban is nagy figyelmet fordítanak a már meglévő együttműködések fenntartására, szorosabbá tételére.

Családgondozói tevékenység

2018. január 1-től Miskolc város közigazgatási területéről fogadhatják az anyákat és gyermekeiket. 2021-ben az elhelyezett családok valamennyi tagja ideiglenes vagy állandó miskolci lakcímmel rendelkezett. Ebben az évben 3 családot fogadtak Lyukóvölgyből, négy a Vasgyár területéről érkezett, négy esetben az Avasi városrészekről, 6 család a belváros

területéről, 3 családot pedig a Református Kismamaházból fogadtak. 2021 folyamán 20 család részesült átmeneti gondozásban, ebből kiköltözött 12 család 13 gyermekkel. A 12 családból 6 albérletbe, 6 rokonokhoz költözött ki. Két éven belül visszakerült 4 édesanya 8 gyermekkel.

A CSÁO-ban átmeneti ellátást, segítséget nyújtanak a gyermekes anyáknak, valamint a válsághelyzetbe került várandós anyáknak, akik átmeneti szociális problémáik, családi konfliktusaik, esetleg bántalmazásuk, illetve megváltozott családi állapotuk, helyzetük miatt lakhatási lehetőség nélkül maradtak vagy hajléktalanná váltak.

Szervezeti egység szakmai munkájának részletes bemutatása, jellemzői

A CSÁO-ban 2021. január 1-jén 8 család volt ellátásban (gyermekkel együtt 21 fő) Az év folyamán újonnan bekerült 11 anya gyermekeivel, 1 várandós anya, összesen 34 fő ellátásáról gondoskodtak.

Többségében (8 fő 26 év alatti) fiatal édesanya kapott elhelyezést 1-2 kisgyermekkel.

Elhelyezésüket 8 esetben az édesanya, várandós anya kezdeményezte többnyire lakhatási gondok, megromlott párkapcsolati problémák, családi konfliktusok miatt. 9 esetben a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezte, illetve segítette elő bekerülésüket ajánlás megküldésével. Az év folyamán a Református Kismamaházból 3 család költözött át hozzájuk lejárt elhelyezés, illetve házirend megszegése miatt, lakhatás megoldhatatlansága okán. 2021-ben is többnyire (13 család) csecsemős-, kisgyermekes családok kértek és kaptak segítséget. Az ellátott gyermekek közül 19 fő 6 év alatti, 11 fő 6-13 év közötti és 5 fő 14-17 év közötti. Az év folyamán összesen 35 gyermek átmeneti gondozását biztosították.

A gyermekek részére teljes körű ellátást, az anyák részére szükség szerinti ellátást biztosítanak. A szakmai munka minősége, hatékonysága érdekében napi kapcsolatot tartanak a hasonló területen dolgozó munkatársakkal. Rendszeresen tájékoztatják az esetmenedzsereket a bentlakó családokkal kapcsolatban, részt vesznek a szükséges esetkonferenciákon. A családokkal kapcsolatban 1 esetkonferenciát szerveztek, a kialakult pandémia miatt esetkonferencia megtartását a szakmai útmutató nem javasolta. Védelembé vételi eljárás felülvizsgálatán 4 esetben vettek részt. Az év folyamán nagy figyelmet fordítottak a jelzőrendszer tagjaival való szoros együttműködésre. Az intézmény védőnőjével állandó a kapcsolatuk.

Pszichológiai tanácsadó heti rendszerességgel segíti munkájukat. Céljuk, hogy a családok képessé váljanak az önálló, teljes értékű életre.

Bekerülés

A CSÁO-ba történő bekerülés a szülő vagy a várandós anya szóbeli és írásbeli kérelmére történik. Az ellátottak között indoklasként megjelölt problémák az alábbiak: párkapcsolati problémák, otthontalanná válás, családi konfliktusok, bántalmazás.

Az elmúlt évben a családok többnyire lakhatási problémák, elégtelen lakhatási körülmények, családi konfliktusok miatt kérték az ellátást. 2021-ben átmeneti gondozásba újként bekerülő 12 családból külső családgondozók javaslatára 9 anya és gyermekei kerültek elhelyezésre. 3 esetben édesanya kezdeményezte elhelyezésüket, akik második alkalommal veszik igénybe a szolgáltatást.

Családok elhelyezését segítő TSZK-k:

Belvárosi TSZK: 5 család

Diósgyőr-Vasgyári TSZK: 1 család

Református Kismamaház: 3 család

Munkavállalás

Sok éves tapasztalat igazolja, hogy annak érdekében, hogy lakhatási problémájukra megoldást találjanak, elengedhetetlen, hogy az anyák munkát vállaljanak, mely a sikeres kidolgozás alappillére. A munkavállalást megnehezíti, hogy az ellátottak többsége nem rendelkezik szakmával, nagy részük (10 anya) 8 osztályt végzett, 9 esetben volt az anyának érettségije, vagy valamilyen szakmai képesítése, 1 édesanya főiskolai végzettséggel rendelkezett. A csecsemős, kisgyermekes anyák nem tudnak munkát vállalni, takarékoskodni.

A múlt évben 8 főnek segítették az elhelyezkedését (önéletrajz készítése, munkalehetőségek feltárása, elérhetőség biztosítása, személyes segítség), tanfolyamon 2 fő vett részt, közfoglalkoztatottként 2 főnek sikerült elhelyezkednie, 1 anyuka alkalmi munkákat vállalt. 2 anya rendelkezett munkahellyel az átmeneti gondozás kérelmezése előtt.

A munkalehetőségek feltárásában segítségükre volt a Paktum programfelelős, aki a regisztráció után munkalehetőségekkel kereste meg a regisztrált édesanyákat.

Programok

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő, szociális támogatásra szoruló családok és gyermekeik különös figyelmet és gondoskodást igényelnek a szabadidő hasznos eltöltésének a területén. A családon belüli szabadidős tevékenység igénye, sok esetben a motiváció hiányában nem alakult ki. A szabadidős program akkor válik fontossá, ha kellemes élményként éli meg a résztvevő. A tanulói terhek megnövekedtek, a gyermekek magatartás problémái fokozódtak, szabadidejüket nem elég tartalmasan töltötték el. A programok célja a közösségi valamint szülő-gyermek kapcsolatok erősítése. Ezen túlmenően a művelődés megalapozása, regenerálódás, felüdülés, kikapcsolódás, a szervezet egészséges harmóniájának biztosítása.

A szabadidős programok egészséges életmódot szolgáló tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermekek, fiatalok testi szellemi felfrissülését. A család tagjai felfedezik a szabadidő kulturált eltöltésének lehetőségeit. A jól megszervezett rendszeres programok részben pótolhatják a család szocializációs szerepét. Másrészt a gyermekek tapasztalati tudásra tesznek szert, bővülnek az ismereteik, és olyan értelmes tevékenységet végeznek, amelyek előnyeit az iskolában is hasznosíthatják. A családoknak szervezett programok során figyelembe veszik a hagyományos ünnepeket (gyermeknap, húsvét, anyák napja, farsang, mikulás, karácsony, szilveszter).

Programjaik között szerepelt Anyák napja, Húsvét megünneplése, diósgyőri séta, palacsintakészítés, balatoni tábor, LÁÉV kisvonatozás, Szent István barlanglátogatás, üvegfestés, csillámtetoválás, belvárosi séta, Vadaspark látogatás, bobozás, sörkifli, lángos és pizza sütés, strandolás, kutyaterápia, arcfestés, karácsonyi készülődés, dekorálás, sütés, ajándékozás.

Miskolc város területén a két szakmai egységen túl egy civil és egy egyházi fenntartású intézmény biztosít átmeneti gondozást családok átmeneti otthona intézményi formában. Mind a Református Kismamaház, mind pedig a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona a feladatellátásukhoz korszerű, az elmúlt években kialakított

vagy teljesen felújított épületet vesz igénybe. Az elmúlt évek során a MESZEGYI CSÁO-GYÁO épületének folyamatos állagromlása miatt az intézmény által nyújtott szolgáltatások kevésbé vonzóak a két másik családok átmeneti otthonához képest. A szakmai munka hatékonyabbá tételéhez, a családok lakás- és életkörülményeinek megnyugtató, tartós rendezéséhez az intézmény profil bővítése, külső férőhely szolgáltatáselem kialakítása szükségzerű lenne.

A CSÁO és GYÁO zavartalan működéséhez, a magas szintű feladatellátás megvalósításához szükség lenne a szakmai egységük számára egy megfelelő állapotú és elhelyezkedésű, hosszú távon tervezhető és otthonossá alakítható ingatlan biztosítására. Jelenleg a szakmai egység két átmeneti gondozást biztosító részegysége kényszerűségből egymástól nagy földrajzi távolságra helyezkedik el, nehezítve a mindennapi együttműködést, az eredményes munkaszervezést (GYÁO: Egyetem út 1. Egyetemváros; CSÁO: Kiss tábornok út 84. Diósgyőr városrész).

Reményeik szerint a közeljövőben, a 2022-2023-as években, pályázati forrásból lehetőség nyílik a fent vázolt célok elérésére, a szakmai egységük tényleges egyesítésére, és így a szakmai munka magasabb szintű megvalósítására is.

4.4. A BÖLCSŐDEI FELADATELLÁTÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK BEMUTATÁSA

A MESZEGYI Gyermek Napközbeni Ellátása Bölcsődei Igazgatóság kereteiben működő telephelyeken, 10 bölcsődében, 58 csoportszobában, 812 engedélyezett férőhelyen fogadják a Miskolc közigazgatási területén élő vagy miskolci munkahellyel rendelkező, a vonzáskörzet településein élő családok gyermekeit.

A telephelyek Miskolc különböző pontjain találhatóak, így az egyes körzetekben a szülők igényeinek megfelelően a lakóhelyhez vagy a munkahelyhez közelebb eső bölcsődébe írathatják be gyermekeiket.

Engedélyezett férőhely számok telephelyenként

Bölcsőde neve	Címe	Férőhelyek száma
Napsugár Bölcsőde	Miskolc, Selyemrét u. 36	56
Dobó Katica Bölcsőde	Miskolc, Hadirokkantak u. 16	84
Petneházy Bölcsőde	Miskolc, Petneházy u. 10-12.	56
Kiliáni Bölcsőde	Miskolc, Könyves K. u. 31	84
Heim Pál Bölcsőde	Miskolc, Kassai u. 19.	84
Margaréta Bölcsőde	Miskolc, Bokréta u. 1.	112
Diósgyőri Bölcsőde	Miskolc, Kuruc u. 65/a.	84
Katica Bölcsőde	Miskolc, Szilvás u. 39.	56
Mesemalom Bölcsőde	Miskolc, Dózsa Gy. u. 36.	84
Napraforgó Bölcsőde	Miskolc, Hajós A. u. 1.	112
Összesen:		812

Az egyes bölcsődék ellátási területeinek bemutatása

Napsugár Bölcsőde: 1964-ben épült a selyemréti lakótelepen. Az 56 férőhelyes, két gondozási egységben, 4 csoportszobában fogadja a gyermekeket. Az ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Martin-Kertváros, Szirma) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Onga, Arnót, Szikszó, Harsány, Nyékládháza, Sajószentpéter, Bükkaranyos.

Dobó Katica Bölcsőde: A Vörösmarty lakótelepen helyezkedik el forgalomtól, zajtól mentes környezetben. A családi hangulatú bölcsőde 1983. július 1-jétől fogadja a gyermekeket. Három gondozási egységben 6 csoportszobában, 84 férőhellyel működik. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Martin-Kertváros, Szirma) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Onga, Arnót, Szikszó, Harsány, Nyékládháza.

Petneházy Bölcsőde: A belváros közelében a Csabai kapuban található. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Csabai kapu, Hejőcsaba, Görömböly, Tapolca, Avasi lakótelep) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Nyékládháza, Harsány, Bükkaranyos.

Kilián Bölcsőde: 1965-ben került átadásra 84 férőhellyel működik. A Kilián déli lakótelepen, zöld övezetben a Bükk hegység lábánál. A bölcsőde terv alapján épült, nagy területű játszóudvar és terasz tartozik hozzá, jó levegőjű, zajmentes környezetben található. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Pereces, Komlóstető, Lyukóvölgy, Vargahegy) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Bükkszentkereszt, Répáshuta.

Heim Pál Bölcsőde: 1968-ban típus bölcsődének épült és nyitotta meg kapuit a családok előtt. A Bölcsőde a város északi részén, a Szentpéteri-kapu lakótelep közepén helyezkedik el, távol a zajos főúttól. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Szentpéteri kapu, belváros) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Sajóecseg, Sajóbáony Sajószentpéter, Szirmabesenyő. A Megyei Kórházban és a Boschban dolgozó, bölcsődei ellátást igénylő szülők gyermekei számára is nyújtanak napközbeni ellátást.

Margaréta Bölcsőde: A Győri kapu városrészben található, mely 1971-ben típus bölcsődéként épült. Szép, rendezett környék, egyre fiatalodó lakókörnyezet jellemzi a területet. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Győri kapu, Újgyőri főtér, Kilián, Bulgárföld) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Bükkszentkereszt, Répáshuta.

Diósgyőri Bölcsőde: 1972-ben típus bölcsődének épült és 1973-ban nyitotta meg kapuit a családok előtt. Az intézmény a város keleti kapujában a Bükk hegység lábánál található. A hegy közelségéből adódóan szinte mindig kifogástalan a levegő, ezért a lehető legtöbb időt kint tartózkodnak szabad levegőn a gyermekek. Az épület két bérházsor „védelmében” helyezkedik el, elzárva a forgalmas főutaktól. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Felső- és Alsó Majláth, Berekalja, Hámor, Lillafüred, Ómassa, Pereces) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Répáshuta, Bükkszentkereszt.

Katica Bölcsőde: Az 1970-es években típus bölcsődének épült és nyitotta meg kapuit a családok előtt. Az Avasi városközpontban található. A város zajától mentes, tiszta levegőjű, zöldövezetben. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Avasi lakótelep, Tapolca, Hejőcsaba és Görömböly) lakók használják ki.

Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Nyékládháza.

Mesemalom Bölcsőde: 1983-ban épült a belvárosban, forgalomtól, zajtól mentes környezetben. Három gondozási egységben 6 csoportszobában fogadják a gyermeket. Egy épület együttesben- intézményileg és szakmailag külön- működik egy 120 gyermeket ellátó óvodával. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Belváros, Jókai lakótelep, Bábonyi bérc, Bodó tető) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Szirmabesenyő, Harsány, Nyékládháza, Mályi.

Napraforgó Bölcsőde: Az 1980-as évek elején átadásra kerülő bölcsőde Miskolcon az Avasi lakótelep panelházas övezetében, forgalomtól védett, jól megközelíthető helyen található, közvetlen szomszédságában óvoda, és iskola helyezkedik el. A bölcsőde 112 férőhelyen, 4 gondozási egységben, 8 csoportszobában fogadja a gyermekeket. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Avasi lakótelep, Tapolca, Hejőcsaba, Görömböly) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Harsány, Nyékládháza. A bölcsőde a városi közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen fekszik.

A bölcsődék megközelíthetősége

Az egyes telephelyek tömegközlekedéssel, autóval, gyalogosan is könnyen megközelíthetőek. Városi busszal és villamossal is megközelíthető a Napsugár, a Dobó Katica a Mesemalom, a Margaréta a Kilián és a Diósgyőri Bölcsődék. Tömegközlekedés szempontjából a Petneházy, Katica, Napraforgó és a Heim Pál bölcsődék csak városi busszal érhetőek el. Több telephely közelében – Mesemalom, Dobó Katica, Napsugár – fizetős parkoló áll a szülők rendelkezésére. Ezekben a bölcsődékben, a bölcsődevezetők által kiállított ellátást igazoló dokumentummal van lehetőség kedvezményes parkoló bérlet vásárlására. Így a szolgáltatást a szülők korlátozott időkeretben, kedvezményesen tudják igénybe venni. A többi helyszínen ingyen parkolhatnak az autóval érkező szülők.

Az ellátást igénybevevők jellemzői

Az alapellátásban részesülő gyermekek szociális háttere, a szülők iskolázottsága változó. Az Avasi lakótelepen lévő Katica és Napraforgó Bölcsődékben nagyobb számban fordul elő a szülők körében a nyolc általánost vagy szakmunkás képzőt végzetek száma, mint a diplomával rendelkező értelmiségiek. Ez hatással van a családok lakáskörülményeire, szociális hátterére is. Ebben a két bölcsődében rendszeresen kerülnek felvételre a közeli családok átmeneti otthonában élő anyák gyermekei is, akik esetében még a szocializációs hátrányok is megjelennek.

Fordított a helyzet a Petneházy és a Mesemalom Bölcsődékben, ahol közelben lévő intézmények dolgozó közt – kórházak, bíróság, rendőrség, stb. – sok diplomás szülő kéri a gyermeke felvételét és csak elvélve jelenik meg az alacsony iskolázottság és a szociális probléma.

A többi bölcsőde esetében – Napsugár, Dobó Katica, Heim Pál, Margaréta, Kilián, Diósgyőri – átlagosnak mondható a szülők összetétele, a gyermekek családi háttere. Kis számban fordulnak elő alacsonyabb iskolai végzettségű szülők, nehezebb szociális hátterű családok. Egy-egy nevelésbe vett gyermek is volt a beíratottak közt, pl. Heim Pál, Katica Bölcsődében. Több esetben a családsegítő, a korai fejlesztő javaslatára került felvételre a gyermek. Ilyenkor a lehetőségeknek megfelelően folyamatos a kapcsolattartás a családsegítő, illetve a korai

fejlesztő szakember és a kisgyermeknevelők között.

Változó számban, de előfordulnak egyszülős családok is, ahol jellemzően az anyukák nevelik gyermeküket vagy gyermekeiket.

A gyermekek demográfiai jellemzői, korösszetétele

A bölcsődei ellátást igénylő családok – így a gyermekek száma – az elmúlt évek tendenciáinak megfelelően folyamatos növekedést mutat. Ez néhány bölcsőde esetében kiemelkedően jelenik meg. A Katica, a Napraforgó, a Mesemalom, a Margaréta, a Diósgyőri Bölcsődékben az elmúlt években, így 2021-ben is bölcsődénként 5-10 olyan gyermek is volt, akiket nem tudtak a szülők igényeinek megfelelő időpontban felvenni, vagy a nevelési-gondozási év folyamán gyakran egyáltalán nem is nyílt rá lehetőség. Folyamatos egyeztetéseknek köszönhetően időnként sikerült másik telephelyen megoldani a gyermekek elhelyezését.

A gyermekek életkori magoszlására jellemző, hogy egyre fiatalabb korban íratják be a szülők a gyermeket. A GYED-extra lehetőségeit kihasználva minden bölcsődében van egy éves kor alatti (pl. 6; 8; 10; hónaposak) és nagyon sok két év alatti gyermek. Így a 14 férőhelyes csoportszobákból bölcsődénként 2-4 szobába csak 12 gyermeket lehet felvenni. A felvételre kerülő SNI vagy korai fejlesztésre gondozásra szoruló gyermekek esetében már csak 11/10 fő lehet egy-egy csoportszobában. Ez több bölcsődét is érint.

A nevelés-gondozási év végén egyre kevesebb gyermek éri el az óvodaköteles életkort, így kevesebben mehetnek el óvodába, így a megnövekedett igények kielégítésére egyre kevesebb férőhely fog megüresedni.

Az intézmény bölcsődéiben gyámhatósági határozat alapján, éves szinten átlagban hét-kilenc gyermek volt hátrányos helyzetű, és négy-hét gyermek halmozottan hátrányos helyzetű. A családok anyagi helyzetét mutatja, hogy éves átlagban a felvett gyermekek megközelítőleg 2/3-a esetében a szülők mentesülnek a térítési díj fizetése alól. Ennek több oka is lehet pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a három vagy több gyermeket nevelő családok, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek vagy családjában lévő gyermek, a védelembe vagy nevelésbe vett gyermek esetében, de leggyakrabban a Gyvt. szerinti egy főre eső jövedelem határ alatt van a család jövedelme.

Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás személyi és tárgyi feltételeit az NM rendelet, 1. és a 2. sz. mellékletei szabályozzák, az intézményben ennek megfelelően kerültek meghatározásra.

- Szakmai dolgozói létszám

Jellemző, hogy a dolgozók közül néhányan nyugdíj közelében vannak, megkezdtek a felmentési idejüket.

Egyre több a pályakezdő friss szakképzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő, akik szakmai munkáját fontos támogatni, beilleszkedésüket segíteni. Egyre több fiatal munkatársuk vállal gyermeket, így az ő helyettesítésükről is folyamatosan gondoskodni kell.

Iskolai végzettség tekintetében öröndetes, hogy a bölcsődevezetők mindegyike rendelkezik szakirányú diplomával. A csoportban dolgozó kisgyermeknevelők közül is több fő rendelkezik főiskolai, egyetemi végzettséggel, vagy folytatja, illetve kezdi meg tanulmányait a különböző felsőoktatási intézményekben. Jelenleg is többen folytatnak tanulmányokat csecsemő,- és kisgyermeknevelő BA szakon, Egerben, Sárospatakon, Hajdúböszörményben, Nyíregyházán és Budapesten. Első, másod és harmadévesként folyamatosan szerzik meg diplomájukat.

Pedagógus minősítési eljárásra négy fő sikeresen regisztrált az Oktatási Hivatal rendszerében:

- ketten gyakornoki fokozatból pedagógus I. fokozatba
- ketten pedagógus I. fokozatról pedagógus II. fokozatra.

A portfólió anyagait mindenki időben feltöltötte. A minősítések időpontjai és az intézményi delegáltak kijelölésre kerültek.

Tárgyi feltételek alakulása

Építészetiileg az elmúlt években több telephely részben vagy egészben felújításon esett át. Ezek a munkálatok általában pályázati projektek keretében zajlottak, pl. 2011-ben a Heim Pál, a Kilián és a Margaréta Bölcsődék, 2014-ben a Diósgyőri, a Mesemalom, és a Napraforgó Bölcsődék, 2017-ben a Katica és a Dobó Katica Bölcsődékben.

A felsorolt munkálatok ellenére a Mesemalom Bölcsőde tetőszerkezete folyamatosan beázott, komoly károkat okozva az épület állagában. A gondozási egységekben több csoportban ki kellett bontani a beépített szekrényeket, mert azok penészedése veszélyes volt. Az intézmények tárgyi felszereltsége kielégítőnek mondható. A gyermek csoportok játékkészletében jelentkezett igény a különböző építő játékok, szerepjáték kellékei, meséskönyvek tekintetében az elhasználódott készletek pótlására.

2021-ben is folytatódott a bölcsődékben intézményi forrásból a játékkészlet bővítése, illetve további tárgyi eszköz beszerzés is történt, mely az NM rendeletben meghatározott, a gyermekellátáshoz feltétlenül szükséges, a bölcsődékben elhasználódott textíliák, pl. gyermek ágyneműk, előkéek rendszeres cseréjét, pótlását jelentette.

Mosodai szolgáltatás a Heim Pál Bölcsőde mellett a Napraforgó Bölcsődében is működik. Ennek oka, hogy a COVID-19 járvány helyzetben mindkét mosoda tevékenységére szükség van.

A korábbi főzőkonyhák továbbra is tálalókonyháként működnek az étkeztetést biztosító Gast-Vital Kft. fenntartásában. A Margaréta Bölcsődében zajló projekt keretében a tálalókonyha is felújításra került.

2021-ben megvalósult fejlesztések

A Gyermek Napközbeni Ellátása – Bölcsődei Igazgatóság telephelyein jelentős fejlesztések az elmúlt évben nem történtek. Az aktuális meghibásodásokat az intézmény működtetésért felelős csoport a lehetőségeknek megfelelően igyekezett megoldani. A Mesemalom Bölcsőde meghibásodott tetőszigetelését a fenntartó Önkormányzat lecseréltette. A beázások miatti belső munkálatokból a falak tisztító festése megtörtént, de a beépített szekrények cseréjére még nem volt lehetőség.

Az Önkormányzattal a tervezett pályázati projektek előkészítésével, férőhely bővítések egyeztetésével kapcsolatosan több alkalommal történtek egyeztetések. Több pályázat sikeresen került elbírálásra, melyek megvalósításának előkészítése zajlik.

Nem kezdődött még el a Heim Pál Bölcsőde újabb 84 férőhelyet eredményező teljes körű energetikai és infrastrukturális felújítása.

A Martin-kertvárosban TOP-os pályázati forrásból egy új, 84 férőhelyes bölcsőde és zöld beruházásként Hejőcsabán a Mész-telepen szintén egy 84 férőhelyes bölcsőde létesítése várható a közeljövőben.

Szakmai munka jellemzői

A bölcsődék szakmai munkáját a meghatározó törvények, elsősorban a Gyvt. és a kapcsolódó végrehajtási rendelkezések, mint pl. az NM rendelet határozzák meg. Továbbá a szakmai munkához kapcsolódó ajánlások, módszertani levelek, szakmai program az irányadóak.

A gyermekek ellátása, felvétele, beszoktatása, a szülőkkel történő kapcsolattartás, az adminisztrációs feladatok, az élelmezési és anyaggazdálkodási feladatok, stb. egységes szabályozások alapján történnek.

A bölcsődei csoportok maximálisan 14 férőhelyre engedélyezettek, de a szakmai jogszabályokat be kell tartani.

A MESZEGYI telephelyein a Gyvt. és az NM rendelet vonatkozó rendelkezései szerint fogadják a gyermekeket.

A törvényi szabályozásoknak megfelelően lehetőség van SNI vagy korai fejlesztés, gondozásra szoruló gyermekek integrált nevelésére. Minden bölcsődében van lehetőség az igényekhez igazodva fogadni az eltérő fejlődésű gyermekeket. A beiratkozás előtt a szülők csak kis százalékban ismerik fel a gyermekük eltérő fejlődését, így kevés – intézményi szinten 5-10 gyermek – érkezik szakértői véleménnyel. Az ellátás során további gyermekek esetében történik meg a gyógypedagógiai vizsgálat, a korai fejlesztés megkezdése.

A csoportokban dolgozó kisgyermeknevelők minden évben aktualizálják a nevelési-gondozási terveket. Elkészítésekor figyelembe veszik a csoportokba érkező gyermekek várható korösszetételét, fejlettségi szintjét, létszámát, rendelkezésre álló személyi tárgyi feltételeket. A program megvalósítása során alkalmazkodnak gyermekek érdeklődésén, fejlettségi szintjén, a szakmai létszámon túl, pl. a napi adottságokhoz, a napirendhez, az évszakokhoz és az időjáráshoz is. Nevelési-gondozási évet követően a kisgyermeknevelők értékelik az eltelt időszak szakmai munkájának megvalósítását. A bölcsődevezetők a nevelési-gondozási év végén szintén értékelést készítenek.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása a Magyar Bölcsődék Egyesülete által megjelentetett „Módszertani ajánlás” alapján készült. 2021. november óta párhuzamosan megkezdtek a Debreceni Egyetem Hajdúbozsörményi Gyermeknevelési Kara által készülő MINI-Ped szoftver fejlesztésben való részvételt. A dokumentumokat párhuzamosan vezetik a kisgyermeknevelők.

Gyermekek felvétele, beszoktatások, családlátogatások

A gyermekek felvétele a felvételi szabályzat alapján történik. A csoportlétszámok kialakításánál figyelembe veszik a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a nemek arányát. A beszoktatáshoz szükséges időkereteket meghatározzák a gyermek és szülei szükségletei. Az év során tapasztalták, hogy több szülő mondta vissza a gyermeke felvételi kérelmét a COVID-19 fertőzés miatt.

Családlátogatásra ebben az időszakban nem került sor. A kisgyermeknevelők más módon tájékozódnak a gyermekek családjairól. A beszoktatások mindegyike szülővel, elsősorban az anyukával történik, külön ügyelve a járványhelyzet miatti intézkedések betartására.

Szülőkkel történő kapcsolattartás

A szülőkkel történő kapcsolattartás formáit a pandémia miatt hozott intézkedések határozták meg.

Szülői értekezlet a beszoktatást megelőző időszakban gondozási egységenként került megszervezésre, lehetőség szerint a teraszokon.

Szülőcsoportos beszélgetések

A szülők számára évente átlagosan csoportszobánként 2-4 alkalommal szerveznek szülőcsoportos beszélgetést. A témákat a szülőkkel közösen választják ki. A szülők részvételi aránya változó. Jelenleg nem szerveztek ilyen programokat, kockázatos lett volna a vírus fertőzés terjedése miatt.

A szülők és a bölcsődék hatékonyabb együttműködésének érdekében különböző nyílt napok, családi programok szervezésére nem volt lehetőség. Játzócsoporthoz, gyermekfelügyeletet, mint alapellátáson túli szolgáltatás biztosítására sem volt lehetőség.

Ellátásra vonatkozó adatok, mutatók elemzése

Az alábbi táblázat a bölcsődék esetében éves szinten összegzi a nyitvatartási napokat, a lehetséges gondozási napokat, az összes teljesített gondozási napok számát, valamint a normatívába lehívható gondozási napok számát.

Bölcsőde neve	Nyitvatartási nap	Lehetséges gondozási nap	Összes teljesített gondozási nap (emelt normatívával együtt)
Napsugár	246	13776	6354
Dobó Katica	231	19404	10709
Petneházy	253	14168	6058
Kilián	254	21336	9327
Heim Pál	253	21252	7971
Margaréta	254	28448	11992
Diósgyőri	227	19068	10040
Katica	252	14112	6811
Mesemalom	245	20580	9892
Napraforgó	245	27440	13678
Összesen:	246	199584	92832

A bölcsődékben 231-246 nyitvatartási napon a férőhelyek függvényében a lehetséges gondozási napok száma 13.766-tól 27.440-ig mozgott. Ez intézményi szinten összesen 199.584 lehetséges gondozási napot jelent.

A költségvetési törvény módosítását követően a bölcsődés gyermekek után járó állami normatívában figyelembe vehető gondozási napok számát az engedélyezett férőhelyek 80 %-ának megfelelően sikerült érvényesíteni, melyet a január 31. napján beíratott gyermekek száma határozott meg.

A bölcsődék kihasználtságát mutató adatok éves átlaga

A bölcsődék kihasználtságát az alábbi táblázat adataival lehet a legjobban szemléltetni.

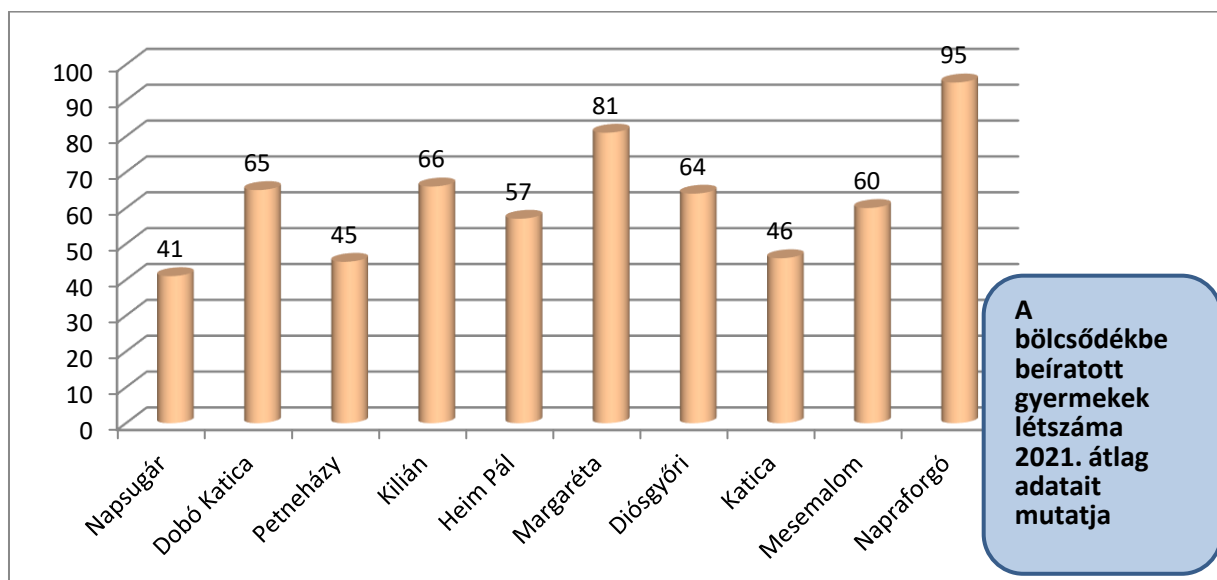
Azonban az értékelés során figyelembe kell venni, hogy a törvényességi előírások betartása mellett a 100%-os beíratottakhoz viszonyított kihasználtság csak akkor volna lehetséges, ha minden gyermek betöltötte volna a két évet és nem lenne sajátos nevelési igényű vagy korai fejlesztés gondozásra jogosult gyermek egyetlen csoportban sem. Így a 2021. évben átlag 65,24 % és 78,44 % körüli beíratottsági mutatók megfelelőek, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy januártól folyamatosan ütemezve újabb előjegyzett gyermekek kezdik meg a beszoktatásukat. 2021. évben a pandémia is hatással volt gyermekek beíratottsági és kihasználtsági adataira. Több szülő ne tudott munkába állni és így visszamondta a bölcsődei ellátás iránti kérelmét.

Bölcsőde neve	Beíratottakhoz viszonyítva (%)	Ténylegesen gondozotthoz viszonyítva (%)
Napsugár	67,81	46,12
Dobó Katica	78,44	55,19
Petneházy	74,34	42,76
Kilián	76,12	43,71
Heim Pál	65,24	37,51
Margaréta	65,52	42,15
Diósgyőri	76,31	52,65
Katica	73,85	48,26
Mesemalom	66,69	48,07
Napraforgó	77,73	49,85
Összesen	72,08	46,51

A bölcsődékbe beíratott gyermekek éves átlag száma 2020. évben, ezen belül bölcsődénként a gyermekek korösszetételét mutató átlag adatok

Bölcsőde		Beíratott gyermekek éves átlag száma összesen	Korösszetétel			
neve	férőhelyek száma		1-11 hó	12-23 hó	24-35 hó	36 hó felett
Napsugár	56	41	0	8	27	7
Dobó Katica	84	65	0	5	43	17
Petneházy	56	45	0	7	30	9
Kilián	84	66	0	9	43	15
Heim Pál	84	57	0	9	33	15
Margaréta	112	81	1	13	52	16
Diósgyőri	84	64	0	10	44	10
Katica	56	46	0	9	29	8
Mesemalom	84	60	0	5	41	15
Napraforgó	112	95	0	13	57	25
Összesen	812	622	1	86	400	135

A beíratott gyermekek éves átlag száma alapján a 84 férőhelyes bölcsődék közül a Kilián Bölcsődében volt a legtöbb gyermek beíratva. Minden bölcsődében vannak további előjegyzett gyermekek, akik 2022-ben kezdik meg beszoktatásukat.

Emelt normatíva lehívására jogosító gyermekek száma

Bölcsőde		SNI, korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek száma esetükben 200%-os normatíva hívható le
Száma	Neve	
1.	Napsugár	0
4.	Dobó Katica	2
7.	Petneházy	0
9.	Kilián	0
11.	Heim Pál	0
15.	Margaréta	3
16.	Diósgyőri	1
23.	Katica	1
24.	Mesemalom	2
25.	Napraforgó	4
Összesen		13

2021. év során a beíratott gyermekek között kis létszámban fordultak elő szakértői véleménnyel rendelkező Sajátos Nevelési Igényű vagy korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek. 2018. szeptember 18-tól az NM rendelet szerint, esetükben a lehívható normatíva 200%. Az ilyen csoportokba a felvehető gyermekek gyermek száma alacsonyabb.

A hátrányos helyzetet, halmozottan hátrányos helyzetet megállapító határozattal felvett gyermekek száma alacsony. Az adatokból látszanak az ellátotti területek adottságai is, pl. a Mesemalom Bölcsődében, amely a belvárosban található, a felvett gyermekek szüleinek többsége a környékbeli közszolgáltatási intézményekben dolgoznak, ezért kevesebb gyermek érintett, míg az Avason a Napraforgó és a Katica Bölcsődében, valamint a Győri kapuban a Margaréta Bölcsődében jóval több gyermek szülei jogosultak a kedvezményre.

Bölcsőde	Gyermekvédelmi szempontból kockázatos esetek számai			
	HH gyermekek száma	HHH gyermekek száma	Családsegítés javaslat alapján felvett gyermekek száma	Bölcsődéből kezdeményezett jelzések száma
Napsugár	1	0	0	0
Dobó Katica	0	1	0	0
Petneházy	1	0	0	0
Kilián	0	0	0	0
Heim Pál	0	0	1	0
Margaréta	5	1	0	0
Diósgyőri	0	0	0	0
Katica	0	2	0	1
Mesemalom	1	0	1	0
Napraforgó	0	0	39	0
ÖSSZESEN	8	4	41	1

Belső ellenőrzések eredményei

A bölcsődevezetők adminisztrációs munkája

A bölcsődei felvételhez kapcsolódó nyomtatványok kitöltése megfelelően megtörténik. A TEVADMIN KENYSZI rendszert naprakészen vezetik. Kérdéses esetekben egyeztetnek az intézmény e-képviselőjével. A gyermekek jelenlétéről és az étel igényléshez szükséges adagnyilvántartás vezetésére nagy hangsúlyt fektetnek a vezetők.

A kisgyermeknevelők adminisztrációja

Bölcsődéként minden gondozási egységben megkezdtek az új, módszertani ajánlásnak megfelelő dokumentáció vezetését.

Novembertől kezdődően bekapcsolódtak a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Gyermeknevelési Kara MINI-Ped számítógépes szoftver fejlesztési programjának kipróbálásába, illetve annak további fejlesztésébe. A dokumentáció vezetéséhez készült ajánlás iránymutatásait igyekeznek hasznosítani a kisgyermeknevelők. Így a papíralapon vezetett dokumentáció tapasztalatait hasznosítják a MINI-Ped szoftver program fejlesztésénél.

Szakmai gyakorlatok szervezése, duális szakképzésekben való részvétel

Telephelyeiken már több éve folyamatosan fogadják a szakmai gyakorlatra érkező diákokat. Szociális gondozó és ápoló valamint kisgyermekgondozó,- nevelő szakos képzések esetében egyéni tanulói szerződéssel, vagy szakképzési munkaszerződéssel, más szakok esetén együttműködési megállapodás keretében. A pandémiára tekintettel 2021/2022. tanévben online szakmai támogatással tudták segíteni a diákok, hallgatók felkészülését. 2021. szeptemberétől a diákok fokozott óvintézkedések mellett vettek részt a gyakorlati helyszíneken.

A kisgyermekgondozó,- nevelő képzés kapcsán a BOKIK az általuk végzett ellenőrzés során helyszíni bejárással, a gyakorlat feltételeit, a diákok személyes tapasztalatait, felkészültségüket, a helyszínen vezetett dokumentumok mellett a szerződésekkel kapcsolatos nyilvántartásokat is megnézte. Minden esetben rendben találták a feladatok elvégzését.

Szakmai kapcsolattartás

➤ Családsegítés-gyermekjóléti Alapellátások Igazgatósága és a Központ esetében

A bölcsődei szociális munka kapcsán elsősorban a bölcsődevezetőkkel tartják a kapcsolatot. Egyszerűbb esetekben vagy a családgondozók javasolják egy-egy gyermek bölcsődei felvételét – amit a lehetőségeknek megfelelően törekednek megoldani –, vagy ők fordulnak kérdéseikkel a szakemberek felé.

Védelemben vett gyermekeknél a családgondozó, vagy az esetmenedzser veszi fel a kapcsolatot és a lehetőségeknek megfelelően megoldják a gyermek elhelyezését. Nyomon követik a gyermek beilleszkedését, a család működésének változását.

➤ Más intézményekkel, az ott dolgozó szakemberekkel történő kapcsolattartás

Az óvodákkal rendszeres a kapcsolat, részt vesznek pl. a szülőértekezleteken. Szintén rendszeres a kapcsolattartás a hivatásos gyámokkal a nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek esetében, továbbá a korai fejlesztővel. Megindultak az egyeztetések a Kamilla Korai Fejlesztő vezetésével. A Napsugár Bölcsőde funkció nélküli termeiből többet is használatba adtak, ahol a fejlesztésre érkező gyerekeket tudják fogadni.

A családok átmeneti otthonai (MESZEGYI, Ökumenikus Szeretetszolgálat és a Református Egyház által fenntartottak) esetében az onnan érkező gyermekekhez elmennek családokat látogatni a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezetők. Igyekeznek aktív kapcsolatot tartani az ott dolgozó családgondozókkal.

➤ Szakmai képzéseket végző iskolákkal, felsőoktatási intézményekkel történő kapcsolattartás

Szakmai gyakorlatra érkező diákok felkészítése a szakmai vizsgára

- A tavalyi évben a pandémia miatt nem volt lehetőség a szakmai vizsgákat a telephelyeken lebonyolítani. A felkészítésekben a lehetőségek függvényében igyekeztek részt venni.
- Szakmai gyakorlaton egész évben jelen voltak pl. a Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium 13. és 14. évfolyamos, valamint az Oktatási Stúdió '90 felnőttképzést biztosító képzőhely tanfolyami képzésben résztvevő kisgyermekgondozó,- nevelő csoportjai.

- Főiskolai és egyetemi hallgatókat is fogadtak a Debreceni, a Nyíregyházi és az Eszterházy Károly Egyetemekről egyaránt.
- A képzőhelyekkel jó és hatékony a kapcsolatuk, mindig pozitív visszajelzéseket kapnak.

Jó gyakorlatok

A korábbi gyakorlatnak megfelelően jelen vannak a szakmai munka során.

- Szülőkkel történő fokozatos beszoktatás

Az 1980-as évek óta jó gyakorlat a szülőkkel történő fokozatos beszoktatás. A bölcsődevezetők és a csoportvezetők, a szakmai elvárásoknak megfelelően közösen készítik a beszoktatási ütemterveket. A beszoktatást megelőzi a családlátogatás, melynek során mind a kisgyermeknevelő, mind a család kölcsönösen megismerhetik egymást. Tájékoztódnak, tájékoztatnak a gyermekről, a családról, a bölcsődéről. A családlátogatás alapozza meg a sikeres beszoktatást. **2021. évben erre a járványveszély megelőzése érdekében sajnos személyesen nem volt lehetőség a családlátogatásokra.**

- Családi programok, nyílt napok, Baba-Mama klubok szervezése

A bölcsődékben rendszeresen szerveznek a szülők számára is nyitott programokat. **Ebben az évben csak nagyon korlátozottan hirdettek ilyen programokat. Néhány esetben gondozási egységként a nyári nevelési év búcsúztatóját szervezték meg családias keretek közt.**

Módszertani feladatok

Az intézmény a Magyar Bölcsődék Egyesületének felkérésére 2021-ben is módszertani bázisintézményként ellátta az Észak-magyarországi régióban a módszertani feladatokat. Együttműködési megállapodás keretében többek között az alábbi meghatározott feladatokat végezték:

- Online módszertani tanácskozásokat, műhelymunkákat szerveztek. Személyes találkozások, rendezvények szervezése a pandémia miatt elmaradtak.
- Szakmai tanácsadás, a működő és a működési engedélyezett alatt lévő bölcsődei szakemberek, fenntartók számára. Telefonon, e-mailben, személyesen, sok-sok esetben a helyszíneken is.
- Módszertani szakértések a Kormányhivatali ellenőrzésekhez kapcsolódóan.
- Bölcsődei dajka képzések lebonyolítása.

COVID-19 veszélyhelyzettel kapcsolatos adatok

Az intézmény bölcsődei ellátására is hatással voltak a pandémia miatt hozott védelmi intézkedések.

A 2021-ben a bölcsődék folyamatosan működtek, több telephelyet érintettek a megbetegedések. Az érvényben lévő eljárásrendeket betartva igyekeztek megelőzni a megbetegedések terjedését.

A betegség több esetben is érintette a dolgozókat és a gyermekeket. Ezért a fertőzés terjedésének megelőzése érdekében a közvetlen kontaktus egységeket az érvényben lévő rendelkezéseknek megfelelően karanténba helyezték.

A betegség harmadik és negyedik hullámában 25 alkalommal, 23 gondozási egységet kellett átmenetileg bezárni. Volt olyan egység, amit többször is. Ezek az intézkedések 84 dolgozót és 492 gyermeket érintettek.

Bölcsőde	COVID-19 fertőzésben érint dolgozók és gyermekek száma 2021 évben összesen	
	Igazoltan fertőzött dolgozók száma	Igazoltan fertőzött gyermekek száma
Napsugár	3	4
Dobó Katica	4	1
Petneházy	5	2
Kilián	7	6
Heim Pál	8	1
Margaréta	6	0
Diósgyőri	3	3
Katica	7	1
Mesemalom	4	1
Napraforgó	8	0
ÖSSZESEN	55	19

A fenti táblázatban a betegséggel érintett dolgozók és gyermekek száma kerültek összesítésre:

- 55 dolgozó igazoltan pozitív teszt következtében táppénzes állományba került és
- 19 gyermek esetében lett pozitív a teszt eredménye.

2021. tavaszától megkezdődött a lehetőség a védőoltások felvételére. 2021. december 31-ig az első oltást 10-en, a másodikat 84-en, a harmadikat 47-en kérték. 42 dolgozó nem élt még a lehetőséggel.

5. Szakmai ellenőrzések

2021. év során az intézmény személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátási szolgáltatásait érintően az alábbi ellenőrzések megtartására került sor:

A külső ellenőrzést végző szerv megnevezése	Az ellenőrzött szerv, illetve szervezeti egység megnevezése	Az ellenőrzés tárgya (címe)	Az ellenőrzött időszak	Az ellenőrzés kezdetének és lezárásnak időpontja	Intézkedést igénylő megállapítás	A javaslat alapján előírt intézkedés
Állami Számvevőszék	MESZEGYI	Az önkormányzati intézmények ellenőrzése - Az önkormányzat és társulás irányítása alá tartozó intézmények integritásának monitoring típusú ellenőrzése	2021. év	2021. július 15 – 2021. december 30.	Az intézmény nem vezette a teljesítés igazolására jogosult személyekről és aláírás-mintájukról – elektronikus aláírás alkalmazása esetén a használt tanúsítványokról és az elektronikus aláíráshoz kapcsolódó tanúsítvány nyilvános adatairól – a nyilvántartást.	Az intézmény vezetője intézkedési tervet készített a megállapított kockázat kezelése, megszüntetése érdekében.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény	Szolgáltató működésének 2021 évi ellenőrzése	2021. év	2021. november 30. -	A 2021. november 30-án indult hatósági ellenőrzés 9 bölcsőde vonatkozásában lezárult, azonban a Petneházy Bölcsőde (3529 Miskolc, Petneházy u. 10-12.) esetében az épület építészeti adottságai miatt a tárgyi feltételek jogszabályi biztosítása továbbra sem volt biztosítható, ezért az ellátotti érdekek és a szolgáltatás zavartalan biztosítása érdekében 2022. január 26. napján hatósági szerződés megkötésére került sor 2023. december 31. határidő megjelölésével.	A Petneházy Bölcsőde kiváltására a Miskolc, Mésztelep u. 1. szám alatti 84 férőhelyes új telephely kialakításával kerül sor, melynek megvalósulása 2023 év végére várható

<p>Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály</p>	<p>Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény</p>	<p>Szolgáltató működésének 2021 évi ellenőrzése</p>	<p>2021. év</p>	<p>2021. december 28.</p>	<p>A Kormányhivatal a MESZEGYI család- és gyermekjóléti szolgálatának ellenőrzése kapcsán a személyi és tárgyi feltételek vonatkozásában hiányosságokat állapított meg.</p>	<p>A fenntartó a jogszerű működés helyreállításának igazolására nyilatkozatot küldött az ellenőrző hatóságnak. Az ellenőrzés lezárására ezt követően kerülhet sor.</p>
--	---	---	-----------------	---------------------------	---	--

6. Bűnmegelőzési tevékenység

Az Önkormányzat Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiájának végrehajtásához elfogadott cselekvési program is rögzíti, hogy a város életében nagy jelentőséggel bír a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. A család mellett az oktatási-, nevelési intézmények töltik be a nevelés legfontosabb színterét. A legszervezettebben és leghatékonyabban ezen a színtéren lehet olyan beavatkozási pontot kialakítani, amely hosszú távon hat, tudatosan célozza meg a fiatalok elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését. Ösztönözni kell a város fiatalságát az egészséges életmódra, el kell érni, hogy a fiataloknak legyen igényük a helyes táplálkozásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek.

6.1. A MESZEGYI BŰNMEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉGE

A MESZEGYI a család és gyermekjóléti szolgáltatásokkal elért gyermekek, fiatalok és családok körében, illetve a célcsoport specifikus ellátásokat igénybevevők bevonásával tudja megvalósítani - különböző szakmai tevékenységek által - a bűnmegelőzés feladatát.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában meghatározott célokhoz rendelt intézkedések megvalósításához a MESZEGYI alapfeladatain keresztül és célzott feladatokkal is hozzájárul.

Integrált jellegéből adódóan több szakmai területen, így a gyermekjóléti alapellátások és a célcsoport specifikus ellátások (időskorúak, pszichiátriai betegek, fogyatékos személyek) területén is végez a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia kiemelt beavatkozási pontjainak megfelelő tevékenységet, mint a gyermek és fiatalkorú bűnözés megelőzésével kapcsolatos és az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével összefüggő feladatokat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által a gyermekvédelem területén végzett bűnmegelőzési tevékenység

- Utcai Szociális Munka

2021-ben az utcai szociális munka feladatait 2 fő látta el, az első félévben együttműködésben a Miskolci Rendőrkapitánysággal, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitánysággal, illetve egész évben a MIÖR-rel.

- „Ifjúságvédelmi őrzőjárat”

Az előző évek tapasztalatai alapján 2021. évben is folytatódott a Miskolc város közterületein végzett ifjúságvédelmi őrzőjárat, amely az iskolakerülés, egészségkárosító szerek fogyasztása,

koldulás, kéregetés, kriminalizálódás megelőzésére, megakadályozására irányul. Az őrjáratok Miskolc város forgalmasabb utcáin, parkjaiban, bevásárló és szórakoztató központokban zajlanak. Ezen kiemelt helyszíneken (Széchenyi utca, Centrum környéke, Szinva park és Pláza környéke, Búza tér, Dr. Antall József park, Szinva terasz, Európa tér, Újgyőri főtér, Vasgyár környéke, stb.) az ellenőrzést visszatérően végezték.

A délelőtti, tanítási időben zajló ellenőrzések során 2021. évben 503 alkalommal kerültek kapcsolatba gyermekekkel iskolakerülés gyanújával. Az iskolával minden esetben felvették a kapcsolatot és a tanítási intézmény visszajelzése alapján - amennyiben az iskolakerülés gyanúja megerősítést nyert -, a szülőnek is elküldték tájékoztatásukat, indokolt esetben a területileg illetékes családsegítő szolgáltatnak is jelezték. A gyermekvédelmi szakellátásból szökésben lévő gyermekek esetében az oktatási intézménybe, vagy gondozási helyre történő visszakerülés elősegítése megtörtént. Megfigyelhető, hogy a szakiskolákba, alacsonyabb követelményt támaztó iskolákba járó diákok súlyozottabban érintettek ez évben is.

- **Miskolc Rendőrkapitánysággal végzett éjszakai őrjárat**

Az éjszakai őrjáratok, illetve a Miskolci Rendőrkapitányság által szervezett rendkívüli ifjúságvédelmi őrjáratok péntek esténként zajlottak. Ezeken az alkalmakon egészségkárosító szert fogyasztó, vagy életkori sajátosságának nem megfelelő környezet által veszélyeztetett gyermekekkel kerültek kapcsolatba a szakemberek. Minden esetben megtörtént a szülő tájékoztatása, miszerint kapcsolatba kerültek a kollégák a gyermekével, és milyen veszélyeztető körülménnyel találkoztak. Azon gyermekek esetében, akikkel többször, rendszeresen találkoztak, jelzésüket megküldték az illetékes családsegítő szolgáltatnak. A 2021-es évben is megfigyelhető, hogy a frekvenciáltabb italkimérő és zenés-táncos szórakozóhelyen, pubokban, ahol az éjszakai őrjárat zajlik, nagyobb arányban vannak jelen a szakközépiskolák és gimnáziumok diákjai, és az alkoholfogyasztás a jellemző szerfogyasztás.

- **MIÖR-rel végzett őrjárat**

Az éven sikerült újraindítani a rendészettel végzett közös iskolakerülő és esti őrjáratokat. Kedd és csütörtök délelőtti napokon (kivéve a közoktatási szüneteket) belvárosi iskolakerülő őrjáratok zajlottak gyalogosan, nagyon eredményesen. Havi két péntek estén gyalogos belvárosi szerfogyasztást ellenőrző őrjáratot tartottak az utcai szociális munkások, ugyancsak eredményesen, hiszen ilyenkor találkozhatnak a belvárosi vagy belváros közeli helyeken ittas vagy dohányzó 16 éven aluliakkal.

- **Felderítések**

Az utcai szociális munkás munkaideje meghatározott részében – napközben és az esti órákban – felderítő munkát végez, bejárja azokat a területeket, helyeket, ahol a célcsoport előfordulása valószínűsíthető. Felkutatja a magatartásával, testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő, lakhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyerekeket. A felderítések célja, hogy a város minden pontján a kiskorúak csoportosulásának helyét megtalálja, a gyerekekkel kapcsolatot létesítsen, iskolák, óvodák, játszótérek környékén jelen legyen a város teljes területén. Ilyen esetekben nem csak a város frekvenciált helyeit látogatják, hanem a kieső városrészek megtalálása a cél, ahol kiskorúak tartózkodnak. Jelzés esetén az adott helyet több alkalommal, több időpontot lefedve célorientáltan felkeresik. A cél, hogy a fiatalok lássák, van kint szakember az utcán, akihez fordulhatnak baj esetén.

A legkeresettebb hely továbbra is a belváros, és annak környékén lévő parkok, játszóterek. Az iskolai időben nem az intézményben tartózkodó fiatalok elsősorban a Plázában és a Szinvaparkban vannak, illetve a parkolóházakban.

A kéregető, kolduló gyerekek miatt a nagyobb áruházak parkolóit több alkalommal felkeresték.

Rendszeres programok az év során

- Korrepetálás: Két fő utcai szociális munkás időszakos jelleggel vállalt segítséget az általános iskolás gyerekek iskolai felzárkóztatásában a Központ épületében.
- Faosztás: A MESZEGYI szervezésében zajló szociális tűzifaosztás lebonyolításában az utcai szociális munkás kollégák is részt vesznek. A faosztás a város különböző, általában a TSZK-k területéhez kötődő épületekben történt.
- Nyári tábor: Nyári tábor szervezésében és annak kivitelezésében is részt vállaltak az utcai szociális munkások. Egy hetes tábort szerveztek, aktívan részt vettek benne, a programokkal teli gyermekfelügyelet a reggeli órától délután négy óráig tartott.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által végzett bűnmegelőzési tevékenység

2021-ben 196 esetben érkezett jelzés kiskorúak által elkövetett bűncselekmény, illetve szabálysértés tárgyában.

A jelzések tartalma:

- lopás,
- közokirat hamisítás,
- rongálás,
- személyes szabadság megsértése,
- önveszélyeztető magatartás,
- testi sértés
- garázdaság
- rablás
- kábítószerrel történő visszaélés
- becsületsértés
- sikkasztás
- kiskorú veszélyeztetése
- magánokirattal való visszaélés
- közúti közlekedés biztonsága ellen elkövetett cselekmény

A lopások száma jelentős emelkedett, melyet sok esetben rendezett anyagi körülmények között élő kiskorúak követtek el. Nem megélhetési problémák álltak javarészt a lopások hátterében, hanem a deviáns magatartású kortársak negatív hatása, egymás heccelése, a kalandkeresés.

Az esetek okai közül a legtipikusabbak az alábbiak:

- Családi szocializációs minta,
- szociális krízis (nem egy esetben a kihűlés, fagyás elkerülése érdekében történő tüzelő lopások miatt indult eljárás),
- a szabadidő eltöltésére összeverődő kortárs csoportok negatív hatásai,

- szegénység,
- szocializáció hiánya,
- szülői felügyelet hiánya,
- társas befolyásolás, szerhasználat.

A fiatal-, illetve gyermekkorú elkövetőknél tapasztalható az átlagtól eltérő családi, szociális háttér, azaz gyakrabban fordul elő a családi, rokon környezetben a bűnelkövetés, a gyermek és a szülők alacsony iskolázottsága, a hátrányos szociális háttér, munkanélküliség. Amennyiben ehhez társul a családban előforduló bűnözés, gyakran a fiatal- vagy gyermekkorú is összeütközésbe kerül a törvénnyel. Az okok még a családon belüli problémákra, a szülői felügyelet, szeretetkapcsolatok nélkülözésére, a rossz baráti társaságra és a veszteni való hiányára vezethetők vissza az esetek többségében.

Hatósági eljárás során a gondozási-nevelési terv tartalmazza a gyermek, szülő, az esetmenedzser, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a jelzőrendszeri tagok feladatait. Az együttműködés során tapasztalat, hogy vannak családok – szülők, gyermekek, akik megértik a probléma súlyát, a bűncselekmény következményeit viselik, és szülői odafigyeléssel kerülnek az ismételt bűnelkövetést. A legsúlyosabb esetekben az elkövető gyermek védelembe vételének sincs igazán visszatartó ereje a további bűncselekmények elkövetésére, melynek végső kimenetele a gyermekvédelmi szakellátásba vagy büntetés-végrehajtási intézetbe történő bekerülés.

Súlyos probléma, hogy a különböző kábítószeres használat a hatóságok előtt rejtve maradnak, hiszen a fogyasztók maguk is arra törekednek, hogy ne lepleződjenek le. Nagy a látencia és a Szolgálat sok esetben tehetetlenül áll a problémával szemben. Veszélyes forrás az új tudatmódosító szerek használatánál, amelyek gyakran semmilyen tiltólistán nem szerepelnek, hogy beláthatatlan egészségügyi veszéllyel fenyegetnek, hiszen gyakran az összetételük, illetve hatásuk a fogyasztó számára teljesen ismeretlen.

A MESZEGYI-ben szervezett elsődleges prevenciós programjaik bűnmegelőzési célt is szolgálnak. A gyermekek számára az óvodai és iskolai szociális segítők által szervezett csoportos foglalkozásaikban rugalmasan reagálnak a gyerekek problémáira, az őket érő veszélyforrásokat figyelembe véve állítanak össze tematikus foglalkozásokat.

A Belvárosi TSZK által szervezett kreatív kézműves foglalkozás 5 alkalommal került megrendezésre, amely során a gyermekekkel közvetlen kapcsolatba kerültek munkatársaik, így lehetőség nyílt a személyes beszélgetésekre, ismerkedésre, értékközvetítésre is.

Az intézmény nyári napközis és bentlakásos táborai is általános prevenciós célokat szolgálnak, a csellengés megelőzését, a szabadidő hasznos eltöltését segítik. 2021-ben minden TSZK szervezett napközis tábort, az Avasi TSZK bentlakásos Erzsébet tábort, a Központ és az óvodai és iskolai szociális segítők szervezésében 8 napközis tábor zajlott a nyári szünetben.

Célzott bűnmegelőzési program zajlott ugyancsak a Belvárosi TSZK-ban, amit a Promise Egyesület bonyolított le. A programot a rendőrség egyik munkatársa tartotta, aki egy mesét feldolgozva adott át ismereteket bűnmegelőzéssel kapcsolatban, és érzékenyítette a résztvevő gyerekeket. A foglalkozás végén a gyerekek mesekönyvet kaptak, melynek a címe: Erdőváros meséi (Tartalomból: A négy muskétás, őrszem, ki lakik az odúban, trükkösök és fortélyosok, árulás stb.)

Közlekedésbiztonsági program szervezésében is részt vettek a kollégák. Ez szintén nagyon hasznosnak bizonyult az óvodások számára. A gyerekek ezt a foglalkozást is nagyon élvezték. Az utcai szociális munkások rendőrséggel és a MIÖR-rel végzett gyermekvédelmi eljáratai szintén a célzott bűnmegelőzési tevékenységeik közé tartoznak.

Az elmúlt évekhez képest 2021-ben növekedett a rendőrségtől érkező jelzések száma, mely alapvetően a jelzőrendszeri tanácsadó folyamatos egyeztető tevékenységének köszönhető.

A pandémia okozta rendezvénykorlátozások a prevenció tevékenységek szervezésének nem kedveztek, több, régebben jól működő programban kényszerszünet volt a tavalyi évben.

A pártfogó felügyelőkkel a bűnelkövető fiatalok kapcsán szoros az együttműködés.

- Észlelő és jelzőrendszer működtetése

A gyermekjóléti szolgálat feladatai közé tartozik az észlelő és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermeket általában veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerését. Az észlelő-jelzőrendszer képezi a szolgáltatás egyik alappilléret, mert az abban résztvevő szakemberek révén, a saját szakterületükön fellelhető, a családokkal és gyerekekkel kapcsolatos problémák jelzése során kerül a szolgálat látókörébe a megoldandó probléma. A jelzőrendszer működése egyúttal team munkát is jelent, mert a problémák összetettsége miatt a megoldás is sokszor a szakterületek együttműködése során valósul meg.

Az egyes szociális és gyermekjóléti tárgyú miniszteri rendelet módosításáról szóló 55/2015. (XI.30.) EMMI rendelet, önálló fejezetben tárgyalja – a törvényi rész hangsúlyozás érdekében - az észlelő és jelzőrendszer szabályozását. Minden szolgáltatónak jelzőrendszeri felelőst kell kijelölnie a helyi jelzőrendszeri munka hatékonyabb és koordináltabb működése érdekében, (heti jelentést készít). Feladatait a Gyvt. 17. §-a, az Szt. 64.§ (2) bekezdése és az NM rendelet. 9.§ (1) bekezdése szabályozza.

A Szolgálat által működtetett észlelő és jelzőrendszer figyelemmel kíséri a családok és gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét, szolgáltatások iránti szükségleteit. A Szolgálat a jelzőrendszer tagjait felhívja jelzési kötelezettségeire, fogadja a beérkezett jelzéseket, intézkedéseket tesz, melyről tájékoztatja a jelzéstevőt. Heti jelentést és éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít. Kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal. Minden TSZK-ban működik jelzőrendszeri felelős, aki összefogja az adott ellátási területhez tartozó jelzőrendszeri munkát és kapcsolatot tart a Központ jelzőrendszeri tanácsadójával.

Nagyon fontos szerepe van a probléma megoldásában a jelzőrendszeri tagok időbeni információinak és a megoldásban való aktív közreműködésnek.

A törvényi előírás kötelezővé teszi a szakmaközi megbeszélések összehívását évente legalább hat alkalommal. A szakmaközi megbeszélésekre meg kell hívni a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjait, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükséges. Célja, hogy a szolgálat és az észlelő-jelzőrendszeri tagok együttműködését elősegítse, illetve hatékonyabbá tegye.

Minden év február 28-ig szakmai tanácskozást kell összehívni, melynek az előző év értékelése a feladata a jelzőrendszeri tagok bevonásával. 2021. évben az Avasi TSZK Közösségi terében került megrendezésre az éves tanácskozás a járványhelyzet miatt, a megszokottnál szűkebb körben. Ez a forma alkalmasabb volt a tanácskozás igazi céljának megvalósításához, mint az eddigi nagy körben frontálisan tartott konferenciák.

A család- és gyermekjóléti szolgálat konkrét esetekhez kapcsolódóan esetkonferenciát szervez, a család és az érintett szakemberek bevonásával. Ennek célja, a szolgáltatást igénybe vevő gyermeket és családot érintő információk cseréje, azok rögzítése, a feladatok meghatározása, illetve elosztása a résztvevő szakemberek és egyéb meghívottak között. Az esetmegbeszélés mellett, de nem helyette az esetfelelősök, illetve esetmenedzserek esetkonzultációt tartanak az érintett szakemberekkel.

A Szolgálathoz 2021-ben érkezett jelzések számát és a jelzőrendszeri tagok közötti megoszlási arányát tükrözi a következő táblázat:

JELZŐRENDSZERI TAG MEGNEVEZÉSE	0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma	Nagykorú személyekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	341	86
Ebből védőnői jelzés	299	55
Család- és gyermekjóléti szolgálat	118	12
Család- és gyermekjóléti központ	110	18
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	70	
Átmeneti gondozást biztosítók	68	29
Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása		
Köznevelési intézmény	912	20
Rendőrség	254	8
Ügyészség, bíróság	40	5
Pártfogó felügyelői szolgálat	33	
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	13	4
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	4	
OKIT	13	8
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	2	
Önkormányzat, jegyző	12	21
Foglalkoztatás- felügyeleti hatóság		
Katasztrófavédelem		
Közüzemi szolgáltatók		5
Gyermekjogi/ellátottjogi képviselő/betegjogi képviselő		
Hivatásos gondnok		
Javítóintézet	1	
Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	561	324
Állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	80	19

Büntetés- végrehajtási intézet, végrehajtási pártfogó felügyelő	2	
Összesen	2634	564
A jelzésekkel érintett személyek száma (nem halmozott adat)	2090	487

A táblázatban a vastagított számok mutatják a legmagasabb számú jelzéseket. Az ellátási területen működő jelzőrendszer tagjainak együttműködési tapasztalatairól a Központ fejezetében található összegzés, amely esősorban a gyermekekre vonatkozó jelzőrendszeri munkát taglalja. A felnőttek kapcsán érkező jelzések jelentősen elmaradnak a gyermekekről tett jelzésekhez képest.

A Szolgálat által biztosított gyermekvédelmi prevenciók tevékenységek bemutatása

Belváros Területi Szolgáltatási Központ programjai

Csoport foglalkozások, prevenciók programok

Az elmúlt évben a csoportfoglalkozások leginkább az Önkormányzat „Városrészi együttműködés” projektjének részeként valósultak meg.

Játszóházak szerveztek 5 alkalommal a Belvárosi Óvoda Kassai Úti Tagóvodájában és a Katowice Úti Tagóvodákban.

Táborok

A nyári táborok mindig nagyon népszerűek, és jelentős igény is van rá. 2021-ben 2 nyári napközis tábor került megszervezésre. Az egyik július elején, a másik augusztus elején. A programok között szerepelt látogatás a Vadasparkban, bobozás Tapolcán, strandolás, játszóház a Cifra palotában, kisvonatozás Garadnára stb.

Az év első felében **„Háztartásgazdálkodás csoport”** is működött, amit kéthetente hétfői napokon tartottak a kollégák. A csoport működése az adományosztással volt egybekötve. Alkalmanként 20-25 fő vett részt rajta. A csoport a pandémiás helyzet, majd a két TSZK költözése, összevonása okozta változások miatt megszűnt, de az újraindítása folyamatban van.

Avasi Területi Szolgáltatási Központ prevenciók tevékenysége

Az Avasi Községi Térnek állandó közösségei vannak, bár az elmúlt év nagy részében online voltak kénytelenek működni. A Covid-19 járvány lehetetlenné tette közösségi programok szervezését, a klubok és csoportok személyes jelenléte minimálisra csökkent. A Térben megjelenő forgalom jelentősen csökkent, ezt a tendenciát ellensúlyozta valamelyest a Községi Térbe szervezett társasházi lakógyűlések alkalmi, valamint a közkedvelt nyári napközis táborok. Az alábbi programok kerültek megszervezésre az Avasi TSZK-ban

➤ **Munkaerő piaci tanácsadás**

A Munkaerő piaci tanácsadás olyan tartós munkanélkülieknek nyújt segítségeket, akik önerőből képtelenek munkát találni alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy infokommunikációs eszközök hiányában. Az alacsony iskolai végzettségük miatt a nyílt munkaerőpiacon hátránnyal indulnak, nincsenek meg azok a képességek és készségek, hogy önállóan munkát találjanak. A célcsoportra jellemző, hogy nehezen motiválhatóak, folyamatos gondozásra szorulnak. A jövedelmük nagy részét a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, illetve a családi pótlék teszi ki. A szolgáltatás célja, hogy az álláskeresőket, a

tartósan munkanélküli személyeket aktivizálja, visszajuttassa a nyílt munkaerőpiacra. A kliensek a tanácsadás folyamán olyan, az álláskeresésben eredményesen hasznosító technikákat ismernek meg, sajátítanak el, mint a meg nem hirdetett állások megtalálása, önéletrajz írás, telefonálás a munkaadónak, felkészülés a személyes találkozóra.

Az ügyfélfogadás hetente egyszer elérhető az érdeklődők számára, a személyes találkozókhoz előre egyeztetett időpont szükséges.

2021-es évben 27 személy vette igénybe a tanácsadást, összesen 50 tanácsadásra került sor. Az előző évekhez hasonlóan az első alkalommal mindig a kliens megismerése történik, illetve a tájékoztatásuk, hogy a tanácsadás miben, és milyen keretek között tud segítséget nyújtani az álláskeresésben. Ha a kliens igényt tart a szolgáltatásra kialakul egy rendszeres kapcsolattartás, valamint önéletrajz elkészítése, konkrét álláshely ajánlása személyre szabottan.

➤ **Hitel-S program – Máltai Szeretetszolgálat**

A Hitel-S Program adósságrendezi tanácsadási programja 2013 tavaszától foglalkozik rászoruló családokkal, alapelveik között szerepel az önkéntesség, a titoktartás, a semlegesség, közvetítés, a támogatói hálózat. A programban nem a lakásokra, hanem a családokra koncentrálnak, nem a lakás „megmentése”, hanem a család kereteinek újrafogalmazása, az önsegítés megerősítése a cél. Az adósságrendezi tanácsadás 2016. 02. 17-én indult az Avasi TSZK Szentgyörgy utcai telephelyén. Az ügyfélfogadás hetente egyszer elérhető az érdeklődők számára. A személyes találkozókhoz előre egyeztetett időpont szükséges.

➤ **Táborok**

❖ **„Napraforgó” Nyári Napközis tábor**

A Napraforgó Nyári Napközis tábor 2021. július 26. (hétfő) és július 30. (péntek) napja között került megszervezésre. A tábor ezen a héten hétköznapokon reggel 7:30 órától délután 16:00 óráig (szerdán 17:30 óráig, illetve pénteken 12:00 óráig) nyújtott felügyeletet és tartalmas elfoglaltságot a táborban résztvevő kisiskolások részére. A tábor célcsoportja a 6-13 éves korosztály, a cél azon családok segítése, ahol nehezen megoldott a szülői felügyelet a nyári szünidőben a szülők munkavállalása miatt. A táborban 12 gyermeket táboroztattak, őket 3 családsegítő felügyelte minden nap.

Programjaik között szerepeltek: Máltai Szeretetszolgálat játszótér, Ökumenikus Segélyszervezet Közösségi Terében játék és kézműveskedés, Factory Aréna, Lillafüred, Garadnára kirándulás kisvonattal, Strandolás a Miskolctapolcai Strandon, Tűzoltó bemutató habparti, Jégkrémezés.

❖ **„Miskolci Balaton” Erzsébet tábor - 2021-ELM-01-00485 pályázati azonosító**

A teljes mértékben ingyenes tábor ideje: 2021. augusztus 15 – 20., helyszíne Zánkafürdő volt. 2021. augusztus 15-én indult a 31 fő gyermekből álló csoport három kísérővel Zánkafürdőre az Erzsébet táborba. A gyermekek egy része már jól ismerte egymást, hiszen az évek során az Avasi TSZK által szervezett nyári napközis táborokban, játszóházakban, nyári táborban már találkoztak, a másik részük most először vette igénybe az Erzsébet tábort.

➤ **Korrepetálás**

Hosszú évek óta biztosítják ellátási területünkön a korrepetálást, mint szolgáltatást. Sikeresen bevonásra kerültek önkéntes diákok, leginkább a Jezsuita Gimnázium tanulói közül. Minden héten szerdán, 15.00-18.00 óra között segíti a bevont segítő a felzárkóztatásukban a gyerekeket, általános iskolai és középiskolai tananyagokban egyaránt. Céljuk a gyermekek preventív támogatása, iskolai tanulmányaik során a tanulók iskolai készségeinek szakszerű

fejlesztése, az őt tanító pedagógusok szakmai segítése. Mivel egyéni foglalkozásokról van szó, ezt a szolgáltatást nem kellett felfüggeszteni a járvány időszakában sem.

A Diósgyőr-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ prevenciós tevékenysége

A járványügyi intézkedések előtérbe helyezése során csoportos prevenciós tevékenységet nem tudtak végezni. A programok szervezésénél évek óta nagy problémát jelent a helyhiány, mert nincs olyan tér, ami megfelelően tágas lenne csoportos foglalkozások lebonyolítására.

Az Önkormányzat, mint fő pályázó a MESZEGYI-vel és a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködve a TSZK ellátási területén működteti **„A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” (TOP-6. 9. 1-15-20116-0001) „Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban” Területi Operatív Programot.**

A program rész céljai:

- Segítse elő a TOP-6.7.1 projekt előkészítését, az integrált lakókörnyezetbe költöztetendő személyek, vagy a projekt során a költöztetésbe bevont személyek felkészülését.
- Segítse elő a már az integrált lakókörnyezetben élők, vagy már az akcióterületen lévő felújított lakókörnyezetben élők „fogadókészségét”, az új családok befogadását.
- Javuljon az akcióterületen élő célcsoportú személyek jövőképe, növekedjen az önfenntartásra, a család és a háztartás fenntartására vonatkozó tudása, igénye.
- Javuljon a környezetben élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése.
- Növekedjen azon személyek száma, akik társadalmi felzárkózást segítő, különösen oktatási, képzési és foglalkoztatási programokba kapcsolódnak.
- Növekedjen a célterületen élő személyek közül a foglalkoztatásba kerülők száma.
- Javuljanak a programba bevont iskoláskorú gyermekek/ fiatalok iskolai előrehaladási esélyei, tanulmányi eredményei és szabadidő eltöltési lehetőségei.

A projekt programjaiba a családsegítők is irányítanak klienseket.

➤ Vasgyári- napközis tábor

A tábor célja a klienskörökben gondozott, a Lyukóvölgy és vasgyári szegregátum területén élő 7-13 éves gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése, a segítő és ellátott közötti bizalmi kapcsolat erősítése. A tábor létszáma 15 fő. A szociális munka eszközeivel az ellátott gyermekek figyelemhiányára fókuszálva törekednek megtalálni a segítő és kliens közötti kapcsolat megerősítésére szolgáló lehetőségeket. A nyári szabadidő hasznos eltöltésére való iránymutatás, a korcsoportok közötti kapcsolódási pontok megtalálása, esetleges pozitív baráti kapcsolatok kialakítása is célkitűzés volt a gyerekek között. A tábor megszervezésével segíteni szándékozták a látens problémák felszínre kerülését.

Alkalmazott módszerek: szabadtéri játékok, figyelemkoncentrációs feladatok, kézműveskedés, oktatáshoz kapcsolódó ismeretanyagok átadása, konfliktuskezelés, prevenciós foglalkozások a deviáns magatartásformák elkerülése érdekében.

A tábor teljes mértékben ingyenes volt a résztvevők számára, napi kétszeri étkezést tudtak biztosítani a fiatalok számára, ami egy tízórait és ebédet tartalmazott. Egyik fő támogató a „Városrészi együttműködők” elnevezésű TOP-6.9.2 projekt volt, akiknek több programot, kézműves eszközöket és ellátást köszönhetnek. Az intézmény is hozzájárult a

megvalósításhoz 20 ezer forinttal, amit a fagyira, ásványvízre költöttek, és még egy kis édességből álló csomagot is sikerült összeállítani a résztvevők számára útravalónak. A tárgyi feltételek biztosítása a Szolgáltatásnál fellelhető játékok, kézműves tevékenységre alkalmas dolgok segítségével történt.

Prevenációs tevékenység a Perecesi Területi Szolgáltatási Központban

A korábbi évekhez hasonlóan, az alapfeladatok ellátása mellett nagy hangsúlyt helyeztek a prevencióra, melynek célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása, veszélyeztetettség megelőzése.

Az **Észak-keleti Átjáró Egyesület Tanodájával** nagyon jó az együttműködésük, napi kapcsolatban állnak a munkatársak. Több védelembe vett és családba fogadott gyermek jár a csoportba. A házi feladataik így minden nap elkészülnek, tematikus foglalkozásokon haladnak az anyaggal, egyéni fejlesztésre is jut idő. A Gyvt-be beillesztett szolgáltatás a gyermekek esélynövelő és prevenációs megerősítését szolgálja.

A Perecesi Területi Szolgáltatási Központ munkatársai ebben az évben az ellátási területünkön élő, hátrányos helyzetű gyermekek **nyári táboroztatását** vállalta. A megvalósításhoz szükséges feltételeket, programokat a TOP-6-9-2. „Városrészi Együtthatók” projekt adta.

A Szünet-tér programok keretében a hét minden napján tudtak tematikus foglalkozásokat tartani, melyeket az előadók a gyermekek életkorának megfelelően, érthetően adtak elő. A kisiskolások nagyon élvezték a foglalkozásokat.

A tábor programjai: Kézműves foglalkozás keramikussal, Sportprogram, Hangszer bemutató, Közlekedés biztonsági napok - Akadálypálya gokarttal.

6.2. A MISKOLCI ÖNKORMÁNYZATI RENDÉSZET 2021. ÉVBEN VÉGREHAJTOTT IFJÚSÁGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEI

A Miskolci Önkormányzati Rendészet (a továbbiakban: MIÖR) az ifjúságvédelmi feladatait a társszervekkel a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztályával, valamint a MESZEGYI-vel és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gyermekvédelmi Szakszolgálattal együttműködve szervezetteren végzi.

A MIÖR és a MESZEGYI közös ifjúságvédelmi tevékenységeinek érdekében a 2019. évben létrejött és azóta is funkcionáló együttműködési megállapodás tartalmazza a két szervezet közös munkájának irányvonalait, a résztvevő felügyelők, szociális munkások ellátandó feladatait.

Együttműködés célja:

- a tanítási időben oktatási intézményen kívül tartózkodó, szabadidejét az utcán töltő, kallódó csellengő gyermekek segítése,
- a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülést elősegítő, szükség esetén átmeneti gondozásának, vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének

- kezdeményezése
- Miskolc belvárosi tereinek, szórakozóhelyek környezetének ellenőrzése a közbiztonság és közrend védelmében

Operatív együttműködés:

- Iskolakerülést felderítő és ellenőrző őrzőjárat (hetente 2 alkalom)
A felderítés a MESZEGYI utcai szociális munkás kollégáival közösen, előre meghatározott útvonalakon történik.
Kiemelt feladat a közrend és közbiztonság fenntartását szolgáló, valamint a társadalom által elvárt alapvető normák és magatartási szabályok közvetítése a fiatalok részére.
A kiskorúakat veszélyeztető helyzetekben a beavatkozás az utcai szociális munkásokkal együttműködésben, a jogszabályok szerinti felhatalmazás alapján történik.
Amennyiben az iskolakerüléssel érintett gyermekek, fiatalok esetében a veszélyeztetettség mértékéből fakadóan hatósági beavatkozás válik szükségessé, úgy rendőrséggel való kapcsolatfelvételle, intézkedésre kerül sor.
- Csellengés és egészségkárosító szerek köztereken való használatának ellenőrzését szolgáló őrzőjárat (havonta 2 alkalom)

A kiskorúakat veszélyeztető helyzetekben a beavatkozás az utcai szociális munkásokkal együttműködésben, a jogszabályok szerinti felhatalmazás alapján történik.
Amennyiben egészségkárosító szer használatával érintett gyermekek, fiatalok esetében a veszélyeztetettség mértékéből fakadóan beavatkozás válik szükségessé, úgy a mentőkkel, illetve rendőrséggel való kapcsolatfelvétel szükséges.

A MIÖR tevékenységei során a szóban forgó időszakban 3 alkalommal küldött jelzést a MESZEGYI részére az alábbi ifjúságvédelmi, családvédelmi ügyekben.

- fiatakorú gyermek közterületi szeszesital fogyasztás,
- kiskorú gyermek jelenlétében történő koldulás.

A 2020. év elején megjelent, majd pandémiává alakult Covid-19 vírus nagymértékben befolyásolta a rendészet ezen évre meghatározott, együttműködésein is alapuló ifjúságvédelmi feladatainak ellátását. A 2020. november 11-én életbe lépő intézkedések, a középiskolák digitális munkarendre való átállása, a 20.00 és 05.00 óra közötti időtartamra vonatkozó kijárási tilalom, valamint a járványügyi helyzet romlása miatt a 2021. március 08. napján bevezetett iskolai, óvodai bezárások által a MESZEGYI-vel közösen végzett őrzőjáratok szüneteltek. Az iskolakerülést felderítő és ellenőrző őrzőjáratok 2021. május 11-én, a hétvégén zajló csellengés és egészségkárosító szerek köztereken való használatának ellenőrzését szolgáló őrzőjáratok 2021. június 4. napjával indultak el. Az őrzőjáratok során a 2021. évben 74 fő fiatakorú személlyel szemben történt intézkedés közterületen történő alkoholfogyasztás miatt.

A Miskolci Rendőrkapitányság Ifjúságvédelmi Őrzőjáratai, melyre a rendészet minden alkalommal 2 fő közterület-felügyelőt biztosít, a fent már részletezett intézkedések hatására,

ideiglenesen felfüggesztésre került, a rendőrség fokozott ellenőrzési akcióiba beépítve egyedül végezte e tevékenységet.

A Covid-19 járvány részben befolyásolta a MIÖR társhatóságokkal, társszervekkel történő minden évben megrendezésre kerülő egyeztető megbeszéléseinek 2021. évre tervezett számát is, melyek a következő témákra épültek fel:

- A 2020. évben közösen elvégzett ifjúságvédelmi feladatok, intézkedések elemzése, kiértékelése, a 2021. évre vonatkozó tervezetek megvitatása, elfogadása,
- GISPÁN a rendészet által használt térinformatikai rendszer, mely segíti a társszerveket a külterületen élő családok, gyermekek felkutatásában,
- Környezetében megközelíthetetlen területen található ingatlanokhoz való eljutás, a rendészet terepjárói segítségével,
- A társszervek problémás családokkal szembeni családvédelmi, gyermekvédelmi intézkedéseinek rendészeti jelenléttel történő támogatása.

Továbbra is működött a kapcsolattartás a járványügyi intézkedések figyelembevételével a MIÖR és az iskolák, óvodák vezetői, pedagógusai, valamint az iskolarendőrök és szociális munkások között. A rendészet preventív jellegű megjelenéssel igyekezett biztosítani az iskolák környezetét, valamint szeptemberben, iskolakezdekéskor az intézmények környezetében található gyalogátkelőhelyeket, a közbiztonság és közrend érdekében.

A MIÖR felügyelői a közterületi szeszesital fogyasztás, csendháborítás, köztisztasági szabályok megsértése, valamint a kábító vagy pszichotrop anyag hatása alatt álló fiatalok személyekkel szemben több esetben kezdeményeztek intézkedést. A járőrök az intézkedés alá vont fiatalok személyre vonatkoztatva közvetlenebb beszélgetés formájában preventív jelleggel, figyelemfelhívással is éltek azokra a magatartásokra tekintettel, amelyekre bűncselekményt, szabálysértést valósítanak meg, illetve ennek megelőzésére, elkerülésére, valamint az általános jogkövető normák, magatartások megtartására, és az újabb jogsértés ismételt elkövetésének megelőzésére.

6.3. A MISKOLCI RENDŐRKAPITÁNYSÁG BŰNÜGYI OSZTÁLYÁNAK 2021. ÉVRE VONATKOZÓ IFJÚSÁGVÉDELMI JELENTÉSE

A bűnmegelőzés az egyik legfontosabb terület a kriminalitás elleni küzdelemben. Ennek megfelelően a Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területén, így Miskolc városban is nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, elsődleges céljaik között szerepel a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése, a deliktumokat előidéző okok mérséklése. Részt vállalnak a bűnmegelőzési munka valamennyi területén, hogy ezáltal biztosítsák minden korosztály bűnelkövetővé és áldozattá válásának elkerülését.

Az egyik legveszélyeztetettebb korosztály a gyermek- és fiatalok, akiknek egyik jellemző tulajdonsága a hiszékenység, az életkorukból adódó könnyelműség, fizikai fejletlenség, továbbá, hogy értékeik iránt nem érznek kellő felelősséget, így könnyen válnak áldozattá, az elkövetők ezeket kihasználva "találják meg" őket. Erre való tekintettel kiemelt figyelmet

fordítanak a fenti korosztály felvilágosítására, szükségesnek tartják minél szélesebb körben, általános- és középiskolákban, kollégiumokban osztályfőnöki órákon és szülői értekezleteken felhívni a gyermekek és szülei figyelmét mind az áldozattá- mind pedig a bűnelkövetővé válás elkerülésének lehetséges módjaira.

Az év első felében a járványügyi helyzetre való tekintettel az oktatási intézetekben nem tudtak személyesen megjelenni, de a 2021/2022. tanév elejétől 27 általános- és középiskolában került sor bűn- és baleset megelőzési témájú órák megtartására a bűnmegelőzési főelőadó, és az iskolarendőrök, továbbá 38 esetben az iskolai bűnmegelőzési tanácsadók által.

2021. nyarán 3 alkalommal jutottak el a Miskolci Egyetem által szervezett "Lego táborba", egy esetben pedig a Miskolci Ifjúsági Házban lebonyolított nyári táborba, ahol a 6-14 éves korosztály számára tartottak preventív jellegű előadásokat.

A Covid-19 járvány okozta korlátozások miatt az elmúlt tanév második félévében nem került sor a D.A.D.A. program oktatására, azonban 2021. szeptemberétől 2 általános iskola 3 osztályában indult meg a Rendőrség biztonságra nevelő programja, továbbá 5 miskolci óvodában került bevezetésre az OVI-ZSARU program.

Miskolc város területén 2021. szeptemberétől havi rendszerességgel szervezték meg a korábbi évekhez hasonlóan az "Ifjúságvédelmi őrzőjáratot", mely a fiatalok iskolakerülésére, az egészségkárosító szerek fogyasztására, bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására, illetőleg az áldozattá válásuk elkerülésére irányult.

Az Országos Rendőr-főkapitányság és a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) 2020. évben partnerségi megállapodást írt alá a "Ne hagyd, ne tedd! - emberkereskedelem elleni kampány" végrehajtásáról, melynek lényege, hogy a 10-18 éves korosztály számára figyelemfelhívó előadásokat tartanak az emberkereskedelem veszélyeiről, a jelenséggel kapcsolatos hasznos ismereteket adnak át drámapedagógiai eszközökkel, játékokkal kiegészített interaktív foglalkozások során. A programban részt venni szándékozó intézmények vonatkozásában Miskolc város területén felmérést végeztek, melynek eredményeképpen 2022-ben, a Kapitányság illetékességi területén működő intézmények közül 1 középfokú oktatási intézményben és 11 gyermekvédelmi intézetben kerül a projekt bevezetésére.

A bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik az állami, önkormányzati szervek, társadalmi szervezetek, társszervekkel történő együttműködés. Kapitányságunk a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézménnyel, a Területi Gyermekjóléti Szolgálattal, az Áldozatsegítő Központtal, az Áldozatsegítő Szolgálattal valamint a Miskolci Önkormányzati Rendészettel és több civil szervezettel is folyamatosan tartja a kapcsolatot, segítik egymás munkáját. A bűnmegelőzési főelőadó a szakmai egyeztetéseken, megbeszéléseken részt vesz, az együttműködés tapasztalatait a szervezet szakembereivel megvitatja.

6.3.1. A gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények

Az Egységes Nyomozói és Ügyészségi Statisztika (ENYÜBS) adatai alapján, a Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területén 2020. évben a gyermekkorú elkövetők száma 26 fő volt, ami a 2021. évi adatok szerint 20 főre csökkent. Az elkövetők az elmúlt évben leginkább vagyon elleni (lopás) bűncselekmény elkövetésében vettek részt. Kiemelt tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése miatt az elmúlt években nem kezdeményeztek eljárást gyermekkorú személlyel szemben.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények vonatkozásában az elkövetők száma 2020. évben 288 fő volt, 2021. évben ez a számadat is csökkent, 259 főre. A fiatalkorúak által megvalósított bűncselekmények nagy részét jellemzően szintén a vagyon elleni bűncselekmények (leginkább a lopás), a közrend elleni bűncselekmények (pl. garázdaság), illetve kisebb számban a testi sértések teszik ki.

6.3.2. A bűnelkövetés okainak bemutatása

A bűnelkövetővé válás kialakulásában szubjektív és objektív okok is szerepet játszanak. A fiatalkori kriminalitás előrejelzője lehet az alacsony intelligencia szint, a verbális készségek nem megfelelő szintű fejlődése, amely akadály a társadalomba, közösségbe való beilleszkedésnek, ami sok esetben deviáns viselkedéshez vezet. Mivel az elsődleges közösségi szintér egy gyermek életében a család, majd az iskola, ezért fontos szerepe van annak, hogy a fiatal milyen családban él, később milyen közösségben nevelkedik.

A fiatalok bűnelkövetővé válásának okai lehetnek a családi élet felbomlása, a családi nevelés milyensége (alkoholista családi környezet, helytelen nevelés), a családtagok egymáshoz való viszonya (családon belüli erőszak), a szülőktől látott minta öröklődése (agresszív szülő), család átlagon aluli jövedelmi helyzete, illetőleg a lakásviszony nem megfelelő helyzete. A leggyakrabban előforduló okok közé tartoznak még a rossz baráti környezet, a kortárs csoportok valamint a média, az internet negatív hatása.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia meghatározza: társadalmi érdekünk, hogy a fiatalok bűnelkövetővé válásának tényezőit minimálisra csökkentjük, amelyben a rendőrségnek is - humán, anyagi és technikai lehetőségeihez mérten - a lehető legnagyobb mértékben részt kell vállalnia.

7. Civil szervezetekkel történő együttműködés

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a gyermekek és családok helyzetének javítását. Felismerve a civil szervezetek által nyújtott segítség előnyeit, lehetőségeit, a családokat és gyermekeket segítő civil szervezetekkel továbbra is kiemelten együttműködik és lehetőségeihez mérten anyagilag is támogatja őket.

A MESZEGYI több évtizedes működése során mindig törekedett kapcsolatrendszerének széles körű kiépítésére, fejlesztésére az ellátási struktúra bővítése érdekében. Minden TSZK jó kapcsolatot ápol a területén működő vagy városi szintű lefedettséggel bíró civil szervezettel, kulturális intézménnyel.

Az intézmény továbbra is fontosnak tartja a civil szervezetek családokat támogató tevékenységeinek felkutatását, támogatási lehetőségeik (élelmiszer csomag, a gyerekek számára ruha, játék) megismerését, az ellátottak munkakeresési, elhelyezkedési lehetőségeinek bővítését, támogatását.

A szakmai tevékenységek körében magas számban jelenik meg az adományközvetítés. Az intézmény a segítő folyamatba építve nyújtja ezt a szolgáltatást. A civil szervezetekkel kialakult széles körű kapcsolati háló jelentősen hozzájárul a kliensek számára adható természetbeni segítségnyújtáshoz. Lakossági felajánlások és gazdasági szervezetek által juttatott adományok is kibővítik lehetőségeiket. A Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel kötött együttműködési megállapodás alapján élelmiszer adományban tudják részesíteni ellátottjaik széles körét, mely a hétköznapijait könnyíti meg pékáru, illetve gyümölcs és zöldség biztosításával.

Az alábbi szervezetekkel alakult ki rendszeres együttműködés az ellátottak támogatása érdekében:

- Egyházi szervezetek
 - Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona
 - Magyar Máltai Szeretetszolgálat
 - Magyar Vöröskereszt
 - Páli Szent Vince Szeretetszolgálat
 - Katolikus Karitás
 - Magyar Élelmiszerbank Egyesület
 - A Miskolci Családokért és Segítőkért Alapítvány
 - Család és KarrierPont
 - Paktum Iroda (Munkaerő-piaci tanácsadó iroda)
 - Önkormányzati képviselők
 - Avalon International School tartós élelmiszer csomaggal támogatta a rászorulókat.
 - Önmegvalósítás Egyesület,
- valamint az elmúlt évben az
- Ifjúságért és az Életért Alapítvány, mely a napközis tábor megszervezését és a
 - Hermann Ottó Múzeum, amely nyári táborukat támogatta.

8. A hátrányos helyzetű családok és gyermekek további segítése, valamint a gyermekek egészségének védelme érdekében végzett tevékenységek

A hátrányos helyzetű családok segítése, valamint a gyermekek egészségének megőrzése érdekében az elmúlt évben is folytatódtak az alábbi programok.

8.1. MENTOR PROGRAM

A Lyukóvölgyi Családi Mentor Program 2016.02.01-től működik Lyukóvölgy-Gulyakút (Légakna) 77605 hrsz. alatti önkormányzati területen egy trafóházban. Az épület méretei szűkösek és nem éppen kedvező elosztásúak a terei.

Szintén ezen az ingatlanon található 2017. októberétől a Védőnői- és a Felnőtt-Gyermek Háziorvosi Szolgálat (konténer rendelő), valamint helyet kapott a területen a Vasgyári Rendőrség is, akik heti 1 alkalommal ügyeletet biztosítanak.

A program 2020-ig közvetlenül az Önkormányzathoz tartozott, 2021. márciustól a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet vette át a működtetést és a koordinációs feladatokat.

A mentor program legfőbb alappillérei a 10 fő (közfoglalkoztatott) helyi roma asszonyból álló mentorcsapat (akik körében sajnos nagy a fluktuáció), valamint az őket összefogó egészségügyi koordinátor, Kiss Edina védőnő személyében.

A mentorokat a közösségből való kiválasztásuk példaértékűvé teszi, ezáltal is motiválják az itt élőket.

A mentorok személyes ismeretség alapján kerültek(nek) kiválasztásra, ami azt jelenti, hogy a védőnő kapcsolatban állt velük. A mentorok általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, ismerik az alapvető higiénés szabályokat, védőnői gondozásban együttműködtek. Családon belüli nevelési és emocionális kapcsolataik példaértékűek.

A program mottója, hogy azok a családok, akiknek szüksége van a támogatásra, szakszerű, több rétegű, fokozatos mentorálást kapnak addig, amíg szükségesnek látszik. A családok önkéntes alapon kapcsolódhatnak a programba, így vehetik igénybe a szolgáltatásokat.

A mentoráltak összetétele változatos. Olyan családoknál, ahol kiskorú gyermek van a háztartásban, természetesen gyakrabban felmerül az egészségügyi szolgáltatás iránti igény (pl. közegészségügyi feladatok). Vannak idősebb mentoráltak is, ahol kiskorú nem él a családdal, viszont mélyszegénységben élnek, és a szerény anyagiak mellett a mobilitás is probléma, mely többnyire betegségből fakadó. Esetenként további nehézségeket okoz bármilyen függőség, szenvedélybetegség.

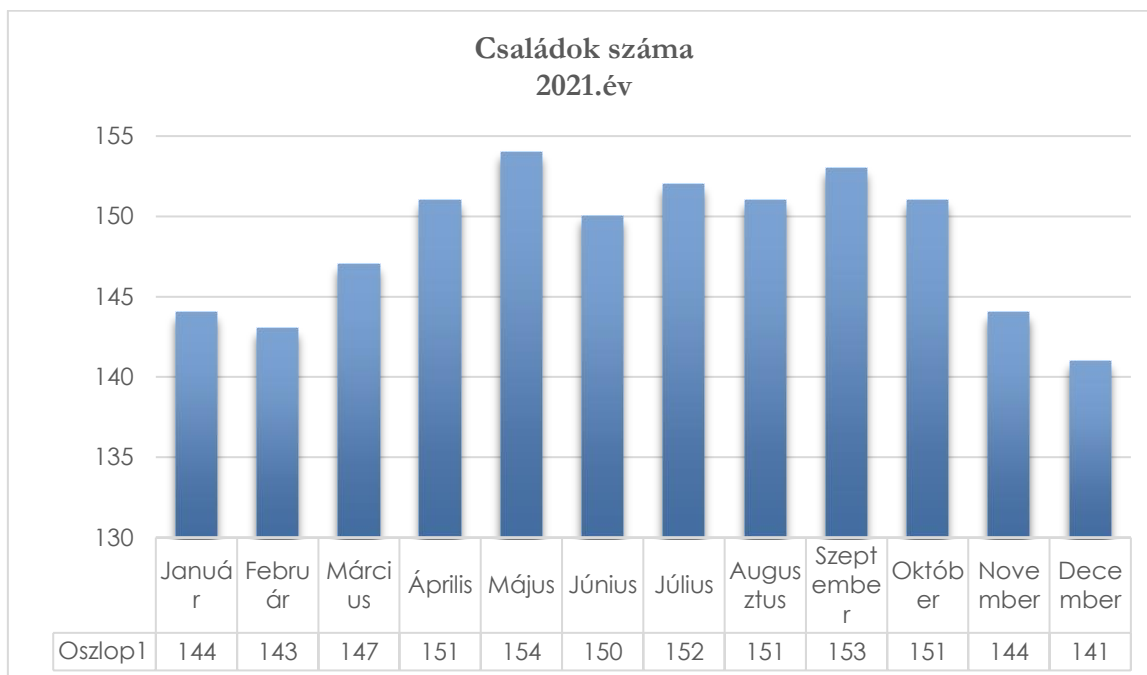
A mentor programban a kollégák egészségügyi, szociális, és gyermekjóléti oktatásban részesültek. Feladataikat részben a családok otthonában, részben a Mentorházban végzik. Veszélyeztetés esetén - azonnali jelzési kötelezettség mellett - igyekeznek orvosolni a felmerült problémákat, támogatni a helyben élő családokat. Mentoraink az összekötő

láncszem a családok, illetve a védőnők, és a gyermekjóléti szolgálat között, mely elsősorban információ továbbítást takar.

Feladatok

- családlátogatás (önállóan vagy védőnővel),
- higiénés ismeretek átadása,
- tájékoztatás, információ átadás (egészségügyi- és szociális ellátások, beiskolázás, gyermekétkeztetés, programok stb.),
- ügyintézekben segítségnyújtás, telefon használat (időpontkéréshez, ügyintézekhez),
- adományosztás:
 - ruházati cikkek
 - gyermekelhelyezéshez, gondozáshoz szükséges eszközök kölcsönzése (babakocsi, kiságy, légzésfigyelő, csecsemőmérleg, porlasztó, kiskád, babakördő),
 - mosó-, tisztító- és tisztálkodási szerek (tetűirtószer),
Ingyenes mosókonyha működik a Máltai Szeretetszolgálat fenntartásában a Közösségi Háztól nem messze, melyet bárki igénybe vehet, előre egyeztetett időpontokban. Mosókapszulát a Mentor Program biztosít a mentoráltak részére. A rászoruló családok havi egy alkalommal kérhetnek mosószert és hajápolási szereket. Különös figyelemmel kísérik azon családok támogatását, ahol fejtetvesség, illetve más elősködő jelenlétéről kapnak információt. Ezekben az esetekben igyekeznek ágynemű, illetve esetenként bútor adománnyal is segíteni a probléma megszüntetését.
 - élelmiszer, vetőmag
A családok élelmiszer adományban részesülhetnek hétvégén és ünnepnapokon a MESZEGYI-n keresztül az Élelmiszer Banktól. A Lyukói Közösségi Házban a Máltai Szeretetszolgálat által, keddi napokon van lehetőség szintén korlátozott számban élelmiszer adomány elérésére.
- szemétszedési akciók, lakás és környezet rendezési tanácsok

2016-tól összesen 311 család vett részt a programban. 2021. december hónapban 141 volt a mentorált családok száma, melyből 84 a 6 éven aluli gyermeket nevelők száma.

8.2. A VÉDŐNŐI GONDOZÁS ÉS A GYERMEKEK EGÉSZSÉGES FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ SZŰRŐPROGRAM

2016. május 01-től a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (a továbbiakban: MEFI) feladata Miskolcon a védőnői és iskola-egészségügyi ellátás biztosítása.

2021. március 1. napjától az intézmény – mint egészségügyi szolgáltató – dolgozóinak közalkalmazotti jogviszonya a 2020. évi C. törvény értelmében egészségügyi szolgálati jogviszonyra alakult.

A szolgálat keretében a várandós anyák és a 0-6 éves korú gyermekek gondozását **54 területi**, a többségében állami fenntartású oktatási intézményekben tanulók ellátását pedig **22 iskola védőnő** végzi.

2021. évben 1 iskolaorvosi státusz megszüntetésre került, s a körzethatár módosítást követően **10 iskolaorvosi** státusszal biztosították a 21.301 tanuló iskola-egészségügyi ellátását. A szakmai munka színvonalát javította, hogy az elmúlt évben 5 főre nőtt a főállású iskolaorvosok száma, melyből 4 fő egészségügyi szolgálat-, 1 fő vállalkozói jogviszonyú státusz. Az orvoshiány, mint probléma továbbra is fennáll, s ezáltal 5 státuszon jelenleg is helyettesítésekkel kényszerülnek megoldani a feladatellátást, mely kihat a szakmai munka minőségére, eredményességére.

Területi védőnői szolgálat

A területi védőnői ellátás lefedettsége – 54 védőnői körzet által - biztosított a város egész területén. Az összes ellátotti létszám a 2021. szeptember 30-i állapot szerint 8 687 fő, mely az előző év azonos időszakához képest 2,8 %-kal csökkent. A várandós anyák száma stagnált, a csökkenés a 0-6 éves korosztályt érintette.

2021-ben éves szinten 1 902 **várandós anyát** gondoztak a védőnők.

A szociális helyzet miatt fokozott gondozást igénylők, valamint a veszélyeztetett várandósok száma összesen néhány százalékkal, 10,36%-ra nőtt. Ennek megoszlását tekintve a *saját hatáskörben gondozottak - szociálisan fokozott gondozást igénylők* - aránya az előző évhez hasonlóan 4,47% volt, míg a *szociálisan veszélyeztetettek* aránya minimálisan nőtt (5,89%).

Az előző évhez hasonlóan a gravidák 2,21%-a volt kiskorú, melyből 4 fő (9,52%) 14 év alatti volt.

Mind a szociális, mind az egészségügyi okból érintett várandósok gondozására fokozott figyelmet fordítanak a védőnők, a jogszabályban előírt önálló védőnői tanácsadások és a családlátogatások alkalmával egyaránt.

A védőnők családgondozói munkája a várandósgondozáson túl elsősorban a kisgyermekes családokra irányul.

A **0-6 éves** korú gyermekek száma – szintén a 2021. szeptember 30-i állapot szerint – 4%-kal csökkent, az év folyamán összesen 9 349 fő 6 év alatti gyermeket gondoztak a védőnők. A szociális helyzet miatt fokozott gondozást igénylők, valamint a veszélyeztetett gyermekek aránya összesen 9,52% volt, mely az előző évhez képest minimális csökkenést mutat. Az érintett gyermekek 5,67%-a saját hatáskörben gondozható, a jelzőlappal rendelkezők aránya minimálisan nőtt (3,85%).

A nyilvántartott **7-16 éves** korú otthon gondozott gyermekek száma stagnált, azonban nőtt a passzív gondozottak (külföldön tartózkodók) száma.

Az elmúlt évek adatait tekintve megállapítható, hogy a területi védőnők esetében az ellátotti létszám fokozatosan csökkent. Ezek az adatok azonban városi szintű összesítést tartalmaznak, és nem látszik az egyes területek közötti különbség és ingadozás. A városban jelenleg 20 telephelyen 54 területi védőnői körzet működik, melyből 2 ún. vegyes körzet, vagyis általános iskolai feladatokat is ellát a védőnő. Az átlag gondozotti létszám 160 fő, azonban a körzetek közötti szórás viszonylag nagy, a körzetek létszáma jelentős különbséget mutat.

E nagy különbségnek több oka van. Egyrészt tudatosan alakítják így a körzeteket, mert az egyenlő feladatosztás és terheltség nem csupán a létszámokban rejlik, fontos figyelembe venni a földrajzi területet és adottságokat, a lakosság összetételét, szociális helyzetét. Nem hasonlítható össze egy lakótelepi körzet és egy külterületi, halmozottan hátrányos helyzetű település rész még a városon belül sem.

Másrészt viszont rajtuk kívül álló tényezők is szerepet játszanak. Egyes városrészek kiöregedése, míg mások „felkapottsága” módosítja a létszámot, továbbá a városban nagyarányú a vándorlás – legfőképp a hátrányos helyzetű családok körében -, s ez rövid időn belül megváltoztatja a körzetek szerkezetét, összetételét. Az összetétel dinamikus változása szükségessé teszi a körzethatárok folyamatos felülvizsgálatát, szükség esetén módosítását.

A pandémiás helyzet következtében 2020. márciustól – a fertőzésveszély csökkentése érdekében – a védőnői ellátás során is a távkonzultáció került előtérbe. 2021. nyaratól – az érvényben lévő eljárásrend értelmében – nőtt a személyes kontaktok száma a családlátogatások során, mindkét esetben biztosítva a rendszeres kapcsolattartást a családokkal.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett családok száma az elmúlt években folyamatosan nő, az elszegényedés egyre több családban éreztetni hatását. A járványügyi helyzet sok esetben tovább súlyosbította a problémákat.

Az elhanyagolás, bántalmazás miatt tett jelzések száma 2021. évben 193 volt, egészségügyi hatósági intézkedésre nem került sor.

A veszélyeztetett családok segítése érdekében folyamatos a kapcsolattartás, és az esetek túlnyomó részében eredményes az együttműködés a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival.

Javaslatok a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal való együttműködés erősítésére:

- rendszeres (személyes vagy online) megbeszélések
- a közös családlátogatások számának növelése
- a területileg illetékes védőnő tájékoztatása minden intézkedésről
- a várandós/gyermek gondozásba vétele esetén folyamatos kapcsolattartás a szakemberek között, naprakész információátadás

Iskola-egészségügyi szolgálat

A **6-18 éves** korosztály ellátása az oktatási intézményekben történik. Az iskola-egészségügyi ellátásban 44 állami, általános és közép fokú oktatási intézményben biztosítják az ellátást, ezen túlmenően 2 alapítványi és 3 egyházi intézménnyel, valamint 1 egyéb fenntartású intézménnyel van együttműködési megállapodásuk.

2020/2021 tanévben összesen 21 301 fő volt a nevelési-oktatási intézményekben ellátandók száma, melyből 3 749 óvodás. Együttműködési megállapodás alapján egyházi, alapítványi iskolákban ellátott tanulók aránya 9%. Az oktatási intézményekben az SNI gyermekek, fiatalok száma összesen 1 308 fő. Az oktatási intézmények nyilvántartása szerint az általános iskolában a HH tanulók száma 475 fő, a HHH tanulók száma: 637 fő. A közép fokú oktatási intézményekben a HH és HHH tanulók száma összesen 627 fő volt. Az óvodák vonatkozásában nem rendelkeznek erre vonatkozó adatokkal.

A járványhelyzet ellenére a kampányoltások szervezése zavartalanul zajlott, a vész helyzet előtti időszakhoz képest nem nőtt az oltás elmaradások száma.

A kötelező szűrővizsgálatok esetében viszont nőtt az elmaradások száma mind az általános (140 tanuló), mind a középiskolákban (360 tanuló), ahol leginkább a 12. évfolyam szűrése okozott nehézséget.

Az elmaradások okai jellemzően:

- gyakori hiányzás,
- online oktatás,
- magántanulói jogviszony, külföldön tartózkodás,
- túlkoros tanuló nem járt iskolába,
- járványhelyzet (alapbetegség, személyes kérés),
- szökésben lévő tanulók (gyermekvédelmi szakellátásból),
- mozgássérült tanulók szállításának nehézségei, szállítás szervezési nehézségei,

Az iskola-egészségügy területén is évről évre szorosabb az együttműködés a társszakmák képviselőivel.

A Szolgálat részére 30 esetben történt írásbeli jelzés az iskolavédőnő részéről, ennek közel 50%-a a Munkácsy Mihály Általános Iskolát érintették

Az általános iskolákban 6, a középiskolákban 3 tanuló kapcsán vett részt esetmegbeszélésen a védőnő.

Az óvodai és iskolai szociális segítővel a kapcsolattartás szinte minden iskolában folyamatos, szoros és rendszeres szóban és írásban egyaránt. Jó együttműködés jellemző, a közös munka eredményes, nagy segítség az iskolákban.

Az iskolapszichológusokkal még kevésbé jellemző az együttműködés. Sok oktatási intézményben nem biztosított vagy nagyon leterhelt az iskolapszichológus, pedig a tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre több gyermeknek, fiatalnak lenne szüksége ezen típusú ellátásra.

Az **egészségnevelési munka** az óvodások és iskolások teljes körére kiterjed. A középiskolákban a legintenzívebb, amit a serdülőkorúak gondozása feltétlen megkíván. Egyre nagyobb számban igénylik a diákok az egyéni foglalkozást, ami azt is jelzi, hogy bizalmat éreznek az iskolavédőnők iránt. A védőnő egyéni feltáró beszélgetés keretében mélyebben megismerkedhet az életvezetési problémákkal, saját kompetenciának megfelelően mérlegel, eldönti, hogy ő maga tud-e segíteni vagy szükség szerint bevon a folyamatba pedagógust vagy külső szakembert. Ha a védőnő által észlelt probléma kezelése fokozott gondozás módszerével nem oldható meg, továbbra is fennáll, kiújul, esetleg súlyosbodik, akkor az iskolavezetésével egyeztetve írásban jelez a család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

Az iskola-egészségügyi ellátás részéről 21 jelzés (19 általános- és 2 középiskolai) történt a Szolgálat felé, 7 esetben vettek részt esetmegbeszélésen az iskolavédőnők.

9. Értékelés

A MESZEGYI mint az Önkormányzat fenntartásában működő integrált intézmény a jogszabályi kötelezettség alapján a fenntartói beszámolási kötelezettség teljesítéséhez tájékoztatást adott az előző évben végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól. Ennek kapcsán betekintést nyerhetünk az intézmény előző évi tevékenységébe, tájékoztatást kaptunk az akut és elhúzódó problémáiról, a bekövetkezett változásokról, és a nem kis kihívást jelentő szolgáltatások biztosításának lehetséges fejlesztési elképzeléseiről.

2020-tól kezdődően folyamatosan szembesülünk a Covid járvány fenyegető és pusztító erejével. Az élet minden területén próbára tette nemcsak egészségi, hanem mentális állóképességét a lakosságnak, különösen az ilyen jellegű szakmai munkát végzők élesben megtapasztalhatták kiskorúakat, családokat érintő hatását, mind a járási, mind a városi szintű feladatellátásuk során.

Természetesen a járvány, a migrációs és háborús helyzet, az ennek következtében várható negatív gazdasági hatások sem hagyhatók figyelmen kívül, hiszen a szegénység, a kiszolgáltatottság, bizonytalanság fokozódásával kell számolni.

A pandémia hatásának begyűrzésével nem könnyű szembesülni senkinek, a segítő szakmát gyakorlóknak azonban különösen nehéz helytállni, hiszen szolgáltatni szükséges, az emberi sorsok nehézségei mellett pedig nem lehet közömbösen elmenni, bevonódásuk elkerülhetetlen.

A már nem is annyira újnak mondható „nehezített” helyzet, új megoldási lehetőségek alkalmazására sarkallta az intézményt a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátására, akarva-akaratlanul is a megváltozott és felgyorsult körülményekben tovább kellett építeni kapcsolati rendszerét a városi intézményrendszerrel, az egyházi és civil szervezetekkel, társhatóságokkal, egyre inkább interaktívva téve azt.

Ugyan óriási gondot jelent az intézménynek a szakemberek megtartása, utánpótlása, de vannak azért „sikertörténetek” is, mint az iskolai szociális segítők alkalmazása a rendszerben, amely lendületet adott a problémák feltárásában, a teamben történő munkavégzés sikeres és biztonságos.

A szakember hiány megoldása nem csak pénzkérdés, hanem szemlélet, képzés, elhivatottság, empátia, hogy a jövő nemzedékével olyan emberek foglalkozzanak, akik tényleg hivatásuknak tekintik a gyermekvédelmet.

Sajnos az egyik visszatérő és érzékeny gond a szakmai munkavégzésben a jelzőrendszer egyes tagjainak elégtelen működése, melynek hiányosságaira számtalanszor és minden fórumot kihasználva rávilágítanak a szakemberek. Társadalmi felismerés és felelősségvállalás nélkül nincs esély arra, hogy elmozdulás történjen a területen. Közös érdek a megfelelő módszer kifejlesztése, amely gyorsan és hatékonyan tud reagálni a változásokra, a felmerülő problémákra. Nem lehet választás kérdése a célzott és kellő időben történő jelzések

megtétele, a megfelelő kommunikáció, amely a kiskorúak érdekében sokszor elengedhetetlenül fontos lépés.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni a prevenció fontosságát, az időben megtett segítségnyújtás jövőbe mutató szerepét, az egyre szerteágazóbb koordinálás, a környezeti hatások kivédésére, az oktatás-nevelés színvonalának emelésére irányuló törekvéseket. Elengedhetetlen a példamutatás, a jószolgálati cselekvés, amely az egyének problémamegoldó készségét a tudatosság képességét erősítik. Megfelelő ismeretek birtokába juttatva az családokat, egyéneket, a családi és környezeti hátrányok valamilyen szinten ledolgozásra kerülhetnek, és az érintettek változtatásra irányuló hajlandósága is elindulhat.

A konzultációk, esetmegbeszélések és esetkonferenciák, - mint hatékony szakmai eszközök is - ezt a célt szolgálják a családok életében. A pandémia miatt kialakult nehezített helyzetet is jól kezelte az intézmény elhivatott szakember gárdája, esetszámaik is ezt támasztják alá.

A sajnálatos módon emelkedő szenvedélybetegek és a mentális problémákkal küzdő gyermekek – a járvány ezt a tendenciát csak tovább erősítette és mélyítette - ellátása még jelenleg is csak két járóbeteg gyermekpszichiáter ambuláns rendelésében zajlik a kórházban, a várva várt gyermekpszichiátriai osztály átadásától remélhető és várható a fekvőbeteg ellátást javulása.

A város önkormányzati vezetése változatlanul felelősséget érez a városban lakók, a felnövekvő nemzedék iránt, minden lehetőséget megragad a szakmai munka segítésére, a tárgyi feltételek folyamatos fejlesztésére, javítása érdekében. A felújított Mátyás király úti épületbe átköltöztetett a gyermekjóléti központ, ahol méltó körülmények között végezhetik munkájukat a munkatársak.

Ugyanilyen fontosságú a Családok Átmeneti Otthonának és a Gyermekek Átmeneti Otthonának a megfelelő épületben történő elhelyezése, de a többi ellátottak számára nyitvaálló helyiségek megújítása is tervezett és folyamatos.

Egyre nagyobb kihívást jelent a városban élők foglalkoztatás-fejlesztése is, hiszen elengedhetetlen a megfelelő megélhetést biztosító munkahelyek biztosítása, a jó szakembergárda, az értelmiségi fiatalok stabil megtartása. Ennek érdekében átgondolt és helyzetelemző stratégiák kidolgozása mentén minden pályázati lehetőséget megragad a város vezetése.

Tovább erősödött a fenntartó önkormányzat és a MESZEGYI között az egyeztetések, konzultációk, eszmecserék száma, tiszta kép áll rendelkezésre a terület nehézségeiről, a kritikus problémákról. Ilyen szoros együttműködés eredményeként biztosítottnak látszik az intézmény megfelelő szintű szakmai feladatellátása.

Záradék:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámolóját Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése...../2022. (.) számú határozatával 2022. napján fogadta el.

Miskolc, 2022.....

Veres Pál
polgármester